

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ

«Հայոց լեզու և գրականություն»

ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՐ

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	023101.00.6 Հայոց լեզու և գրականություն
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղ
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	բանասիրության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2018/19
6. Ուսումնառության լեզուն	Գրական հայերեն
7. Ուսուցման ձևը	Առկա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները
Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա միջնակարգ կամ նախնական մասնագիտական կամ միջին մասնագիտական կրթության վկայական: Ընդունելությունը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի:

9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները (ըստ մասնագիտական գործունեության տեսակների), ծրագրի առարկան (գրել համահունչ բուհի առաքելությանը և նպատակներին)
Ծրագիրը նպատակ ունի նախապատրաստելու բանասիրության բնագավառում միջառարկայական գիտելիքներով և հմտություններով զինված մասնագետներ, գիտության, կրթության, ինչպես նաև հասարակական կյանքի տարբեր բնագավառներում աշխատանքային գործունեության համար, որոնք ունակ կլինեն՝ 1. Համադրելու տեսական և կիրառական լեզվաբանության և գրականագիտության գիտելիքները բանասիրական ուսումնասիրություններ կատարելու, դասավանդելու, խմբագրական աշխատանքներ կատարելու համար: 2. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր, մանկավարժական աշխատանք իրականացնելիս: 3. Կազմակերպելու ուղղորդելու գրականերկերի վերլուծման, տեքստերի խմբագրման, թարգմանության, հրատարակության պատրաստելու, լեզվական ու գրականագիտական առարկաներ ուսուցանելու աշխատանքներ: Ծրագրի խնդիրն է պատկերացում տալ կրթության ոլորտի զարգացման ընդհանուր միտումների, ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների, համակարգչային իմացության վերաբերյալ:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները
Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: 2. Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղղությունները: 3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս:

4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: 5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները:
Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: 2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: 3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: 4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: 5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում:
Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: 2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: 4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: 5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկլարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: 6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը
Կցված է
12. Ուսումնական պլանի քարտեզը
Կցված է

13. Գնահատման ձևերը/ռազմավարությունը/
• Հետազոտական աշխատանք • Լուսապատկերաշար • Բանավոր հարցում • Գործնական ածշխատանք • Թեմատիկ աշխատանք • Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք • Թղթապանակ • Հետազոտական աշխատանք/մասնագիտական գրականության վերաբերյալ • Ինքնագնահատում, փոխգնահատում • Ռեֆերատ • Էսսե • Խմբային ներկայացում • Տարաբնույթ առաջադրանքներ

- Զեկուցումներ
- Ուսումնական նախագծեր
- Գրավոր կարճ հաղորդագրություններ
- Ստուգարքներ
- Քննություններ
- Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն:

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են իրենց ուսումը շարունակել ԵՊՀ, ինչպես նաև ուսումնական տարբեր հաստատությունների մագիստրատուրայում:
«Հայոցլեզու և գրականություն» ծրագրի շրջանավարտները կարող են աշխատանքի անցնել՝

1. գիտահետազոտական հիմնարկություններում՝ բանասեր-կրտսեր գիտաշխատող,
2. հանրակրթական դպրոցներում՝ որպես մեթոդիստ,
3. տուն-թանգարաններում,
4. խմբագիր, լրագրող, սրբագրիչ,
5. հայոց լեզվի և գրական խմբակների ղեկավար,
6. գրադարանավար:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Ուսումնառության գործընթացում օգտագործվում են հետևյալ օժանդակ ռեսուրսները. գրադարան և գրականության էլեկտրոնային ռեսուրսներ:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

ԵՊՀ-ի հայոց լեզվի և գրականության կրթական ծրագիր
ՀՊՄՀ-ի կրթական ծրագիր
ՎՊՄՀ-ի կրթական ծրագիր

17. Ծրագրային այլ կողմնորոշիչներ

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ

-

**«ՀԱՅՈՑԼԵԶՈՒ ԵՎԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ ԵՎ
ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ**

Ծրագրի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և խնայողություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները:	Բ1	Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:
Ա2	Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղղությունները:	Բ2	Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ:
Ա3	Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս:	Բ3	Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:
Ա4	Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ:	Բ4	Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր:
Ա5	Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները:	Բ5	Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում:
Գ. Ընդհանրական փոխանցելի կարողություններ			
Գ1	Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ:	Գ4	Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուզադրելու հմտություններ:
Գ2	Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	Գ5	Կառավարելու մասնագիտական գործառնություն ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ3	Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսություններ, ուսումնասիրություններ և կիրառական հիմնախնդիրներ և վերաբերյալ:	Գ6	Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվանիշ ը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները																											
		Ա 1	Ա 2	Ա 3	Ա 4	Ա 5	Ա 6	Ա 7	Բ 1	Բ 2	Բ 3	Բ 4	Բ 5	Բ 6	Բ 7	Բ 8	Գ 1	Գ 2	Գ 3	Գ 4	Գ 5	Գ 6	Գ 7						
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ																													
Պարտադիր դասընթացներ																													
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	0304/B01																			+	+		+						
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	0304/B05																			+	+		+						
Անգլերեն/Ֆրանսերեն/-1	0305/B15																	+		+									
Անգլերեն/Ֆրանսերեն/-2	0305/B16																	+		+									
Ռուսերեն-1	0305/B04																	+		+									
Ռուսերեն-2	0305/B08																	+		+									
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B02																					+							
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B06																					+							
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B11																					+							
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B14																					+							
Քաղ. պաշտպան. կարտակարգի րավիճ. բնակչ. առաջին բուժօգն.	0001/B03																					+							
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0104/B09																			+	+		+						
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B07																			+	+								
Կիրառական միջակայքությունների հետաշխատանք	0104/B12																			+	+								
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B13																			+	+								
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0304/B10																			+	+		+						
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ																													
Տնտեսագիտության հիմունքներ	0201/B17																			+	+		+						
Գործարարության հիմունքներ	0201/B17																			+	+		+						
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0304/B17																			+	+		+						
Մշակութաբանության հիմունքներ	0202/B17																+		+	+		+							
Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/B17																		+	+		+							
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B17																	+	+	+									
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	0303/B17																	+	+	+									
Տրամաբանության հիմունքներ	0304/B17																+		+	+		+							
Հոգեբանության հիմունքներ	0303/B17																+		+	+		+							
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0105/B17																	+	+	+									
ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ																													
Պարտադիր դասընթացներ																													

Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն – 1	0302/B18	+		+	+	+				+	+	+	+					+	+		+		+	
Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն – 2	0302/B23	+		+	+	+				+	+	+	+					+	+		+		+	
Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն – 1	0302/B27	+		+	+	+				+	+	+	+					+	+		+		+	
Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն – 2	0302/B33	+		+	+	+				+	+	+	+					+	+		+		+	
Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն – 1	0302/B38	+		+	+					+	+	+		+				+		+			+	
Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն – 2	0302/B43	+		+	+					+	+	+		+				+		+			+	
Արևմտահայերեն	0302/B42	+			+						+	+	+					+			+			
Հայոց լեզվի ոճագիտություն	0302/B47	+		+	+					+	+	+		+				+		+			+	
Գրաբար -1	0302/B19	+	+	+	+					+	+		+	+	+				+	+		+	+	
Գրաբար -2	0302/B24	+	+	+	+					+	+		+	+	+				+	+		+	+	
Գրաբար -3	0302/B30	+	+	+	+					+	+		+	+	+				+	+		+	+	
Հայոց լեզվի պատմություն	0302/B46	+		+	+					+	+	+	+	+						+	+	+	+	
Բարբառագիտության հիմունքներ	0302/B29	+		+	+					+	+	+						+			+		+	
Լեզվաբանության հիմունքներ	0302/B26	+	+	+						+	+	+						+		+	+			
Ընդհանուր լեզվաբանություն	0302/B36	+	+	+	+					+	+	+						+		+				
Խոսքային լեզվի տեսության հիմունքներ	0302/B22	+	+	+	+					+	+		+	+	+				+	+		+	+	
Լեզվական վերլուծության հիմունքներ	0302/B31	+		+						+	+			+				+		+				
Հայ ժողովրդի բանահյուսություն	0302/B20	+	+	+						+	+		+					+		+	+		+	
Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն	0302/B25	+		+						+	+	+		+				+		+	+		+	
19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն -1	0302/B28	+		+		+				+	+			+				+		+		+		
19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն -2	0302/B34	+		+		+				+	+			+				+		+		+		
19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության պատմություն -1	0302/B39	+		+	+	+				+	+		+	+				+		+	+		+	
19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության պատմություն -2	0302/B44	+		+	+	+				+	+		+	+				+		+	+		+	
Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-1	0302/B45	+		+	+	+				+	+		+	+				+		+	+		+	
Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-2	0302/B48	+		+	+	+				+	+		+	+				+		+	+		+	
Արդի հայ գրականության պատմություն	0302/B50	+		+	+	+				+	+		+	+				+			+		+	
Հայ գրաքննադատության պատմություն	0302/B49	+	+	+						+	+	+		+				+		+	+		+	
Անտիկ և վերածննդի արտասահմանյան գրականության պատմություն	0302/B32	+		+		+				+		+		+				+	+	+			+	
17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	0302/B35	+		+		+				+		+		+				+	+	+			+	
19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	0302/B40	+		+		+				+		+		+				+	+	+			+	
Գրականագիտության ներածություն	0302/B21	+	+	+						+	+		+	+				+		+	+		+	

Գրականության տեսություն	0302/B37	+	+	+		+			+		+		+				+	+	+			+	
Ռուս գրականության պատմություն	0302/B41	+		+		+			+	+	+						+	+	+			+	
Հայ գրականության «հեթանոս» ավանդները	0302/B51	+		+	+				+		+	+					+		+		+		
Կամրնտրական դասընթացներ																							
<i>Հայ գրականություն</i>																							
13-18-րդ դարերի հայ քնարերգությունը	0302/B52	+		+		+			+	+		+					+		+	+		+	
Հայկական տաղաչափություն	0302/B52	+		+		+			+	+		+					+		+	+		+	
Հայ և ընդհանուր դիցաբանություն	0302/B52	+		+		+			+	+		+					+		+	+		+	
<i>Հայոց լեզու</i>																							
Դարձվածաբանություն	0302/B53	+		+		+			+	+	+						+		+	+		+	
Հայոց տեղանվանագիտություն	0302/B53	+		+		+			+	+	+						+		+	+		+	
Հայերենի իմաստափոխությունը	0302/B53	+		+		+			+	+	+						+		+	+		+	
<i>Հայ գրականություն</i>																							
Գեղարվեստական երկի վերլուծության սկզբունքները	0302/B54	+		+		+			+	+			+				+		+	+		+	
Ֆրանսահայ գրականությունը 1920-60-ական թվականներին	0302/B54	+		+		+			+	+			+				+		+	+		+	
20-րդ դարասկզբի իրարադարձությունները հայնորագույն գրականության մեջ	0302/B54			+		+			+	+			+				+		+	+		+	
<i>Հայոց լեզու</i>																							
Ժամանակակից հայերենի կետադրության հիմունքներ	0302/B55	+		+		+			+	+			+				+		+	+		+	
Ռուս-հայերեն թարգմանության խնդիրներ	0302/B55	+		+		+			+	+			+				+		+	+		+	
Հայերենի ուղղագրության պատմություն	0302/B55	+		+		+			+	+			+				+		+	+		+	
<i>Հայ գրականություն</i>																							
Հայ մատենագրություն	0302/B56	+	+	+						+			+				+			+		+	
Նորագույն շրջանի հայ պոեմը	0302/B56	+	+	+						+			+				+			+		+	
Քննադատության տեսություն	0302/B56	+	+	+						+			+				+			+		+	
<i>Հայոց լեզու</i>																							
Ժամանակակից հայերենի նորաբանությունները	0302/B57	+		+		+			+	+	+						+					+	
Միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգը	0302/B57	+		+		+			+	+	+						+					+	
Գրաբարի և արդի արևելահայերենի ընդհանրությունները և տարբերությունները	0302/B57	+		+		+			+	+	+						+					+	
Կուրսային աշխատանք-1	0302/B58	+		+		+			+	+	+		+				+		+	+	+	+	
Կուրսային աշխատանք-2	0302/B59	+		+		+			+	+	+		+				+		+	+	+	+	
Մասնագիտական պրակտիկա	0302/B60	+		+		+			+	+	+		+				+		+	+	+	+	
Ավարտական աշխատանք	0302/B61	+		+		+			+	+	+		+				+		+	+	+	+	

«ՀԱՅՈՑԼԵԶՈՒԵՎԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ

Թվանիշ	Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Կրեդիտ-ներ	Ուսումնական բեռնվածությունը, ժամ					Կիսամյակներ																Գնահատման ձևը
			Ընդ.	Դսվ.	Գրծ./սեմ.	Լաբ.	Ինք.	1		2		3		4		5		6		7		8		
								Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ	40	1200	1674	1326	0	3300	14	16	14	16	8	10	4	6									
	Պարտադիր դասընթացներ	36	1080	195	345	0	540	14	16	14	16	8	10	0	2									
	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	2	60	30	0	0	30	2	2															Մտ.
	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	2	60	30	0	0	30			2	2													Մտ.
	Անգլերեն/Ֆրանսերեն/-1	4	120	0	60	0	60	4	4															Մտ.
	Անգլերեն/Ֆրանսերեն/-2	4	120	0	60	0	60			4	4													Մտ.
	Ռուսերեն-1	4	120	0	60	0	60	4	4															Մտ.
	Ռուսերեն-2	4	120	0	60	0	60			4	4													Մտ.
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	2	60	0	30	0	30			2	2													Մտ.
	Քաղ. պաշտպան. և արտակարգ իրավիճ. բնակչ. առաջին բուժօգն.	4	120	30	30	0	60	4	4															Մտ.
	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30			2	2													Մտ.
	Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	2	60	15	15	0	30					2	2											Մտ.
	Իրավունքի հիմունքներ	2	60	30	0	0	30					2	2											Մտ.
	Փիլիսոփայության հիմունքներ	4	120	30	30	0	60					4	4											Մտ.
	Ֆիզդաստիարակություն	0	120	0	120	0	0		2		2		2		2									Մտ.
	Կամընտրական դասընթացներ	4	120	60	0	0	60							4	4									
	Տնտեսագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Գործարարության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Քաղաքագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Մշակութաբանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Կրոնագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Բարոյագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.
	Տրամաբանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Մտ.

	Հոգեբանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30							2	2									Ստ.
	Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	2	60	30	0	0	30							2	2									Ստ.
	ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ	170	5100	1419	981	0	2700	16	16	18	16	23	22	27	24	28	28	28	26	30	28	0	0	
	Պարտադիր դասընթացներ	158	4740	1239	981	0	2520	16	16	18	16	23	22	27	24	24	24	24	22	26	24	0	0	
	Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբան. և բառագիտություն - 1	4	120	30	30	0	60	4	4															Առ.եզ.գն.
	Գրաբար - 1	3	90	0	45	0	45	3	3															Առ.եզ.գն.
	Հայ ժողովրդի բանահյուսություն	5	150	45	30	0	75	5	5															Եզ. գն.
	Գրականագիտության ներածություն	2	60	24	6	0	30	2	2															Առ. ընթ. գն .
	Խոսքային էթիկետ և գործնական հաղորդակցման հիմունքներ	2	60	15	15	0	30	2	2															Առ. ընթ. գնահատ.
	Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն - 2	4	120	30	30	0	60			4	4													Եզ. գն.
	Գրաբար - 2	3	90	0	45	0	45			3	3													Առ.եզ.գն.
	Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն	7	210	60	30	0	120			7	6													Եզ. գն.
	Լեզվաբանության հիմունքներ	4	120	30	15	0	75			4	3													Եզ. գն.
	Անտիկ և վերածննդի արտասահմանյան գրականության պատմություն	4	120	45	15	0	60					4	4											Առ.եզ.գն.
	Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն-1	5	150	30	45	0	75					5	5											Առ. եզ.գն.
	Բարբառագիտության հիմունքներ	2	60	15	15	0	30					2	2											Առ. ընթ. գն .
	19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն - 1	5	150	45	15	0	90					5	4											Եզ.գն.
	Գրաբար - 3	3	90	0	45	0	45					3	3											Առ. եզ.գն.
	Լեզվական վերլուծության հիմունքներ	4	120	15	45	0	60					4	4											Եզ. գն.
	Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն - 2	5	150	30	45	0	75							5	5									Եզ. գն.
	19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն - 2	7	210	75	30	0	105							7	7									Եզ. գն.
	17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	5	150	45	15	0	90							5	4									Առ. եզ.գն.
	Ընդհանուր լեզվաբանություն	5	150	45	15	0	90							5	4									Եզ. գն.
	Գրականության տեսություն	5	150	45	15	0	90							5	4									Եզ. գն.

19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության պատմություն - 1	6	180	75	15	0	90								6	6						Եզ. գն.
19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	4	120	45	15	0	60								4	4						Եզ. գն.
Ռուս գրականության պատմություն	4	120	45	15	0	60								4	4						Եզ. գն.
Արևմտահայերեն	6	180	30	60	0	90								6	6						Առ. եզ.գն.
Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 1	4	120	30	30	0	60								4	4						Եզ. գն.
Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 2	5	150	30	30	0	90										5	4				Եզ. գն.
19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության պատմություն - 2	7	210	75	30	0	105										7	7				Եզ. գն.
Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-1	6	180	45	30	0	105										6	5				Եզ. գն.
Հայոց լեզվի պատմություն	6	180	30	60	0	90										6	6				Եզ.գն.
Հայոց լեզվի ոճագիտություն	5	150	15	45	0	90												5	4		Եզ.գն.
Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-2	5	150	30	45	0	75												5	5		Եզ. գն.
Հայ գրաքննադատության պատմություն	6	180	60	15	0	105												6	5		Եզ. գն.
Արդի հայ գրականության պատմություն	6	180	60	30	0	90												6	6		Եզ. գն.
Հայ գրականության «հեթանոս» ավանդները	4	120	45	15	0	60												4	4		
Կամընտրական դասընթացներ	12	360	180	0	0	180								4	4	4	4	4	4		
Հայ գրականություն	2	60	30	0	0	30								2	2						Առ. ընթ. գն
13-18-րդ դարերի հայ քնարերգությունը																					
Հայկական տաղաչափություն																					
Հայ և ընդհանուր դիցաբանություն																					
Հայոց լեզու	2	60	30	0	0	30								2	2						Առ. եզ.գն.
Դարձվածաբանություն																					
Հայոց տեղանվանագիտություն																					
Հայերենի իմաստափոխությունը																					
Հայ գրականություն	2	60	30	0	0	30										2	2				Առ. ընթ. գն

Գեղարվեստական երկի վերլուծության սկզբունքները																							
20-րդ դարասկզբի իրադարձություններին նորագույն գրականության մեջ																							
Ֆրանսահայ գրականությունը 1920-60-ական թվականներին																							
Հայոց լեզու	2	60	30	0	0	30											2	2					Առ. եզ.գն.
Ժամանակակից հայերենի կետադրության հիմունքներ																							
Ռուս-հայերեն թարգմանության խնդիրներ																							
Հայերենի ուղղագրության պատմություն																							
Հայ գրականություն	2	60	30	0	0	30													2	2			Առ. ընթ. գն
Հայ մատենագրություն																							
Նորագույն շրջանի հայ պոեմը																							
Քննադատության տեսություն																							
Հայոց լեզու	2	60	30	0	0	30													2	2			Առ. ընթ. գն
Ժամանակակից հայերենի նորաբանությունները																							
Միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգը																							
Գրաբարի և արդի արևելահայերենի ընդհանրությունները և տարբերությունները																							
Կրթական այլ մոդուլներ	30	900	0	0	0	900									2		2				26		
Կուրսային աշխատանք-1	2	60				60									2								Քն.
Կուրսային աշխատանք-2	2	60				60											2						Քն.
Մասնագիտական պրակտիկա	6	180				180															6		Մտ.
Ավարտական աշխատանք	20	600				600															20		Պաշտ.
Ընդամենը	240	7200	3093	2307	0	6900	30	32	32	32	31	32	31	30	30	28	30	26	30	28	26	0	240
Ուսումնական/գիտական մոդուլների քանակը																							

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱԶՅՈՒՂ**

ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

«ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

0305/ B04	Ռուսերեն -1	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ելնելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից: Դասընթացի խնդիրներն են. ➤ Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: ➤ Վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք: ➤ Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: ➤ Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը: - Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշար: - Կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ճանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին): - Հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - քննարկում /բանավեճ - համագործակցային աշխատանք - էվրիստիկական մեթոդ - մտազրույց - վերլուծական մեթոդ - խոսքային կամ բանավոր մեթոդ - գրավոր մեթոդ - բացատրական մեթոդ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: Բաժին 2. Բառագիտություն. բառիմաստ, մեհիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հակառիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: Բաժին 3. Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: Բաժին 4. Ձևաբանություն. ձևաբանության		

հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Թվական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Русский язык. Под общ.ред. Л.М.Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. КоммуникацияРечь., П.Б.Балаян,Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.

0305/B08	Ռուսերեն -2	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացինպատասկն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը: Դասընթացի նպատակներն են. ➤ Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: ➤ Վերհանել թերություններն ու շտկել դրանք: ➤ Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: ➤ Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը: 2. Կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով: 3. Գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջգիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջոցակազմային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով: 2. Կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները: 3. Վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ: 4. Թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը: 5. Զանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Գնահատելու, վերլուծելու և գուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը: 2. Օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ		

8. բացատրական մեթոդ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Ձևաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակբայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բաժին 2. Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: Բաժին 3. Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տեքստին համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: Բաժին 4. Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական զեկույցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:
Հիմնական գրականության ցանկ 1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004. 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.

0305/B15	Անգլերեն -1	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգաբք	
Դասընթացին պատկանում է՝ ձևավորելու սանոդների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնելու սանոդների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակության հաղորդակցման:		
Դասընթացի խնդիրները. - Ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշար: - Զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խոսքային իրավիճակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - Անգիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը: - Թվարկելու հնչյունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները: - Թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները: - Տարբերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ճիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելիս: - Ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը: - Կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից: - Իրականացնելու համատեղ աշխատանք խմբում: - Կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - հաղորդակցական մեթոդ - մտազրոհ - ուսանողական պորտֆոլիո		

4. խմբային աշխատանք 5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն 6. աշխատանք տեղեկագրով 7. ռեֆերատ 8. ինքնուրույն աշխատանք:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբարը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և/ վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում. • գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, • ռեֆերատ, • պրեզենտացիա, • խմբային աշխատանք, • ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողականը նկատմամբ ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն: Հնչյունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: Բաժին 2. Քերականություն: Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: Բաժին 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Համաշխարհային պատմության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Mkhitarian, Ye., (2004) Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan. 2. Cincotta, Howard (Ed.). (1994). An Outline of American History. United States Information Agency. 3. Kirn, Elaine. (1989). About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division. 4. Myers, Sondra (Ed.). (1997). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.

0305/B16	Անգլերեն 2	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաբար	
Դասընթացին պատասկն է հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բարդ իրավիճակներում: Դասընթացի խնդիրները՝ ➤ Ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը: ➤ Հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորաբանությունների ոլորտից:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները: 2. Կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝ օգտագործելով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշար և քերականական կառույցներ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ընկալելու և վերարտադրելու կարողացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը: 2. Շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատասխան գրավոր և բանավոր պատասխան: 3. Կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում: 2. Կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ: 3. Ներգրավելու ձեռք բերված գիտելիքները և կարողությունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով որպես հետագա մասնագիտական առաջընթացի միջոց:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.		

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. հաղորդակցական մեթոդ 2. մտազրույց 3. ուսանողական պորտֆոլիո 4. խմբային աշխատանք 5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն 6. աշխատանք տեղեկագրով 7. ռեֆերատ 8. ինքնուրույն աշխատանք:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթիվը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/ և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում. • գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, • ռեֆերատ, • պրեզենտացիա, • խմբային աշխատանք, • ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ, CV, դիմում, մոտիվացիոն նամակ):		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: Բաժին 2. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Հայոց պատմությունը համաշխարհային համատեքստում: Թարգմանություններ հայերենից անգլերեն:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Mkhitaryan, Ye., (2004) Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan. 2. Cincotta, Howard (Ed.). (1994). An Outline of American History. United States Information Agency. 3. Kirn, Elaine. (1989). About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division. 4. Myers, Sondra (Ed.). (1997). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.		

0305/B15	Ֆրանսերեն– 1	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգաթիվ	
Դասընթացին պատասկն է՝ հարստացնել պրոցումս տացաճգիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականական և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացաճգիտելիքների իմ քեն հանդիսանում է հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար: Դասընթացին նդիրները՝ ➤ խորացնել պրոցումս տացաճգիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա, ➤ ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերի ցուցված լուրջ ակտիվություններ, ➤ հանրագումարի քերականացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:		

Դասընթացի ավարտին ուսանողնունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիքնի մացություն - Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը հնչյունական նյութա հատկությունները: - Ձևաբանորեն նշարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու Բառը նախադասությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները: - Ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները: - Լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթբառ): - Առանցքառարանի կարգադրումը վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական նշարահյուսական վերլուծություն: - Ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական նյութա հատկությունները: - Ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր: - Բառարանի ձևավորումը ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբաժինները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են նաև սովորման նուստումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝ - Անհատական խմբային առաջադրանքներ - Ընթերցանություն - Թեստ - Ռեֆերատ - Պիագնոստիկ ստուգում - Չնորհանդես - Ինքնուրույն աշխատանք:		
Գնահատման մեթոդները նշափանիշներն են. Ստուգարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ իմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ռիթմիկ մեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Թեմա 2. Հատուկ և հասարակ զոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Սեռի արտահայտությունը հոդերի և ձևանշանների միջոցով: Թեմա 3. Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ բանական արտահայտություն միջոց: Միաձուլված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: Թեմա 4. Ածական: Ածականի համաձայնությունը զոյականի հետ: Ածականի մաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից: Թեմա 5. Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականչական, անորոշ ածականներ: Թեմա 6. Ժվական: Քանական և նյութական թվականները և դրանց գործածությունը: Թեմա 7. Դերանուն: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. - Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008 M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermédiaire). - Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau débutant), M. Djoulhakian, R. Melikstian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011.		

0305/B16	Ֆրանսերեն – 2	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացին պատասկել խորացնել կարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի բառապաշարի իմնական նշերի յուրացման հիմնական վրա ձևավոր		

րելիտոսքային հիմնությունները և գրավոր մասնագիտական տեքստերի ցուցակով ելույթները: Դասընթացի խմբի անդամները. ➤ խորացնել և խորհել իսկապատասխանության և անհատական տեքստերի ցուցակով ելույթները: ➤ ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և քերականական կառուցվածքի խմբի անդամների կողմից: ➤ հանրագումարի քերականական կառուցվածքի և քերականական կառուցվածքի խմբի անդամների կողմից:	
Դասընթացի ավարտին նուստող նունակ կլինի՝ ա. Մասնագիտական գիտելիքն իմացություն 1. ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, 2. ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառերն և նախադասությունը, բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ճիշտ արտասանելու ֆրանսերենի անհատական նորմերը, 2. ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, 3. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է լուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթքառ), 4. առանցքառարանի կարգալուծվելու և շարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն, 2. ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական նյութի արտահայտությունները, 3. ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր, 4. բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:	
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հիմնություններ:	
Կիրառվում են նաև սովորման նուստումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝ 1. անհատական խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեստ 4. ռեֆերատ 5. դիազնոստիկ ստուգում 6. շնորհանդես 7. ինքնուրույն աշխատանք:	
Գնահատման մեթոդները և փանիշներն են. Ստուգաբար. Նախապես ստրված հարցաշարի շրջանակում անցնել և ցվում բանավոր և գրավոր:	
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ խիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գոյականների զգական և տրիկազմության տարբերմի ջոցների դասակարգում՝ քերականորեն, ձևաբանորեն, բառային: Երկուստեղ և երկուստեղ գոյականներ: Թեմա 2. Միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվով կազմությունը: Թեմա 3. Անորոշ դերանվանական ածականներ: Թեմա 4. Հարաբերական դերանուններ. Դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ: Թեմա 5. Բայ: Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը: Թեմա 6. Ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը: Եղանակների կազմությունը և գործածությունը նախադասություններում: Թեմա 7. Նախդիրների համակարգային դասակարգում: Տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:	

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008
2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermédiaire).
3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau débutant),
4. M. Djoulhakian, R. Melikstian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011.

0304/B01	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգաթղթ	
Դասընթացի նպատակն է Ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն ապագայի կերտման նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց հին և միջնադարյան պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին: ➤ Ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն: ➤ Ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կապ ապահովելու համար:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները, 3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լուսաբանելու Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառներում նվաճումները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, 3. արժևորելու ինչպես նախաքրիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում, 2. բանավիճելու:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրառելու տեղեկությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն		

2. սեմինար 3. ռեֆերատ 4. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք.ա. 9-6-րդ դդ/: Երվանդունիների թագավորությունը: Թեմա 3. Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեսյան շրջանում: Թեմա 4. Արշակունիների թագավորությունը: Թեմա 5. Հայաստանը վաղ միջնադարում: Թեմա 6. Հայաստանը զարգացած միջնադարում: Թեմա 7. Հայաստանը ուշ միջնադարում:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հայոց պատմություն, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախշյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975: 3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:

0304/B05	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաթք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ 17-րդ դարից մինչև մերօրեքը՝ ընկած ժամանակահատվածը: Այդ նպատակով նախատրվում է նախագիտել իր համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ունենալիքը կայացվում է նախատեսված իրադարձությունները, այլևս տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայի ժողովրդի պատմության մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ստանեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը ի տարբերվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին: ➤ Ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն: ➤ Ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը: - նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը: - արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում գ. քննադատական/փոխանցելի կարողություններ - տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ճիշտ կողմնորոշվելու: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և ներկայացնելու տեղեկությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:		

Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. ռեֆերատ 4. անհատական և խմբային առաջադրանքներ: Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթղթ. Նախապես տրված հարցաշարի շրջակա նում անցկացվում է բանավոր հարցում: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայ ազատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: Թեմա 2. Ռուսաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: Թեմա 3. Հայկական հարցի միջազգայնացումը: Թեմա 4. Ազատագրական խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: Թեմա 5. Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: Թեմա 6. Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: Թեմա 7. Հայաստանը 1917թ. ռուսական հեղափոխությունների շրջանում: Թեմա 8. Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: Թեմա 9. Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: Թեմա 10. Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը: Թեմա 11. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հայոց պատմություն, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախշյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975: 3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Միմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:
--

0104/B12	Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	15/0/15	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգաթղթ	
Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել կիրառական վիճակագրության հիմնական մեթոդներին հետ, սովորեցնել ռուսաև անոդներին կիրառելի վիճակագրության մեթոդները գործնական խնդիրներ լուծելու համար, ծանոթացնել ռուսաև անոդներին կիրառական վիճակագրության տարբեր բաժիններին հետ: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ձևակերպելու վիճակագրական խնդիրներ: 2. Կառուցելու նմուշին համապատասխան հաճախությունների սյունապատկերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Վերլուծելով տվյալները՝ կատարելու վիճակագրական հետևություններ: 2. Ստանալու տարբեր բնութագրիչների գնահատականներ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Համակարգելու և վերլուծելու ստացած տեղեկատվությունը և կատարելու հետևություններ: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբաժինը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունք 3. ինքնուրույն խառանքներ Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթղթն անց է կացվում բանավոր: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Նկարագրական վիճակագրություն: Թեմա 2. Նմուշային եղանակ: Թեմա 3. Գնահատման տեսություն: Թեմա 4. Միջակայքային գնահատականներ: Հիմնական գրականության ցանկ.		

1. Ահարոնյան Ն., Իսրայելյան Ե., Հավանականությունների տեսության խնդրանգիրք, ԵՊՀ, Երևան, 2016.
2. Գասպարյան Կ.Վ., Վիճակագրության խնդիրների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2017:
3. Հարությունյան Ե. և այլոք, Հավանականությունների իրադրական վիճակագրություն, 2000:
4. Ивченко Г.И., Медведев Ю.И., Математическая статистика, кн. дом Либроком, М., 2014.

0304/B13	Իրավունքի հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգաբառ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ: ➤ Ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները: 2. Ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը: 3. Մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 4. Կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ: 5. Վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում: 6. Վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և իրադրական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գույադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. զեկուցում:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբառ. Նախապես տրված հարցաշարից անց է կացվում բանավոր հարցում:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Երևան, 2002: 2. Առաքելյան Ս., Գաբուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Երևան, 2003, 2006: 3. Բարսեղյան Ս., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Երևան, 2000: 4. Դիլբանյան Ա., ՀՀ դատարանականությունը և իրավապահ մարմինները, Երևան, 1999: 5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Երևան, 2001:		

0304/B17	Քաղաքագիտության հիմունքներ	2 ECTSկրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևավորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ: Դասընթացի խնդիրները ➤ Ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: ➤ Ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները: ➤ Ներկայացնել ու մեկնաբանել քաղաքական տեխնոլոգիա և քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները: 2. Ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները: 3. Թվարկելու ու մեկնաբանելու պետական կառավարման ձևերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները: 2. Մեկնաբանելու քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը: 3. Մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը: գ. քննադատական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 2. Աշխատելու թիմում:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. զեկուցումներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված :		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: Թեմա 2. Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: Թեմա 3. Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերություններ: Թեմա 4. Քաղաքական ընտրանի /էլիտա/: Թեմա 5. Քաղաքական լիդերություն: Թեմա 6. Քաղաքական ռեժիմներ: Թեմա 7. Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: Թեմա 8. Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: Թեմա 9. Քաղաքացիական հասարակություն: Թեմա 10. Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: Թեմա 11. Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: Թեմա 12. Գաղափարախոսությունների տեսություն: Թեմա 13. Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: Թեմա 14. Քաղաքականությունը և կրոնը: Թեմա 15. Քաղաքական մշակույթ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Քաղաքագիտություն: ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2006: 2. Буренко В.И., Журавлев В.В., Политология. Изд-во Моск. гуманит. ун-та, Москва, 2004. 3. Гаджиев К.С. Политология. Москва, 2005. 4. Политология. Под ред. А.А. Радугина. Изд-во Центр, Москва, 1999.		

5. Пушкарева Г.В. Политология. Изд-во Айрис-пресс, Москва, 2002.
6. Мальцев В.А. Основы политологии. Изд-во ИТРССП, Москва, 1998.

0201/B17	Տնտեսագիտության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	
Դասընթացի նպատակն Է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել համակարգված տրամաբանական մտածողություն և տալ տնտեսագիտական ընդհանուր գիտելիքներ:		
Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ուսանողներին մեկնաբանել տնտեսագիտության հիմնարար օրենքները կատեգորիաները, ցուցանիշները: ➤ Ուսանողներին բացատրել շուկայական տնտեսության սկզբունքները: ➤ Ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից: ➤ Ուսանողներին զինել միկրո և մակրո ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու կարողություններով:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու մեկնաբանելու շուկայական տնտեսության առանձնահատկությունները, սկզբունքները, տնտեսական օրենքները: 2. Ներկայացնելու շուկայի մոդելները, ռեսուրսների շուկաները և դրանց առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ներկայացնելու միկրո, մակրո ցուցանիշները, ֆինանսաբանկային համակարգը: 2. Վերլուծելու տնտեսական իրավիճակները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Աշխատելու թիմում: 2. Տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված հստակ կառուցելու ֆանալորն գրավոր խոսքը, հմտորեն հաղորդակցվելու հանրության հետ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և կրթական գումարներ կատարելու տնտեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություններ 2. սեմինարներ, քննարկումներ և բանավեճեր 3. խմբային աշխատանքներ 4. ռեֆերատներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգաքնանց կացվում է ֆանալորն հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց ֆավարապատասխանի դեպքում ստուգաքննաքննարկում է հանձնված:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից		
Թեմա	1. Տնտեսագիտության տնտեսության առարկան և մեթոդը:	Թեմա
2. Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները:	Թեմա	3.
Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապատյուր:		Թեմա
4. Անհատական շուկաների վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ:	Թեմա	5. Սպառողի վարքի տեսություն:
Թեմա	6. Արտադրության ծախսերի տնտեսություն:	Թեմա
7. Շուկայի կառուցվածքը և գնի որոշողության ծավալի որոշումը:		Թեմա
8. Ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները:		Թեմա
9. Ռեսուրսների գների ձևավորումը:	Թեմա	10. Մակրո տնտեսական ցուցանիշներ:
Ազգային հաշիվների համակարգը:	Թեմա	11. Մակրո տնտեսական կայունություն և տատանումներ:
12. Փողը և ֆինանսական համակարգը,	դրամավարկային քաղաքականություն:	Թեմա
13. Պետական բյուջեն և ֆիսկալ քաղաքականությունը:	Թեմա	14. Միջազգային առևտրի տեսություն:
15. Վճարային հաշվեկշիռ և արժույթային կուրսեր:		Թեմա

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. ԳորթնիՋ. , Տնտեսագիտություն: ԵՊՏՀրատ., Երևան, 1999:
2. ՍամուելսոնՍ., ՆորթհանուսՈւ., Տնտեսագիտություն, Երևան, 1997:
3. Макконнелл К.Р., Брюу С.Л. Экономика. 17-ое изд., Москва, 2009.
4. Экономическая теория. Учебник под ред. В. Камаева, Москва, 1998

0304/ B10	Փիլիսոփայության հիմունքներ	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով զինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները: ➤ Բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները: ➤ Հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աշակցելու և նողի համակարգված աշխարհայացքի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումների և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները: 2. Բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները: 3. Ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Տարբերելու գիտական ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից: 2. Վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործընթացները և դրանց պատճառահետևանքային կապերը: 3. Կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		

Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցություն և ճանաչողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Երևան, 1980: 2. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ. 1, Երևան, 1987: 3. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ. 2, Երևան, 1987: 4. Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Երևան, 1980: 5. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Երևան, 2004: 6. Փիլիսոփայության բառարան, Երևան, 1975:

0201/B17	Գործարարության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարական գործունեություն կազմակերպելու և վարելու համար: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ձևավորել համակարգված գիտելիք գործարարական գործունեության կազմակերպման շուրջ, ➤ մշակել կազմակերպա-կառավարչական հմտություններ գործարարության բազմազան ոլորտներում: ➤ ձևավորել գիտելիքներ գործարարական գործունեության սուբյեկտների պատասխանատվության շուրջ		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բնութագրելու գործարարական գործունեության միջավայրը և տեսակները, 2. տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը, 3. իմանալու գործունեության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը, 4. գիտենալ գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մշակելու բիզնես-գաղափարներ և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը, 2. կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը, 3. գնահատելու ռիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում, 4. հայթայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. մոտիվացնելու, 3. առաջնորդելու, 4. աշխատելու տեղեկատվության հետ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/ 2. դասախոսություն, սեմինար 3. ինքնուրույն աշխատանք /զեկույց, ռեֆերատ,/ 4. ճանաչողական էքսկուրսիաներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգաքն անց է կացվում գրավոր:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գործարարական գործունեության էությունը և ֆունկցիաները: Թեմա 2. Գործարարության միջավայրը և տեսակները: Թեմա 3. Գործարարական գործունեության սուբյեկտները: Թեմա 4.		

Գործունեության կազմակերպա-իրավական ձևերը: Թեմա 5. Բիզնես-գաղափարը և բիզնես հաեցակարգը, որպես գործարարական գործունեության նախադրյալ: Թեմա 6. Մարքեթինգի պլան: Թեմա 7. Գործունեության կադրային ապահովումը: Թեմա 8. Գործունեության մեկնարկային կապիտալը և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: Թեմա 9. Ինքնարժեքի կալկուլյացիա: Թեմա 10. Ձեռնարկատիրական ռիսկ: Թեմա 11. Ֆինանսական պլանավորում: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. М.Н.Кондратьева, Е.В.Баландина, Ю. С. Трефилова, Бизнес-планирование, учебное пособие, Ульяновск УлГТУ 2014/ http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/. 2. В.Ю.Буров, Основы предпринимательства, учебное пособие, Чита – 2011. 3. В.А.Богомолова, Н.М.Белоусова, О.В.Кублашвили, Р.Ю.Ролдугина, Бизнес – планирование, учебное пособие, Москва 2014 http://storage.elib.mgur.ru/6/bogomolova_2014.pdf/. 4. С.И.Башаримова, М.В.Дасько, Основы предпринимательства, учебное пособие, 5. Е.К.Торосян, Л.П.Сажнева, Ж.Н.Зарубина, Основы предпринимательской деятельности, учебное пособие, Санкт-Петербург, 2016. https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf/
--

0105/B 07	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/ 0/ 0	
2-րդ կիսամյակ	Մտուցարք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել կենսոլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդ-կենսոլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են գնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախագծողաշանելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը: Դասընթացի խնդիրները՝ ➤ Ուսանողներին տալի հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի կառուցվածքի, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տենդենցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ճգնաժամների, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին: ➤ Ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու և անալիզելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվի մտածողությունները, եզրակացություններ և ներկայությունները: ➤ Դաստիարակել քաղաքացիական և քաղաքական գործունեություն, մարդկությանը բնական միջավայրի նկատմամբ: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները: 2. Նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և վարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցությունները և տեղադրող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները: 3. Բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին: 2. Նախագծողական միջոցառումներ ներկայացնելու՝ գերծ պահելու շրջակա միջավայրը էկոլոգիական աղետներից: 3. Անցկացնելու մոնիտորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխանեզրակացություն տալայն նպաստող գործոններին մասին, որոնք կարելի է ավելն տարածաշրջանի էկոլոգիան: գ. քննադատական/փոխանցելի կարողություններ 1. Ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն: 2. Հետազոտություններ անելու, ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով:		

3. Տիրապետելու կանխատեսման մեթոդին, թե այս կամ այն գործոնը, ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ տվյալ էկոհամակարգի վրա:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Պասիվ դասախոսություն 2. Ակտիվ դասախոսություն ✓ <i>հարցույցատասխան</i> ✓ <i>զրույց</i> 3. Ինտերակտիվ դասախոսություն ✓ <i>«PowerPoint» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում</i> ✓ <i>հարցույցատասխան</i> ✓ <i>բանավեճ</i> ✓ <i>զրույց</i>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1. Բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեֆերատի գեկուցում: 2. Այնուտև տողները, որոնք ամբողջական դասընթացի մաս կազմող 5 կամ ավելի թեմաներից կամ ինքնուրույն աշխատանքների թեմաներից գնահատվել են «ստուգված», ապա ստանում են «Ստուգված»:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիխի, մինիմումի, Վիյամի գործոնների անկախության և Շելֆորդի տոլերանտության օրենքները: Թեմա 2. Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդուցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: Թեմա 3. Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: Թեմա 4. Էներգիայի և նյութերի հոսքը Էկոհամակարգում: Էկոհամակարգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը Էկոհամակարգերում, Էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածին շրջանառությունը: Թեմա 5. Մարդու առողջության էկոլոգիական սպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և արհեստական համակարգեր: Թեմա 6. Անսպառնալից աղտոտումները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջընթացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության էկոլոգիացման սկզբունքները: Թեմա 7. Քարոլորտի կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, նշանակությունը: Ջուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները: Կենսոլորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: Թեմա 8. Պոպուլյացիայի բնութագիրը, ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը, պոպուլյացիայի միջև գոյություն ունեցող փոխազդեցության ձևերը, զիջատիչ-զոհ փոխհարաբերությունը: Թեմա 9. Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա էկոլոգիական հետևանքները: Ջրոլորտի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարոլորտի և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամհարյան Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի բնության պահպանության հիմունքներ, 2010: 2. Գրիգորյան Ա., Աղայան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկայի ճակը, Երևան, 2008: 3. Մելքումյան Լ., Գալստյան Մ., Բնապահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2010: 4. Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Երևան, 2002: 5. Вало́ва В.Д., Основы экологии: Учебное пособие. -5-е изд., Москва, 2005.

0304/B17	Կրոնագիտության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնականների փակիտ սանքների ուղեմինացիաների վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ: ➤ Ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնաձևական առանձնահատկություններ ունեն դրանք: 2. Նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանել ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները: 2. Համեմատական վերլուծության ենթարկել և իրարից տարբերել հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրառելու մեկնաբանություններ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճ 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգաքնանց կացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում են հարցեր դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաքննաբանական արժեք է հանձնված:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: Թեմա 2. Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: Թեմա 3. Բուդդայականություն, իսլամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: Թեմա 4. Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: Թեմա 5. Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: Թեմա 6. Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: Թեմա 7. Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: Թեմա 8. Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: Թեմա 9. Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: Թեմա 10. Հայ Առաքելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ալիշան Դ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Երևան, 2002: 2. Աստվածաշունչ:		

3. Գուրան, Սոֆիա, 1929:
4. Երուանդ վրդ. Տեր- Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմութիւն, հ. Ա., Էջմիածին, 1908.
5. Владимирон Н., Овсиенко Ф., Мировые религии, М., 1998.
6. История религии, т. 1-2, М., 2002.

0104/B09	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	2ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/30/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կկիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին: ➤ Մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման տեղերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները: ➤ Բացահայտել ժամանակակից համակարգչի ներուկարևոտությունը հումանիտար մասնագիտություններին: ➤ Կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար: ➤ Ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: 2. Ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շաբլոններ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար: 3. Վերարտադրելու և ստեղծելու էլեկտրոնային աղյուսակ: 4. Ուսանողը ունակ կլինի ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Օգտագործելու օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները: 2. Կատարելու իրողավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով: 3. Էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ: 4. Կիրառելու Power Point ծրագրի բնութագրի, ունեցվածքի, կուրսային նավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. ▪ փոքր խմբերում տարբեր հարցադրումներ և քննարկումներ, ▪ լաբորատոր աշխատանքներ, ▪ տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր.		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաք. Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի: 1. Ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները: 2. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը: 3. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:		

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷՀՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշատարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷՀՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ֆայլ, ֆայլի անվանում. Ֆայլի ճանապարհ: Հիշողության չափման միավորները: Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում. Փաստաթղթերի ստեղծումն ձևավորում: Տառի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագրաֆ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սխալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapes-երի հետ: Աղյուսակների տեղադրում:: Թեմա 3. Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում՝ Filter, Sort ռեժիմները: Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում: Ներկայացումների ստեղծում: Անիմացիաների կոնդենզացիաների հաղորդումսահիկներին: Ձայնային, լուսային կոնդենզացիաների հաղորդումսահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտեգրել այլ թվայինացված միջոցների հետ:	
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ա. Հովսեփյան., Ս. Սարգսյան, Լ. Խաչոյան., Ն. Բսպիրյան, Ա. Մանուկյան, Ն. Մկրտչյան, Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Երևան, 2012թ.: 2. А.Тихомиров, Прокдн А.К., Колосков П.В., Клендрова И.А. и др. Microsoft Office 2007, Наука и Техника, Эл. Книга, 2008. 3. Բ. Ջանիդյան, Քոմիտյուբերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, ՀՊՃՀ, Երևան, 2000թ.:	

0303/B17	Հոգեբանության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացին պատկանելի ծանոթացնելու սանոդին ընդհանուր հոգեբանության ներդրումներին, տարբեր բաժինների կառուցվածքի նույնագրացմանը, հոգեկանի ակտիվության մակարդակներին, անձնավորությանը, նրա կառուցվածքի ներսնորումներին, անձի պարզագույն, հոգեկանի մացական գործընթացներին, ուսումնասիրելը նկատման, ըմբռնման առանձնահատկությունները, հիշողության, մտածողության, երևակայության առանձնահատկությունները, պարզաբանելան ձևի հոգեկան մային կողմը, անձի հոգեբանական անհատական առանձնահատկությունները: Դասընթացի խնդիրները՝ ➢ Բացահայտել հոգեբանության սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները: ➢ Լուծել մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ: Ցույց տալ ընդհանուր հոգեբանության առանցքային տեսությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ճանաչելու ընդհանուր հոգեբանության կառուցվածքը, տարբեր բաժինների զարգացումը և գործառնությունները, մեթոդները, 2. տարբերակելու հոգեկանի ակտիվության մակարդակները, 3. պարզաբանելու հոգեկան պարզագույն իմացական գործընթացները և նրանց առանձնահատկությունները, 4. բացատրելու հոգեկան իմացական բարձրագույն գործընթացները և նրանց առանձնահատկություններին, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու անձի հոգեկան մային ոլորտի նրբությունները, 2. տարբերակելու անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. զարգացնելու սեփական ընդունակությունները, կարողությունները, 2. վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետագա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ճանապարհով:		

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. բանավեճ 4. գործնական պարապմունք 5. ռեֆերատ/էսսե 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հոգեբանության առարկան, խնդիրները: Թեմա 2. Հոգեբանական հիմնական մեթոդները, բնագավառները: Թեմա 3. Հոգեկանի ռեֆլեկտորային մեկնաբանությունը: Թեմա 4. Հոգեկանի ակտիվության մակարդակները: Թեմա 5. Հոգեկանի և գիտակցության զարգացումը: Թեմա 6. Անձի հոգեբանական բնութագիրը: Թեմա 7. Ուշադրություն, ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները, զարգացումը: Թեմա 8. Անձի իմացական հոգեկան գործընթացները՝ զգայություններ: Թեմա 9. Զգայությունների դասակարգումը, զգայունակություն: Թեմա 10. Ընկալում, ըմբռնում, առանձնահատկությունները: Թեմա 11. Հիշողություն և անձ, տեսակները, գործընթացները: Թեմա 12. Մտածողություն, տեսակները, գործընթացները: Թեմա 13. Երևակայության և պրոբլեմային իրադրություն, տեսակները: Թեմա 14. Անձի հուզականային կողմը: Թեմա 15. Անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները՝ խառնվածք, բնավորություն, ընդունակություններ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն, դեմքեր, փաստեր/ Ուսումնական ձեռնարկ. Եր. ԵՊՀ հրատ. 2010, 204 էջ: 2. Նալչաջյան Ա.Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Ե. 1997 : 3. Психология. Учебное пособие под. Ред. Е. И. Рогова. М., 2005. 4. Маклаков А.Г., Общая психология. М., 2007. 5. Немов Р.С., Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн. М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС (2003). 6. Столяренко Людмила Дмитриевна, Психологии. учебник для вузов.-СПб.: Питер, 2010.-592 стр. 7. Столяренко Л.Д., Основы психологии. Ростов-на-Дону, 2005		

0304/B17	Տրամաբանության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել, կոռեկտ դատել, գերծ մնալ տրամաբանական այն սխալներից: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ցույց տալ հասկացության և բառի տարբերությունները: ➤ Ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ: ➤ Ծանոթացնել տրամաբանության և նախադասության կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին: ➤ Ծանոթացնել մտահանգման տարբեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման էությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական		

հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները: 2. Մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները: 3. Սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները: 2. Զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարբեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները: 3. Զանազանելու մտահանգման տարբեր տեսակները, անսխալ ապացուցելու և հերքելու: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան) 1. Կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5. Ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. բանավեճ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: Թեմա 2. Հասկացություն: Թեմա 3. Դատողություն: Թեմա 4. Տրամաբանության օրենքները: Թեմա 5. Մտահանգում: Թեմա 6. Ապացուցում և հերքում: Թեմա 7. Պարալոգիզմ, սոփեստություն, սրամտություն, պարադոքս: Հիպոթեզ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բրուսյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Երևան, 1976: 2. Кондаков Н., Логический словарь, Москва, 1975. 3. Гетманов А., Логика, Москва, 1993. 4. Маковелский А., История логики, Москва, 1967. 5. Демидов И., Логика, Москва, 2004:		

0303/B17	Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացին պատասկնէ՝ ծանոթացնելու սանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսևորման ձևերին և գործողության մեխանիզմներին տարբեր պատմական պայմաններում միադրություններում: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ձևավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ: ➤ Ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսևորման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարբեր պատմական պայմաններում միադրություններում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 2. Սահմանելու սոցիոլոգիայի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և		

գարգացման հիմնական օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: 2. Վերլուծելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը: 3. Մեկնաբանելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Աշխատելու թիմում: 2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և կրթական գումարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. զեկուցումներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: Թեմա 2. Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: Թեմա 3. Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ, Ֆոկլուս խումբ: Թեմա 4. Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: Թեմա 5. Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, ընտրանքը:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Бабосов Е.М., Прикладная социология. ТетраСистемс, 2001. ISBN 985-6577-74-8. 2. Горшков М.К., Шереги Ф.Э., Прикладная социология. Методология и методы. Москва: Альфа-М; Инфра-М, 2011. ISBN 978-5-98281-155- 4. 3. Горшков М.К., Шереги Ф.Э., Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. НаCD-ROM. 2012 г. 4. Долгоруков А.М., От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011. 5. Ельмеев В.Я., Овсянников В.Г., Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е изд.) 6. Кравченко А.И., Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М.: МГУ, 1998.		

0303/ B17	Բարոյագիտության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Ստուգաբք	
Դասընթացին պատասկն է ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհային արժանաչական արժեքները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Օանդագնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էությանն ու չափանիշներին, բարոյականության էությանը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեքահամակարգին: ➤ Ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին: ➤ Նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը:		

➤ Բացահայտել բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից: ➤ Վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները: ➤ Ընդլայնել սովորողների մտածողիզոնը:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էությունը ու 2. չափանիշները: 3. Արժևորելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին: 2. Բացահայտելու բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից: 3. Վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2.Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և կրթական գումարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուգադրելու հմտություններ:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. գեկուցումներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. Թեմա 1. Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: Թեմա 2. Բարին և չարը: Թեմա 3. Պարտք և պատասխանատվություն: Թեմա 4. Պատիվ և արժանապատվություն: Թեմա 5. Խիղճ: Բարոյական իդեալ: Թեմա 6. Կյանքի իմաստն ու նպատակը: Թեմա 7. Երջանկություն. Սեր: Բաժին 2. Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառույթները: Թեմա 8. Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: Թեմա 9. Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները: Բաժին 3. Բարոյականություն և ազատություն: Թեմա 10. Անձը և համակեցությունը: Թեմա 11. Բարոյականության հասարակական խնդիրները: Բաժին 4. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 12. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 13. Անձի բարոյական գործունեությունը: Թեմա 14. Անձի բարոյական հարաբերությունները: Թեմա 15. Անձի բարոյական մշակույթը: Բաժին 5. Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: Թեմա 16. Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների վերաիմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: Թեմա 17. Ազգային-բարոյական նկարագիր: Բաժին 6. Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ: Թեմա 18. Կիրառական բարոյագիտություն:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. А. Разин, Этика, Москва, 2003. 6. О. Дробницкий, Понятие морали, Москва, 2004. 7. Дж. Мур, Прунципы этики, Москва, 1984. 8. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000. 1. 5.Словарь по этике.

0202/B17	Մշակութաբանության հիմունքներ	2 կրեդիտ
----------	------------------------------	----------

2 ժամ/շաբ.	30/0/0
4-րդ կիսամյակ	Ստուգարք
Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութաբանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ: ➤ Ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը:	
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու գիտության մեջ մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 2. Սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները: 2. Վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան: 3. Մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան) 1. Աշխատելու թիմում: 2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. զեկուցումներ:	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:	
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 2. Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթ: Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: Թեմա 4. Մշակույթ-բնություն-հասարակություն: Թեմա 5. Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջագետքյան, եգիպտական, հին հնդկական և չինական): Թեմա 6. Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: Թեմա 8. Վերածնունդ և Ռեֆորմացիա: Թեմա 9. Նորդարաշրջանի եվրոպական մշակույթ: Թեմա 10. Մոդերնիզմ և պոստմոդերնիզմի դարաշրջանների մշակույթ: Թեմա 11. Հայկական մշակույթ:	
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Մելքումյան Գ., Մշակութաբանություն, Երևան, 2000: 2. Սարգսյան Ս. Ա., Մշակութաբանություն, Երևան, 1997 3. Սարգսյան Ս. Ա., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Երևան, 2004: 4. Арутюнов С. А., Рыжакова С. И., Культурная антропология, М., 2004.	

0105 /B17	Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4 –րդ կիսամյակ	Մտուցաբք	
Դասընթացի նպատակն է՝ հումանիտարևտոցիալ-տնտեսագիտական մասնագիտություններին ուսանողներին բնագիտական գրագիտության հիմունքներին 21-րդ դարի մակարդակով ծանոթացնելն է: Այնպիսի առաջին հերթին ապագա մտավորականի նուսանի բնագիտության, մաթեմատիկայի և հումանիտար գիտություններին ուսումնասիրման առարկաներին ու մեթոդոլոգիայի ընդհանրություններին ու տարբերություններին, որն մանկավարժական ներհետազգա գործունեությանը ընթացքում հնարավորինչ ավելի չնայարկվի զանազան մոլորություններին, նախապաշարմունքներին ու սահմանափակություններին: Դասընթացի ուսումնասիրմանը ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդներին և որոնք ներկայումս բնագիտության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ճանաչման առաջին քայլն է մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք, ➤ ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը, ➤ բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները, ➤ ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը: 2. Ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին: 3. Մեկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում: 2. Կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործընթացների վերաբերյալ և տալ որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին: 3. Կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը: 2. Օգտվելով տարբեր աղբյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան: 3. Ստեղծագործելու՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրություններին կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային մեթոդները (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, զեկուցումը), 2. գործնական մեթոդները (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը), 3. տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, անալոգիա), 4. ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական - ցուցադրական, պրոբլեմային - որոնողական), 5. համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային և խմբային աշխատանքներ),		

6. քննադական մտածողության մեթոդները, 7. խմբային աշխատանքի մեթոդները, 8. ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները, 9. վերահսկողության մեթոդները (գրավոր և բանավոր, պլանավորված և ոչ պլանավորված վերահսկողություն):
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք. Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք ռեֆերատի տեսքով՝ դասընթացին վերաբերվող: Տրվում է ռեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու հնարավորություն, եթե ուսանողը ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնում է դրսևորելով անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին նա ստանում է ստուգված:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներառարկային պատկերները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: Թեմա 2. Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էլեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: Թեմա 3. Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: Թեմա 4. Հարաբերականության հատուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: Թեմա 5. Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Թեմա 6. Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: Թեմա 7. Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասլանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Երևան, 2007: 2. Канке В.А., Концепции современного естествознания, Логос. Москва, 2002. 3. Под.редакц. Л. А. Михайлова – Концепции современного естествознания, Питер, 2008 .

0001 /B02, B06	Ֆիզդաստիարակություն	0 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին, 2-րդ կիսամյակներ	Ստուգարք	
Դասընթացին պատկանէ՝ հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակլիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները՝ ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը լիարժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևորելով ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը՝ դասընթացը նպատակ ունի. • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց, • նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը, • զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ճկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոորդինացիա և այլն:		
Դասընթացի խնդիրներն են. ➤ հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում, ➤ ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ, ➤ ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում, ➤ ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք, ➤ ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությո-		

յունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները, 2. թվարկելու կոփման կանոնները և բացատրել դրանց նշանակությունը, 3. ներկայացնելու ֆիզիկական դաստիարակության պարապմունքների ժամանակ անվտանգության պահպանման կանոնները, 4. ներկայացնելու առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքները, 5. առանձնացնելու վնասակար սովորությունները և բացատրել դրանց կործանարար ազդեցությունը անձի մտավոր և ֆիզիկական զարգացման վրա: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու նորմատիվներին համապատասխան ֆիզիկական վարժություններ (ակրոբատիկ 2. վարժություններ, վազք, հեռացատկ), 3. ցուցաբերելու շարժողական ընդունակություններ ու ֆունկցիոնալ կարողություններ ուսուցանվող մարզաձևերում, 4. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աջակցելուկուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս անցկացվող մասսայական առողջարարական ֆիզկուլտուրայի ու սպորտային միջոցառումների կազմակերպմանը, 2. դասընթացի ժամանակ կազմակերպելու թիմային մրցախաղեր տարբեր սպորտաձևերից, 3. կազմելու իր և ընկերների առողջ կենսակերպի ապահովման ուսումնամարզական պարապմունքներիպլան:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ5. Աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ . • տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ), • մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ), • ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ), 2. արտաուսումնական պարապմունքներ. • ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում, • վերականգնողական միջոցառումների իրականացում, • մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի, • ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով, • մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում, • մարզաառողջարարական ճամփարների կազմակերպում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Դասընթացն ավարտվում է ստուգաբքով: Ստուգաբքը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

Դասընթացի թեմատիկ բովանդակությունը. /բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից./

1-ին կիսամյակ

Թեմա 1.Ֆիզիկական դաստիարակություն, նրա դերն ու նշանակությունը ընդհանուր կրթական համակարգում:Ֆիզկուլտուրայի և սպորտի հիգիենիկ հիմունքները: Անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները: Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլք: **Թեմա 2.** Մարմնի կոփման կանոնները և դրանց նշանակությունը: Վազք: Վազքի տեխնիկայի ուսուցում:Վազք. փոփոխական արագությամբ, արգելքների հաղթահարումով, 60 մ /ցածր մեկնարկից/, 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Հեռացատկ: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում: Հեռացատկ տեղից:**Թեմա 3.** Սպորտային խաղերի դերն ու նշանակությունը ուսանողի մտավոր և ֆիզիկական դաստիարակության, ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման գործում: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում, գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ուսուցում: Գնդակի վարում և փոխանցում 2 ձեռքով: Զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկայի ուսուցում:**Թեմա 4.** Ուսանողի առողջ կենցաղավարության հիմունքները, նրա արդյունավետության չափանիշները, պայքարը բացասական երևույթների դեմ: Երկկողմանի խաղ (վոլեյբոլ, բասկետբոլ):

2-րդ կիսամյակ

Թեմա 1.Ընդհանուր ֆիզիկական և սպորտային պատրաստության դերը ֆիզիկական դաստիարակության գործում: Շարժողական ընդունակությունների կատարելագործման հիմունքները: Մարմնամարզություն:Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ:**Թեմա 2.**Ֆիզիկական բեռնվածության ծավալը ուսանողական տարիքում, նրա միջոցով ֆիզիկական զարգացման և մարմնակազմության հնարավորություններն ու շտկման պայմանները: Մարմնամարզություն: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: **Թեմա 3.**Ինքնուրույն պարապմունքների մեթոդական հիմունքները, նրանց ձևերը և տարիքային և սեռային առանձնահատկությունները: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ.վերնից սկզբնահարվածի տեխնիկայի ուսուցում:Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս. տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ուսուցում:Սպորտային խաղ բասկետբոլ. գնդակին տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում, պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում, գնդակի նետում զամբյուղի մեջ: **Թեմա 4.**Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Հարձակողական հարվածի տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում:Խաղի պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում:Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 5.** Ինքնուրույն պարապմունքների հիգիենան և ինքնահսկումը: Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական վազք: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ:Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ):Երկար վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները:Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): Հեռացատկ: Հեռացատկ տեղից գույզ ոտքերի հրումով:**Թեմա 6.**Մասնակցությունըսպորտային մրցումների, դրանց ֆիզիկական և հոգևոր դաստիարակչական նշանակությունը: **Թեմա 8.** Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Սամվելյան Լ.Ա.,Պետրոսյան Գ.Ա., Թումանյան Հ.Գ., Գրիգորյան Ա.Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Երևան, ՎՄՎ-ՊԼԻՆՏ, 2007թ.
2. Ազիզյան Գ.Ն., Վանեսյան Հ.Մ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Բաբայան Հ.Ս., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
4. Բաբայան Մ.Ա., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
5. Բոյախյան Գ.Ե., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
6. Թումանյան Հ.Գ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
7. Մելիքսեթյան Ռ.Տ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:

0001/B11, B14	Ֆիզդաստիարակություն	0 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/60/0	
3-րդ, 4-րդ կիսամյակներ	Ստուգարք	
Դասընթացինպատակնէ՝ • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, նպաստել		

սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը,

- զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ճկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոորդինացիա և այլն,
- կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում,
- ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ,
- ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու մասսայական սպորտի, բարձր նվաճումների սպորտի և ուսանողական սպորտի առանձնահատկությունները, թվարկել սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման փուլերը,
2. ներկայացնելու ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգի կառուցվածքը, ունիվերսիադաների և օլիմպիական խաղերի տարբերությունները, թվարկել նրանց դաստիարակչական հատկությունները, ներկայացնել տեղեկություններ օլիմպիական խաղերի և անվանի մարզիկների վերաբերյալ,
3. հիմնավորելու կոնկրետ սպորտաձևի ընտրումը կանոնավոր պարապմունքների համար, թվարկել հիմնական սպորտաձևերի և ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կիրառման բնութագրերը,
4. թվարկելու տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները, մեկնաբանել անհատի վրա դրանց ներգործության բնութագրերը,
5. ներկայացնելու արտադրական ֆիզիկական կուլտուրայի, արտադրական մարմնամարզության առանձնահատկությունները և մեկնաբանել նրանց անհրաժեշտությունը մասնագիտական գործունեության մեջ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. պահպանելու ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները,
2. սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում իրականացնելու օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողություն կիրառելով նրա հիմնական մեթոդները և ցուցանիշները, վարել ինքնավերահսկման օրագիր,
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ,
4. կատարելու շարժողական գործողություններ ֆիզիկական վարժությունների կատարման մատուցված մեթոդներով և ցուցաբերելու նորմատիվներին համապատասխան արդյունքներ,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. դասախոսի անմիջական հսկողությամբ ուսանողների խմբում իրականացնելու թեմատիկ հանձնարարականի փոխադարձ վերահսկողություն,
2. աջակցելու ընկերներին թեմատիկ շարժողական գործողությունների, հնարքների կատարման ժամանակ, ներկայացնելու իր կարծիքը ընկերների ֆիզիկական պատրաստվածության վերաբերյալ,
3. վերլուծելու դասախոսի կողմից իրեն և խմբին տրվածանհատական և խմբային հանձնարարականների իրականացման արդյունքները,
4. կազմակերպելու մասսայական և առողջաբարական ֆիզկուլտուրայի պարապմունքներ, սպորտային միջոցառումներ կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս,

5. կողմնորոշվելու տարբեր իրավիճակներում, ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն վնասվածքների դեպքում: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ5. Աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելունրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ . • տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ), • մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ), • ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ), 2. արտաուսումնական պարապմունքներ. • ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում, • վերականգնողական միջոցառումների իրականացում, • մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի, • ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով, • մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում, • մարզաառողջարարական ճամբարների կազմակերպում: Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Դասընթացն ավարտվում է ստուգարքով: Ստուգարքը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. 3-րդ կիսամյակ Թեմա 1. Ուսանողական սպորտը, բուհում սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլք: Թեմա 3. Վազքի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում, վազք փոփոխական արագությամբ, վազք 60 մ, 100 մ /ցածր մեկնարկից/: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Հեռացատկ տեղից, տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Վազք արգելքների հաղթահարումով: Վազք 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Թեմա 4. Ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգը, ունիվերսիադաներ, օլիմպիական խաղեր: Օլիմպիզմը և օլիմպիական դաստիարակությունը: Թեմա 5. Սպորտային խաղ վոլեյբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում, սկզբնահարվածի ուսուցում և ամրապնդում: Գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Թեմա 6. Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում: Թեմա 7. Կանոնավոր պարապմունքների համար սպորտաձևի ընտրման դրդապատճառները և հիմնավորումը: Հիմնական սպորտաձևերի և ֆիզիկական վարժությունների համամակարգերի համառոտ հոգեֆիզիոլոգիական բնութագրերը: Թեմա 8. Սպորտային խաղ սեղանի թենիս, խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում: Թեմա 9. Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ», կանգ թիակների վրա պառկած դրությունից: Թեմա 10. Մարմնամարզություն: Ցատկ այծիկի վրայից` ոտքերը զատած եղանակով: 4-րդ կիսամյակ Թեմա 1. Տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները: Անհատի ֆիզիկական, շարժողական և հոգեկան հատկությունների վրա դրանց ներգործության բնութագրերը: Թեմա 2. Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: Թեմա 3. Մարզապարապմունքների արդյունավետության հսկողությունը, ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները: Թեմա 4. Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Վերնից սկզբնահարվածի, հարձակողական հարվածի տիրապետման, խաղի պաշտպանության տեխնիկաների ուսուցում և ամրապնդում: Թեմա 5. Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս, նրանց տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ամրապնդում: Թեմա 6. Սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողությունը, նրա հիմնական մեթոդները, ցուցանիշները և ինքնավերահսկման օրագիրը: Թեմա 7. Սպորտային խաղ բասկետբոլ, գնդակին տիրապետելու, պաշտպանության, զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկաների ամրապնդում: Թեմա 8. Սպորտային խաղեր վոլեյբոլ և բասկետբոլ: Երկկողմանի խաղ: Թեմա 9. Առաջին բուժօգնությունը վնասվածքների դեպքում: Թեմա 10. Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական:

Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): Թեմա 11. Հեռացատկ տեղից զույգ ոտքերի հրումով: Թեմա 12. Արտադրական ֆիզիկական կուլտուրա, արտադրական մարմնամարզություն, նրանց նշանակությունը մասնագիտական գործունեության մեջ և նրանց առանձնահատկությունները: Թեմա 13. Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Սամվելյան Լ.Ա., Պետրոսյան Գ.Ա., Թումանյան Հ.Գ., Գրիգորյան Ա.Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Երևան, ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2007թ. 2. Ազիզյան Գ.Ն., Վանեսյան Հ.Մ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002: 3. Բաբայան Հ.Ս., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000: 4. Բոյախյան Գ.Ե., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005: 5. Թումանյան Հ.Գ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:

0001/B03	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացին պատասխին՝ սովորողների մոտ ձևավորել ԱԻ-ների մասին պատկերացում, ԱԻ-ներում գործելու հմտություններ, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ և տարաբնույթ պատահարների ժամանակ նախարարվող վնասվածքների և այլ խտրական հարմարումների դեպքում առաջին բուժօգնության ցուցաբերման և ներածեղծ կարողություններ:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրանց իմացելու ուղիները, 2. ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին, 3. մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները, 4. ներկայացնելու համաճարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը, 5. ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. գնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային ներկրորդային զննում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն, 2. դրսևորելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում, 3. ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասվածքների և խտրական հարմարումների դեպքերում, 4. օգտագործելու ձեռքբերված կարողությունները ԱԻ-ն պատերազմի ժամանակ պետության կողմից իրականացվող միջոցառումներին թաքցնելու:		
գ. քննական/փոխանցելի կարողություններ 1. կիրառելու ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնականում, 2. աշխատելու ինուսումնական լուրջ արդյունքներ, 3. վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողությունները և շրջապատի համար:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբոյությունը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. Աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. հարցադրումներ և քննարկումներ 4. լաբորատոր աշխատանքներ		

5. տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր: Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Դասընթացն ավարտվում է ստուգաքննություն: Ստուգաքննանցկացվում է բանավոր հարցման միջոցով: Հարցերի 50%-ին պատասխանելու դեպքում ստուգաքննության արժեքը համարվում է հանձնված: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Արտակարգ իրավիճակներու պատահարներ: <i>Թեմա 1.</i> Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: <i>Թեմա 2.</i> Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: Բաժին 2. Քաղաքացիական պաշտպանություն: <i>Թեմա 3.</i> Բնակչության գործողությունները ահաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: <i>Թեմա 4.</i> Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: <i>Թեմա 5.</i> Բնակչության պաշտպանության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: <i>Թեմա 6.</i> Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: <i>Թեմա 7.</i> Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: Բաժին 3. Ահ-ումբնակչության առաջին բուժօգնություն: <i>Թեմա 8.</i> Առաջին բուժօգնությունն ու մինչբժշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: <i>Թեմա 9.</i> Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: <i>Թեմա 10.</i> Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: <i>Թեմա 11.</i> Հակահամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: <i>Թեմա 12.</i> Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Մարկարյան Ռ.Վ., Ջանջուղազյան Ն.Ա., Օհանջանյան Մ.Մ., Հարությունյան Ա.Ա., Հարությունյան Վ.Ս., Բաղդասարյան Լ.Լ., Հասարայան Ռ.Յ., Վարդանյան Ջ.Հ., «Քաղպաշտպանությանն արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր», Երևանի համալս. հրատ., 2006, 238 էջ: 2. Հեղինակների կողմից, «Մինչբժշկական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում», ուսումնական ձեռնարկ, Երևանի համալս. հրատ., 2007, 224 էջ: 3. Կ.Ա. Մանասյան, «Սիրտ-թոքային վերականգնման մինչբժշկական մեթոդների ուսուցումը» (ուսումնամեթոդական աշխատանք), Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2007, 44 էջ: 4. Մ.Ի. Աղամյան, «Փոխադրական անշարժացում», ուսումնամեթոդական աշխատանք, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2011, 36 էջ: 5. Ս.Ա. Մանուկյան, Գ.Հ. Ճաղարյան, «Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2017:
--

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ

0302/B19	Գրաբար -1	3ECTSկրեդիտ
3 ժամ/շաբ.	0/45/0	
1-ին կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացին պատկանող կայացնել գրաբարը որպես հին գրական լեզու, նրա խոսակցական հիմքը, ինչպես նաև գրաբարի հնչյունաբանություն, ձևաբանություն, շարահյուսություն բաժիններն իրենց առանձնահատկություններով: Գրաբարի ուսումնասիրությունն անհրաժեշտ է ուսանողների բառապաշարի հարստացման, լեզվամտածողության զարգացման և պատկերավոր գրաբարի միացությունը նպաստելու է հայապահպանությանը, ինքնարժևորմանն ու մղելու է շատերին՝ պատմիչներին բնագրով կարդալու: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ուսանողին ներկայացնել գրաբարի հնչյունական և բառային առանձնահատկությունները, ուղղախոսության-ուղղագրության նորմերը, ➤ իմաստաբանության, բառապաշարի շերտերի, դարձվածաբանության նյութաբանական բարստացնելու և ստանդարտի բառապաշարը, կիրառելի դարձնել լեզվի շերտերի, հականիշների, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածությունը,		

➤ լեզվաքերականական գիտելիքների հիմնավրախոսքին նրամիավորների վերլուծության կարողություններ իձևավորում, ➤ տեքստի թարգմանության և վերլուծության միջոցով գրված քիլեզվառական առանձնահատկությունները բացահայտելու կարողության կատարելագործում, ➤ հայիին պատմիչների գեղարվեստական ստեղծագործությունների լեզվական առանձնահատկությունների մեկնաբանում:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու նկարագրելու գրաբարի զարգացման փուլերը, 2. վերարտադրելու գրաբարի գրության և արտասանության փոխհարաբերությունները, ցույց տալու գրաբարի հնչյունափոխությունը, 3. վերարտադրելու և թվարկելու գրաբարի բայ խոսքի մասի թեքական այն առանձնահատկությունները, որոնցով գրաբարը տարբերվում է ժամանակակից հայերենից, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. անսխալ ընթերցելու, մեջբերելու նմեկնաբանելու գրաբար տեքստերը և գերծ մնալու գրաբարի ուղղագրական սխալներից, 2. խոնարհելու րայերը բոլոր ժամանակային ձևերով, 3. թարգմանելու պատմիչների երկերից հատվածներ, բնութագրելու ոճական կառույցները՝ արժևորելով դրանք տեքստում, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. բացահայտելու գրաբարի ոճերը, բայաձևերի քերականականի մաստները, 2. Ճիշտ վերծանելու բառերի կառուցվածքային պլանում կատարված պատմական հնչյունափոխության դրսևորումները, մեկնաբանելու երկբարբառների և եռաբարբառների հնչաբանական փոփոխությունները, 3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերադրյունների ցիայթայթած տեղեկատվությունը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 2. համագործակցային աշխատանք

3. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 4. մտազբոս 5. ռեֆերատներ:
Գնահատման մեթոդները Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 ստուգում՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 10 միավոր: 1-ին ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2,3 միավոր: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան, 2-րդ ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2,3 միավոր, քայլը 0,5 միավոր է: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակությունը Թեմա1. Գրաբարը որպես հայերենի զարգացման շրջան. գրաբարի ընդհանուր առանձնահատկությունները: Թեմա2. Գրաբարի հնչյունական համակարգը. երկբարբառներ և եռաբարբառներ: Թեմա3. Գրաբարի դերբայները: Թեմա4. Գրաբարի խոնարհման համակարգը. սահմանական, ստորադասական և հրամայական եղանակները: Թեմա5. Գրաբարի անկանոն բայերը: Գրաբարի պակասավոր բայերը: Թեմա6. Պատճառական բայեր: Գրաբարի բաղադրյալ ժամանակները:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբրահամյան Ա, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 1977: 2. Ավետիսյան Հ., Ղազարյան Ռ., Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2007: 3. Գոճայան Պ., Դասական գրաբարի գործնական քերականություն, Եր., 2011: 4. Խաչատրյան Լ., Թոսունյան Գ., Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004: 5. Շարաբխանյան Պ., Գրաբարի դասընթաց, Եր., 1975:

0302/B24	Գրաբար -2	3ECTSկրեդիտ
3ժամ/շաբ.	0/45/0	
2-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է հակիրճ ներկայացնել գրաբարը՝ որպես գրական լեզվու, նրա խոսակցական հիմքը, ինչպես նաև ձևաբանություն, շարահյուսություն բաժիններն իրենց առանձնահատկություններով: Գրաբարի ուսումնասիրությունն ապահովում է խոսակցական և գրական լեզվի օգտագործման հարմարությունները: Գրաբարի իմացությունը նպաստում է լեզվապահպանությանը, ինքնաբերական մտածողության զարգացմանը և պատմությանը: Դասընթացի խնդիրներն են. ➤ Ուսանողին ներկայացնել գրաբարի անվանական հոլովման առանձնահատկությունները, ➤ իմաստաբանության, բառապաշարի շերտերի, դարձվածաբանության նյութաբանական հարստացնելու սանդղակները բառապաշարը, կիրառելի դարձվածաբանություններ, հակադրություններ, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածությունը, ➤ լեզվաքերականական գիտելիքների հիմնական դասերի վերլուծության կարողություններ իձևավորումը, ➤ տեքստի թարգմանության և վերլուծության միջոցով զբաղվելու լեզվաբանական առանձնահատկությունները բացահայտելու կարողության կատարելագործումը, ➤ հայի լեզվի պատմության գեղարվեստական ստեղծագործությունների լեզվական առանձնահատկություններին կենսաբանումը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու և մեկնաբանելու գրաբարի անվանական հոլովման առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու հոլովների կազմության հիմունքները գրաբարում, 3. գատորոշելու գրաբարի և արևելահայ գրական լեզվի անվանական հոլովման մանրություններն ու տարբերությունները:		

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու և բացատրելու գոյականների, ածականների, թվականների և դերբայների հոլովման յուրահատկությունները, 2. պարզաբանելու և ցույց տալու գրաբարյան քերականական առանձնահատկությունները, 3. քննելու և թարգմանելու պատմիչների երկերի ցեղատվածներ, բնութագրելու ոճական կառույցները՝ դրանք արժևորելով տեքստում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ձևաբանորեն վերլուծելու գրաբարի հոլովները, տարբեր բառաձևերի քերականականի մաստները, 2. գործնականում կիրառելու գրաբարի անվանական հոլովման վերաբերյալ յուրացրած գիտելիքները, 3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերադրյունների ցեղայնացած տեղեկատվությունը:	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. գործնական աշխատանք 2. բանավեճ 3. զրույց 4. խմբային աշխատանք:	Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 ստուգում՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 10 միավոր: 1-ին ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 3 միավոր: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան, 2-րդ ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 3 միավոր, քայլը 0,5 միավոր է: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակություն Թեմա1.Գրաբարի անվանական հոլովումը: Հոլովները և նրանց կազմությունը. հոլովման համակարգի տարբերությունն աշխարհագրի համեմատությամբ: Թեմա2.Պարզ հոլովումներ. Ա, Ե, Ի, Ո, ՈԻ հոլովումներ: Խառը հոլովումներ. Ի-Ա, Ո-Ա հոլովումներ: Թեմա3.Անկանոն հոլովումներ: Թեմա4.Ածական անուն: Ածականների համեմատության աստիճանների կազմությունը: Թեմա5. Թվական անուն: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հ. Ավետիսյան, Ռ. Ղազարյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2003: 2. Ա. Աբրահամյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 1977: 3. Մ. Աբեղյան, Գրաբարի քերականություն, Զ հատ., Եր., 1974: 4. Գ. Թոսունյան, Լ. Խաչատրյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004: 5. Պ. Շարաֆխանյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր., 1975: 6. Է. Մկրտչյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր., 2008: 7. Վ. Համբարձումյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004:

0302/B30	Գրաբար -3	3ECTSկրեդիտ
3ժամ/շաբ.	0/45/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է հակիրճ ներկայացնել գրաբարը՝ որպես գրական լեզու, նրա խոսակցական հիմքը, ինչպես նաև ձևաբանություն, շարահյուսություն բաժիններն իրենց առանձնահատկություններով: Գրաբարի ուսումնասիրությունն անհրաժեշտ է ուսանողների բառապաշարի հարստացման, լեզվամտածողության զարգացման նպատակով: Գրաբարի իմացությունը նպաստելու է հայապահպանությանը, ինքնաթմրմանն ու մղելու է շատերին՝ պատմիչներին նմանազորվել արդյալու: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ ուսանողին ներկայացնել գրաբարի բառային և քերականական առանձնահատկությունները, ➤ ուսանողին ներկայացնել գրաբարի դերանվանական հոլովման առանձնահատկությունները, ➤ Իմաստաբանության, բառապաշարի շերտերի, դարձվածաբանության նյութաբանական հարստացնելու ուսանողների բառապաշարը, կիրառելի դարձնել լեզվի խնդիրներ, հականիշների, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածությունը, ➤ լեզվաքերականական գիտելիքների հիման վրա խոսքի նրամիավորների վերլուծության կարողություններ իձևավորում, ➤ տեքստի թարգմանության և վերլուծության միջոցով գրված քիչ լեզվաոճական առանձնահատկությունները բացահայտելու կարողության կատարելագործում, ➤ հայիին պատմիչների գեղարվեստական ստեղծագործությունների լեզվական առանձնահատկություններին մեկնաբանում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու գրաբարի դերանվանական հոլովման առանձնահատկությունները, կազմության հիմունքները, 2. հակադրելու և համեմատելու գրաբարի և արևելահայ գրական լեզվի դերանվանական հոլովման մանրություններն ու տարբերությունները, 3. ներկայացնելու մակբայի խոսքի մասի առանձնացման հիմունքները, տարբերակելու տարբերական և հատկանիշները, 4. ներկայացնելու գրաբարի քերականական կառուցվածքի յուրահատկությունները. իմանալու նախադասության կառուցվածքի նախադասության անդամների շարադասության որոշակի կարգը, աշխարհագրի համեմատությամբ նաշրջոն շարադասական կառուցվածքը, 5. ներկայացնելու նախդիրների և նախադրությունների քերականական արժեքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու և բացատրելու դերանվանական հոլովման յուրահատկությունները, 2. պարզաբանելու և ցույց տալու գրաբարյան բնագրերի քերականական առանձնահատկությունները, 3. քննելու և թարգմանելու պատմիչների երկերի ցիտավածներ, բնութագրելու ոճական կառույցները՝ դրանք արժևորելով տեքստում, 4. բացատրելու դերանունների հարաբերակցությունը այլ խոսքի մասերի հետ (դերանունների գործածությունը գոյականների հետ, դերանվանական մակբայներ), 5. բացատրելու նախդիրներին նախադրությունների քերականական իմաստները այս կամ այն հոլովի հետ		

ործածվելիս, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - գործնականում կիրառելու գրաբարի դերանվանական հոլովման վերաբերյալ տրացրած գիտելիքները, - հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերադրյունների ցիկայթայթած տեղեկատվությունը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Գ5. Տարբեր աղբյուրներից հայթայթելու մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն և կիրառել: Գ6. Ուսումնասիրության ընթացքում ստեղծելու միջառարկայական կապեր:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - գործնական աշխատանք - բանավեճ - զրույց - խմբային աշխատանք:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 ստուգում՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 10 միավոր: 1-ին ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 3 միավոր: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների) կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան, 2-րդ ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 3 միավոր, քայլը 0,5 միավոր է: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների) կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակություն Թեմա 1. Գրաբարի դերանվանական հոլովումը: Անձնական դերանունները և նրանց հոլովումը: Թեմա 2. Ցուցական դերանունները և նրանց հոլովումը: Թեմա 3. Ստացական և փոխադարձ դերանուններ:

Թեմա 4. Հարցահարաբերական և անորոշ դերանուններ: Թեմա 5. Մակբայների տեսակներն ու կազմությունը գրաբարում: Թեմա 6. Գրաբարի նախդիրները և նախադրությունները: Գրաբարի հոդերը: Գրաբարի շաղկապները: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հ. Ավետիսյան, Ռ. Ղազարյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2003: 2. Ա. Աբրահամյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 1977: 3. Մ. Աբեղյան, Գրաբարի քերականություն, Զ հատ., Եր., 1974: 4. Գ. Թոսունյան, Լ. Խաչատրյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004: 5. Պ. Շարաֆխանյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր., 1975: 6. Է. Մկրտչյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր., 2008: 7. Վ. Համբարձումյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004:

0302/B22	Խոսքային էթիկետ և գործնական հաղորդակցման հմտություններ	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	15 /15 /0	
1-ին կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Առարկայի ուսումնասիրության նպատակը ուսանողի՝ խոսք կառուցելու լեզվական կանոնների իմացությունն է, լեզվի գործառական տարբերակներում խոսքի արժանիքների, բառապաշարային ու քերականական յուրահատկությունների կիրառությունը հաղորդակցման ընթացքում: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ ուսումնասիրել լեզվի կիրառական հաղորդակցային հնարավորությունները, ➤ բացահայտել խոսքի ընդհանուր օինաչափությունները, ➤ դրսևորել գրական խոսքի բարձր մշակույթ, ➤ հարստացնելու զարգացնել լեզվի կիրառական հաղորդակցական հնարավորությունները, ➤ յուրացնել խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցները, գործառական բոլոր ճերիառանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. լուսաբանելու լեզվի դերը որպես հաղորդակցական միջոց, 2. ընդհանրացնելու հայոց լեզվի գործառությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու լեզվի նորմավորման չափանիշները, 2. արժևորելու արտասանական, բառապաշարային և քերականական նորմերը, հնչյունական, բառային, քերականական մակարդակները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. դրսևորելու լեզվական բաձր մշակույթ, հարուստ բառապաշար, լայն աշխարհայացք, մասնագիտական էթիկա, հանրության հետ հաղորդակցվելու ունակություններ :		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ:		

Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. քննարկում, 3. բանավեճ, խմբային աշխատանք, 4. վերլուծական, 5. բացատրական մեթոդներ, 6. էլեկտրոնային ուսուցում, 7. գրավոր աշխատանք, 8. բանավոր հարցում, զրույց: Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը գնահատվում է 20 միավոր: Անցկացվում է բանավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց՝ համապատասխան 5,5,5 միավոր-արժեքով (առաջին երկու հարցը 5,5 տեսական հարցադրումներով, վերջին երկու 5,5 միավորները բաշխվում են հետևյալ ձևով՝ 2 միավոր հատկացվում է ռեֆերատին /նախապես տրված թեմաներով/, 3 միավոր՝ ստեղծագործական աշխատանքին /շարադրանք, էսսե/, 3 միավոր գեղարվեստական բնագրի լեզվառական վերլուծությանը, 2 միավոր՝ արտասանությանը): Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Խոսքային էթիկետ և գործնական հաղորդակցման հմտությունների առարկային պատկեր, խնդիրները: Կապը այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Լեզվական նորմ: Հայոց լեզվի հիմնական նորմերը՝ արտասանական, բառապաշարային, քերականական: Թեմա 3. Հնչյունական մակարդակ: Ուղղագրություն: Ուղղախոսություն: Օտար բառերի արտասանության յուրահատկությունները: Հնչերանգ: Շեշտ: Թեմա 4. Խոսքի արժանիքներ: Արտահայտչական և պատկերավորման միջոցներ: Թեմա 5. Բառային մակարդակ: Հայոց լեզվի բառապաշարի շերտերը: Ձևափոխականություն: Թեմա 6. Քերականական մակարդակ: Ձևաբանություն, ձևաբանական նորմեր: Խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները: Թեմա 7. Շարահյուսություն: Շարահյուսական կապակցության միջոցներ և եղանակներ: Նախադասություն: կառուցվածքային տեսակները: Ուղղակի և անուղղակի խոսք: Փոխակերպումներ: Թեմա 8. Խոսքի գործառնական տարբերակները: Ոճեր: Գրագրության ձևեր: Հիմնական գրականության ցանկ 1. Ավետիսյան Յուրի, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, ԵՊՀ, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, ԵՊՀ, Եր, 2015: 3. Ասատրյան Մ.Ե., Ժամանակակից հայոց լեզու / Ձևաբանություն/, Եր, 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու / Բառագիտություն/, Երևան, 1997: 7. Մարության Ա., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, 2003: 8. Պողոսյան Պ., Խոսքի մշակույթի և ոճագիտության հիմունքներ, Ա, Բ, Եր., 1990, 1991:
--

0302/B18	Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն-1	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/ 30/ 0	
1-ին կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի հնչյունական համակարգն իր տարբեր հատկանիշներով, ուսումնասիրել խոսքային ավելի մեծ միավորները՝ վանկը, հնչաբառը, հնչանախադասությունը, շեշտը և հնչերանգը, զինել ուղղագրությանը և ուղղախոսությանը վերաբերող տեսական և գործնական-կիրառական կարողություններով և հմտություններով: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ուսանողին ներկայացնել ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունական, հնչյունափոխական առանձնահատկությունները, ➤ բացատրել ուղղախոսության-ուղղագրության նորմերը, ➤ լեզվաքերականական գիտելիքների հիման վրա խոսքի նրամիավորների վերլուծության կարողություններ ձևավորում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու «Հնչյունաբանություն» գիտակարգի առանցքային հասկացությունները և դրանց բովանդակությունը, դերը հայերենի կառուցվածքային տարբերմակարգակներին միավորների համակարգում, 2. զանազանելու հնչյունափոխական առանձնահատկությունները, գրանշանների և հնչյունների փոխհարաբերությունը, 3. ներկայացնելու հայոց լեզվի հնչյունաբանության տարբեր բաժինների հիմնադրույթները և դրանց ներքին կապերը, 4. բացահայտելու «Հնչյունաբանություն» գիտակարգի դերը հայերենի կառուցվածքային տարբերմակարգակների միավորների համակարգում, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու հնչյունաբանական վերլուծություն, 2. ճիշտ տարբերակելու հնչյունափոխության բոլոր տեսակները, 3. պրակտիկ գործունեության մեջ կիրառելու ուղղագրության և ուղղախոսության վերաբերյալ գիտելիքները և ունակությունները, գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ, 2. հաստատելու միջառարկայական կապեր, 3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանությունների ցեղային թափանցիկ տեղեկատվությունը:	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբաժինը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 3. բացատրական մեթոդ 4. համագործակցային աշխատանք 5. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 6. մտազրույց 7. ռեֆերատներ:	Գնահատման մեթոդները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր:

Յուրաքանչյուր ստուգում ներառում է առավելագույնը 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 2 միավորով, 2 միավորը ձևավորվում է գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների արդյունքից (վարժությունների, առաջադրանքների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: Ստուգման ձևերն են. 1-ին ստուգում. Բանավոր հարցում: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Գրավոր աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա1. Հայերենի տեղը աշխարհի լեզուների շարքում. հայերենի զարգացման փուլերը: Թեմա2. Հայերենի հնչյունական համակարգը. այբուբենի հատկանիշները: Թեմա3. Հնչյուն և հնչույթ. հնչույթ և գրանշան: Թեմա 4. Ձայնավորների դասակարգումը. բաղաձայնների դասակարգումը: Թեմա5. Շեշտը հայերենում. վանկ. տո-դադարձ: Թեմա5. Հնչյունափոխությունը և նրա տեսակները: Թեմա6. Հայերենի ուղղագրության սկզբունքները. ուղղագրական բարեփոխումներ: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, Զ հատոր, Եր., 1974: 2. Աղայան Էդ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987: 3. Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու, հտ. 1-ին /հնչյունաբանություն և բառագիտություն/, Եր., 1979: 4. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1990: 5. Ջահուկյան Ջ., Աղայան Էդ., Առաքելյան Վ., Քոսյան Վ., Հայոց լեզու, 1-ին մաս., Ա պրակ, Եր., 1980: 6. Ա. Սուքիասյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/, Եր., 1982:
--

0302/B23	Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն – 2	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի հնչյունական և բառային համակարգերն իրենց տարբեր հատկանիշներով, ուսուցանել տեսական գիտելիքների գործնական կիրառությունը: Դասընթացի խնդիրները. ➤ կարևորել բառերի՝ իբրև լեզվի ինքնուրույնաբար գործածվող հիմնական միավորների դերը խոսքում, ➤ իմաստաբանության, բառապաշարի շերտերի, դարձվածաբանության յուրացմամբ հարստացնել ուսանողների բառապաշարը, կիրառելի դարձնել խոմանիշների, հականիշների, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածությունը, ➤ ներկայացնել բառերի ծագման ու նրանց պատմական կյանքի, բառարանների կազմման, նրանց տեսակների, բառագիտական նշանակության և այլ հարցերի ուսումնասիրությունը, ➤ լեզվաբանական գիտելիքների հիման վրա խոսքի նրամիավորների վերլուծության կարողությունն երիձևավորումը: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու «Բառագիտություն» գիտակարգի առանցքային հասկացությունները և նորանցքավանդակությունը, դերը հայերենի կառուցվածքային տարբերակարգակների միավորների համակարգում, 2. վերարտադրելու բառի մաստի տեսակներն ու փոփոխությունները, 3. ներկայացնելու ժամանակակից հայերենի բառապաշարի հատկանիշները, բառերի ձևաիմաստա-յին խմբերի դասակարգման սկզբունքները, բառակազմական օրինաչափությունները, 4. ներկայացնելու հայոց լեզվի բառագիտության տարբեր բաժինների հիմնադրույթները և նորանցքին կապե-րը, 5. բացահայտելու «Բառագիտություն» գիտակարգի դերը հայերենի կառուցվածքային տարբերակարգակների միավորների համակարգում, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու ձևաբանական և բառակազմական վերլուծություն, բնագրերի հիման վրա ճիշտ տարբերակելու տարբեր բառերի ծագումը, կրած ձևաիմաստային փոփոխությունները, 2. կատարելու բառակազմական վերլուծություններ, նկարագրելու բառերի կառուցվածքային օրենքներն ու օրինաչափությունները, 3. ճիշտ գրելու բարդությունները՝ տարբերակելով հայերենի բառային բարդությունների տեսակները, 4. նկարագրելու բառապաշարի դասակարգման սկզբունքները և խոսքային միջավայրում ճիշտ		

օգտվելու տարբեր բառաշերտերից, 5. օգտվելու լեզվաբանական տարբեր բառարաններից, հայթայթելու տեղեկատվություն և գործառնելու, 6. տեքստերում և բանավոր խոսքում ճիշտ գործառնելու ձևախմբման տարբեր խմբի բառերը, 7. բացատրելու արձագանքների կազմությունն ու գործածության ճանաչական նպատակը, գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ, 2. հաստատելու միջառարկայական կապեր, 3. հակադրելու, մշակումելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերադրյուններից հայթայթած տեղեկատվությունը:	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում բանասիրության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 3. բացատրական մեթոդ 4. համագործակցային աշխատանք 5. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 6. մտազրոհ 7. ռեֆերատներ:	Գնահատման մեթոդները Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ըստ ստանդարտ վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինար դասընթացներից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5-ի դեպքում 1, 4-ի դեպքում 0,75, 3-ի դեպքում 0,5, 2-ի դեպքում 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից (բանավոր քննություն հարցատոմսերի միջոցով): Գնահատման չափանիշներն են՝ տեսական հարցերի ճիշտ պատասխանները և եզրահանգումները, խոսքի տրամաբանական կառուցվածքը, առարկայի ընդհանուր իմացությունը, բառակազմական ճիշտ վերլուծությունը: Առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակին համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել հետևյալ բաղադրիչներով.

- անհատական թեմատիկառաջադրանք,
- տարբերադրույթներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթումն համակարգում,
- տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն:

Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բառագիտություն. նրա ենթաբաժինները: **Թեմա 2.** Բառային մենիմաստություն և բազմիմաստություն. բառիմաստի փոփոխություն. բառերի ձևաիմաստային խմբերը: **Թեմա 3.** Բառապաշար. նրա հատկանիշները: Բառապաշարի շերտերը և դրանց դասակարգումը: **Թեմա 4.** Բառակազմություն: Ձևային և նրա տեսակները: **Թեմա 5.** Բարդություններ, նրանց տեսակները: **Թեմա 6.** Դարձվածաբանություն. դարձվածային միավորների հատկանիշները և դասակարգումը: **Թեմա 7.** Բառարանագրություն. բառարանների տիպերը:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, Զ հատոր, Եր., 1974:
2. Աղայան Է., Լեզվաբանության ներածություն, Եր., 1974:
3. Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու, հտ. 1-ին /հնչյունաբանություն և բառագիտություն/, Եր., 1979:
4. Աճառյան Հր., Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի, հտ. 3-րդ, Եր., 1957, էջ 27/147, հտ. 6-րդ, 1976:
5. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1990:
6. Ջահուկյան Գ., Աղայան Է., Առաքելյան Վ., Քոսյան Վ., Հայոց լեզու, 1-ին մաս., Ա պրակ, Եր., 1980:
7. Ա. Սուքիասյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/, Եր., 1982:

0302/ B27	Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն-1	5ECTS կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	30/45/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ձևաբանության վերաբերյալ հիմնավոր գիտելիքների ձևավորումը, քերականական հնարավոր սխալների կանխումը, նախադասության ձևաբանական վերլուծության հմտությունների ամրակայումը:		
Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➢ ուսանողի ներկայացնել ժամանակակից հայոց լեզվի քերականական համակարգի առանձնահատկությունները, քերականական հիմնական հասկացությունները, ➢ քերականական կարգերի, քերականական իմաստների և ձևերի յուրացմամբ փարստացնել ուսանողների իմացությունը քերականական կարևորագույն հասկացությունների վերաբերյալ, ➢ ներկայացնել խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները և տարբերակված խոսքի մասային խմբերն իրենց առանձնահատկություններով, ➢ հիմնավոր գիտելիքներ ձևավորել նյութական խոսքի մասերի և դրանց քերականական յուրահատկությունների վերաբերյալ, ➢ ընկալելի դարձնել հարաբերության նշանակություն ունեցող խոսքի մասերի դերն ու նշանակությունը, ➢ ներկայացնել վերաբերմունքային խոսքի մասերի դերն ու կարևորությունը ընդհանուր արբերակման առանձնահատկությունը, ➢ ձևավորել մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքներ ու հմտություններ, տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու նմեկնաբանելու ձևաբանության ուսումնասիրության առարկան և նրա խնդիրները, 2. վերարտադրելու քերականական կարգերի էությունը և դրանց տարբերակման չափանիշները, 3. զանազանելու խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները և թվարկելու առանձին խոսքի մասային խմբերը, 4. զանազանելու, լուսաբանելու նյութական խոսքի մասերի քերականական առանձնահատկությունները, մեկնաբանելու դրանց դերը և կիրառական յուրահատկությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացատրելու քերականական կարգերի էությունը, քերականական իմաստների և ձևերի փոխհարաբերությունները, 2. պարզաբանելու և թվարկելու խոսքի մասերի տարբերակման հիմունքները, 3. քննարկելու և խմբավորելու նյութական խոսքի մասերն իրենց քերականական կարգերով, 2. ընդհանրացնելու խոսքի մասերի տարբեր խմբերն իրենց առանձնահատկություններով և նշանակությամբ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		

1. բացատրելու և վերլուծելու բառաձևերում ձևույթների արտահայտած քերականական նշանակությունները, 2. տեքստում հակադրելու խոսքի մասերը՝ զանազանելով իրենց քերականական հատկանիշներով, 3. հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու նյութական խոսքի մասերին հատուկ քերականական առանձնահատկությունները: 4. գործնականում կիրառելու մեկնաբանելու նյութական խոսքի մասերին վերաբերող տեսական գիտելիքները:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու հանրության հետ, կգնահատի ու կգուզադրի լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը: Գ5. Տարբեր աղբյուրներից հայթայթելու մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն և կիրառել: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 3. բանավեճ 4. զրույց 5. խմբային աշխատանք:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում, գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է բանավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2,3 միավորով, քայլը 0,5 միավոր է: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (ռեֆերատների, առաջադրանքների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան, 2-րդ ընթացիկ ստուգում, գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է բանավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2,3 միավորով, քայլը 0,5 միավոր է: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (ռեֆերատների, առաջադրանքների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ձևաբանությունը՝ որպես լեզվաբանության բաժին. քերականական կարգեր. քերականական ձև, իմաստ և պաշտոն: Թեմա 2. Խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները. թեքվող և չթեքվող խոսքի մասեր: Թեմա 3. Գոյականանուն: Գոյականը որպես խոսքի մաս. Նրա իմաստային, ձևաբանական, շարահյուսական և բառակազմական առանձնահատկությունները: Թեմա 4. Ածականանուն. ածականը որպես խոսքի մաս: Նրա իմաստային, ձևաբանական, շարահյուսական և բառակազմական առանձնահատկությունները: Թեմա 5. Թվական անուն: Թվականն իբրև խոսքի մաս. Նրա իմաստային, ձևաբանական, շարահյուսական և բառակազմական

առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Դերանուն: Դերանունն իբրև խոսքի մաս: Դերանվան հարաբերակցությունն այլ խոսքի մասերի հետ: Դերանվան տեսակները: Թեմա 7. Բայ: Բայերի կազմությունը, բայահիմքեր, դերբայներ:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբրահամյան Ս., Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Եր., 1969: 2. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965: 3. Աբրահամյան Ս., Պառնասյան Ն., Օհանյան Հ., Ժամանակակից հայոց լեզու, 1974: 4. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու. ձևաբանություն, Եր., 1983: 5. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Եր., 1970, 1973, 1977:

0302/ B33	Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն-2	5ECTS կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	30/ 45/0	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ձևաբանության վերաբերյալ հիմնավոր գիտելիքների ձևավորումը, քերականական հնարավորսխալների կանխումը, նախադասության ձևաբանական վերլուծության հմտությունների ամրակայումը:		
Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ ուսանողի ներկայացնել ժամանակակից հայոց լեզվի քերականական համակարգի առանձնահատկությունները, քերականական հիմնական հասկացությունները, ➤ քերականական կարգերի, քերականական իմաստների և ձևերի յուրացմամբ հարստացնել ուսանողների իմացությունը քերականական կարևորագույն հասկացությունների վերաբերյալ, ➤ ներկայացնել խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները և տարբերակված խոսքի մասային խմբերն իրենց առանձնահատկություններով, ➤ հիմնավոր գիտելիքներ ձևավորել նյութական խոսքի մասերի և դրանց քերականական յուրահատկությունների վերաբերյալ, ➤ ընկալել իդարձնելի հարաբերության նշանակություն ունեցող խոսքի մասերի դերն ու նշանակությունը, ➤ ներկայացնել վերաբերմունքային խոսքի մասերի դերն ու կարևորությունը նորանց տարբերակման առանձնահատկություններ, ➤ ձևավորել մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքներ ու հմտություններ, տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Զանազանելու, լուսաբանելու նյութական խոսքի մասերի քերականական առանձնահատկությունները, մեկնաբանելու դերը և կիրառական յուրահատկությունները: 2. Ներկայացնելու, մեկնաբանելու քերականական խոսքի մասերի յուրահատկությունները, նրանց դերը և կիրառական առանձնահատկությունները: 3. Վերաձևակերպելու վերաբերմունքային խոսքի մասերի նշանակությունը, դասակարգելու և համեմատելու դրանց առանձնահատկությունները և գործածությունը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Բացատրելու նյութական խոսքի մասերի քերականական կարգերի էությունը: 2. Պարզաբանելու և թվարկելու քերականական խոսքի մասերի տարբերակման հիմունքները: 3. Տարբերակելու վերաբերմունքային խոսքի մասերն իրենց բնորոշ յուրահատկություններով: 4. Քննելու և գնահատելու խոսքի մասերի տարբեր խմբերն իրենց առանձնահատկություններով և նշանակությամբ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Բացատրելու և վերլուծելու խոսքի մասերը տեքստում՝ իրենց քերականական հատկանիշներով: 2. Զանազանելու նյութական խոսքի մասերին հատուկ քերականական առանձնահատկությունները և գործնականում կիրառելու դրանց վերաբերող տեսական գիտելիքը: 3. Հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու քերականական խոսքի մասերին վերաբերող յուրահատկությունները և գործնականում կիրառելու դրանց վերաբերող տեսական գիտելիքը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբաժինները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս:		

Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 3. բանավեճ 4. զրույց 5. խմբային աշխատանք:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Դասընթացն ավարտվում է եզրափակիչ գնահատմամբ: Ընթացիկ քննությունները գրավոր են, որոնցից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր: 4 միավորն ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից, 1 միավորը՝ գործնական պարապմունքներից ստացած գնահատականներից հանված միջինից (5-ի դեպքում՝ 1, 4-ի դեպքում՝ 0,75, 3-ի դեպքում՝ 0,5, 2-ի կամ գնահատականի բացակայության դեպքում՝ 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+2 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորն ուսանողը վաստակում է բանավոր քննությունից, իսկ առավելագույն 2 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում կատարած ինքնուրույն աշխատանքի մակարդակին համապատասխան (անհատական թեմատիկ առաջադրանքներ և շարադրանքներ, օժանդակ գրականությունից մշակումներ, նախադասությունների վերլուծություններ, ռեֆերատ): Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Բայ. բայի քերականական կարգերը՝ դեմք, թիվ, ժամանակ, եղանակ, սեռ, կերպ, եղանակային ձևեր: Թեմա 2. Մակբայ. Նրա տեսակները և կազմությունը: Թեմա 3. Կապ: Նրա տեսակները, դասակարգման սկզբունքները: Թեմա 4. Շաղկապ: Նրա տեսակները: Թեմա 5. Վերաբերական: Նրա տեսակները: Թեմա 6. Ձայնարկություն: Նրա տեսակները:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբրահամյան Ս., Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Եր., 1969: 2. Աբելյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965: 3. Աբրահամյան Ս., Պառնասյան Ն., Օհանյան Հ., Ժամանակակից հայոց լեզու, 1974: 4. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու. ձևաբանություն, Եր., 1983: 5. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Եր., 1970, 1973, 1977:		

0302/B38	Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն-1	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ներկայացնել		

➤ ժամանակակից հայերենի շարահյուսական համակարգը իր հատկանիշներով, ➤ շարահյուսական կապակցման միջոցներն ու եղանակները, ➤ նախադասության դասակարգման հիմունքները, ➤ պարզ նախադասության կառուցվածքը: Դասընթացի խնդիրները. ➤ խոսքկառուցելու ժամանականախակիքառել ➤ շարահյուսության քերականական կատեգորիաներ՝ նախադասության անդամների շարադասությունը, կապակցման միջոցներն ու եղանակները՝ համաձայնությունն ու խնդրառությունը, նախադասության կառուցվածքային տեսակները, հոլովների շարահյուսական կիրառությունները:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Վերարտադրելու շարահյուսության քերականական կարգերն ու նրանց առանձնահատկությունները: 2. Ձևնագանելու բառի, բառակապակցության ու նախադասության տարբերությունները՝ իրենց հատկանիշներով: 3. Ըմբռնելու նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամների հատկանիշները, արտահայտությունը, շարադասությունը, կապակցման եղանակներն ու միջոցները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կատարելու նախադասության շարահյուսական անթերի վերլուծություն: 2. Հստակորեն տարբերակելու հոլովների շարահյուսական կիրառությունները: 3. Գրավոր և բանավոր խոսքում գործածելու գրական հայերենի լեզվական նորմերով կառուցված նախադասություններ:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1. Կիրառելու լեզվական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. համագործակցային աշխատանք, 3. ինքնուրույն առաջադրանքներ/ ռեֆերատ, աշխատանք գական երկերի վրա, էսսե, շարադրություն և այլն/, 4. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում, 5. մտազրոհ և այլն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն: Թեստային աշխատանք: Առավելագույնը՝ 5 միավոր: 2-րդ ընթացիկ քննություն: Բանավոր քննություն: Առավելագույնը՝ 5 միավոր: Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+2 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորն ուսանողը վաստակում է բանավոր քննությունից, իսկ առավելագույն 2 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում կատարած ինքնուրույն աշխատանքի մակարդակին համապատասխան (անհատական թեմատիկ

առաջադրանքներ և շարադրանքներ, օժանդակ գրականությունից մշակումներ, նախադասությունների վերլուծություններ, ռեֆերատ): Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Շարահյուսական կապակցման միջոցներ ու եղանակներ: Թեմա 2. Բառակապակցություն, տեսակները: Թեմա 3. Պարզ նախադասության կառուցվածքը: Թեմա 4. Միակազմ նախադասություններ: Թեմա 5. Նախադասության գլխավոր անդամներ: Թեմա 6. Նախադասության երկրորդական անդամներ: Թեմա 7. Հոլովների շարահյուսական կիրառությունները:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասատրյան Մ. Ժամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/, Եր., 1987: 2. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965: 3. Պապոյան Ա., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2002: 4. Գարեգինյան Գ., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1991: 5. Աբրահամյան Ս., Պառնապյան Ն., Օհանյան Հ., Բաղիկյան Խ, Ժամանակակից հայոց լեզու, Շարահյուսություն, Եր., 1976: 6. Սևակ Գ., Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, Եր., 2009:

0302/B43	Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն-2	5 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30 /30 /0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի շարահյուսության բարդ նախադասությունը՝ իր տեսակներով, դասակարգման սկզբունքներով, բաղադրիչների կապակցության միջոցներով ու եղանակներով, քերականական դրսևորումներով: Դասընթացի խնդիրները. ➤ բնութագրել բարդ նախադասությունը, նրա տեսակները՝ համադասական և ստորադասական, ➤ նրա բաղադրիչների կապակցության շարահյուսական միջոցներն ու եղանակները, ➤ բազմաբարդ նախադասությունն իր տեսակներով, փոխակերպումները, մեջբերվող խոսքը, փոխակերպումը անուղղակի խոսքի: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. տարբերակելու բարդ նախադասության տեսակներն ու առանձնահատկությունները, բարդ համադասական նախադասության դասակարգման հիմունքները, բարդ ստորադասական նախադասության դասակարգումը, 2. բնութագրելու բազմաբարդացի բարդ նախադասությունները և տեսակները, 3. փոխակերպելու ԴԴ-ով պարզ և բարդ ստորադասական նախադասությունները, 4. ներկայացնելու մեջբերվող խոսքը, նրա կետադրությունը և փոխակերպումը անուղղակի խոսքի, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու ցանկացած տեսակի պարզ և բարդ նախադասության շարահյուսական վերլուծություն, 2. տարբերակելու նախադասության կառուցվածքային տեսակները, 3. կազմելու առաջադրված նախադասությունների գծապատկերը: գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ և վերլուծություններ, 2. հաստատելու միջառարկայական կապեր, 3. մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանությունների ցեղային տեղեկատվությունը: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման		

մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3.Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5.Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեությունակադեմիական ոլորտներում: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. բացատրական մեթոդ 3. համագործակցային աշխատանք 4. տեսադրվագաշարերի գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 5. մտազրոհ 6. ռեֆերատներ:		
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր: Յուրաքանչյուր ստուգում ներառում է առավելագույնը 5 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 1,1,1,1,1 միավորով, 1 միավորը ձևավորվում է գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների արդյունքից (վարժությունների, առաջադրանքների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: 1-ին ընթացիկ քննություն. Գրավոր հարցում: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ընթացիկ քննություն. Բանավոր հարցում: Միավորների քայլը 0.5 է: Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+2 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորն ուսանողը վաստակում է բանավոր քննությունից, իսկ առավելագույն 2 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում կատարած ինքնուրույն աշխատանքի մակարդակին համապատասխան (անհատական թեմատիկ առաջադրանքներ և շարադրանքներ, օժանդակ գրականությունից մշակումներ, նախադասությունների վերլուծություններ, ռեֆերատ): Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակությունը Թեմա1. Բարդ նախադասություն, ընդհանուր բնութագիրը: Թեմա2. Բարդ համադասական նախադասություն, դասակարգման սկզբունքները: Թեմա3. Բաղիյուսական և ներհակական կապակցություն: Թեմա 4. Բարդ ստորադասական նախադասություն: Դասակարգումը: Թեմա5. Ենթակա և ստորոգյալ երկրորդական նախադասություններ: Թեմա6. Գոյականական անդամի լրացում երկրորդական նախադասություններ: Թեմա 7. Բայական անդամի լրացում երկրորդական նախադասություններ: Թեմա 8. Բազմաբաղադրիչ նախադասություններ: Թեմա 9. Բարդ ստորադասական նախադասության փոխակերպումը պարզի: Թեմա 10. Մեջբերվող խոսք, կետադրությունը, փոխակերպումը անուղղակի խոսքի:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, Զ հատոր, Ե., 1974: 2. Ասատրյան Մ. Ժամանակակից հայոց լեզու/շարահյուսություն/, Ե., 1987: 3. Աբրահամյան Ս., Պառնասյան Ն., Օհանյան Հ., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզու/շարահյուսություն/, հ.3., Ե., 1976: 4. Առաքելյան Վ., Հայերենի շարահյուսություն, հ. Ա, Ե., 1958: 5. Պառնասյան Ն., Նախադասության քերականական կարգերը ժամանակակից հայերենում, Ե., 1986: 6. Գարեգինյան Գր., Ժամանակակից հայոց լեզու, բարդ նախադասություն, Ե., 1984:		

0302/B29	Բարբառագիտության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	15/15/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայոց լեզվի բարբառները, դրանց դասակարգման սկզբունքները, ուսումնասիրության մեթոդները, բարբառների հնչյունական, բառային, ձևաբանական և շարահյուսական համակարգերի առանձնահատկությունները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ներկայացնել հայերենի բարբառների ծագման մասին տեսությունները, ➤ հասկանալ հայերենի բարբառների հնչյունական, բառային և քերականական հատկանիշները, ➤ ներկայացնել հայերենի բարբառների դասակարգման չափանիշներն ու սկզբունքները:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա.մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Սահմանելու «Բարբառագիտություն» գիտակարգի առանցքային հասկացությունները և նրանց բովանդակությունը, դերը հայերենի կառուցվածքային տարբերակարգակների միավորների համակարգում, 2. զատորոշելու հայ բարբառագիտության զարգացման փուլերը, 3. ներկայացնելու բարբառների ճյուղերն ըստ ձևաբանական դասակարգման, 4. հակադրելու և համեմատելու բարբառների և գրական լեզվի հնչյունական ու քերականական հատկանիշները, 5. ներկայացնելու հայերենի բարբառային բառապաշարի հատկանիշները, բարբառային բառերի ձևախմբման ստանդարտի խմբերի դասակարգման սկզբունքները, բառակազմական օրինաչափությունները, բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. գրի առնելու և մեկնաբանելու բարբառային տեքստերը, օգտվելու բարբառային քարտեզներից և աղյուսակներից, 2. ներկայացնելու բարբառագիտական ուսումնասիրությունների մեթոդաբանությունը, բարբառների դասակարգման հիմունքները, 3. օգտվելու և հայթայթելու տեղեկատվություն բարբառային տարբեր բառարաններից և գործառնելու դրանք, գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ, 2. հաստատելու միջառարկայական կապեր, 3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանությունների ցեղային լեզվաբանական տեղեկատվությունը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբաժինները Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 3. բացատրական մեթոդ 4. համագործակցային աշխատանք 5. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 6. մտազրոհ 7. ռեֆերատներ:

Գնահատման մեթոդները Առանց ընթացիկ գնահատման 20 միավորը տրոհվում է 5+5+5 սկզբունքով (բանավոր քննություն հարցատոմսերի միջոցով): Գնահատման չափանիշներն են՝ տեսական հարցերի ճիշտ պատասխանները և եզրահանգումները, խոսքի տրամաբանական կառուցվածքը, առարկայի ընդհանուր իմացությունը: Առավելագույն 5 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակին համապատասխան՝ • անհատականթեմատիկառաջադրանք, • տարբերադրյուններիցթեմայիշրջանակներումտեղեկատվությանհայթայթումևհամակարգում, • ռեֆերատիներկայացում:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա1.Բարբառագիտությունը՝ որպես գիտաճյուղ: Բարբառների դասակարգման վերաբերյալ եղած տեսությունները: Թեմա2.Բարբառների հնչյունական համակարգերը: Թեմա 3.Բարբառների բառային համակարգերը: Թեմա 4.Բարբառների ձևաբանական համակարգերի տարբերությունները. սահմանական ներկան՝ որպես բարբառների ճյուղերի տարբերակման հիմք: Թեմա5.ՈՒՄ, ԿԸ, ԵԼ ճյուղերի բարբառներ: Թեմա6.Տարբեր ճյուղերի բարբառների ձևաբանական և շարահյուսական տարբերությունները:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Հր. Աճառյան, Հայ բարբառագիտություն, Մոսկվա – Նոր – Նախիջևան, 1911: 2. Ա. Գրիգորյան, Հայ բարբառագիտության դասընթաց, Եր., 1957: 3. Ա. Ղարիբյան, Հայ բարբառագիտություն, Եր.1953: 4. Գ. Ջահուկյան, Հայ բարբառագիտության ներածություն Եր. 1973: 5. Մ. Սաստրյան, Հայ բարբառագիտության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, 1985: 6. Ռ. Սաղաթելյան, Բարբառային բառաշերտը արդի գրական արևելահայերենում, Եր., 2011:

0302/B46	Հայոց լեզվի պատմություն	6 ECTS կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	30/60 /0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատամբ	
Դասընթացի նպատակն է ընդհանրականգիտելիքներևպատկերացումտալ. • հայոց լեզվի բնույթի, ժողովրդանունների, ազգի ծագումնաբանության մասին, • հայ ժողովրդի բնօրրանի, ցեղակցական կապերի, տիպաբանական կառուցվածքի վերաբերյալ, • հայոց լեզվի գիտական շրջանաբաժանման վերաբերյալ, • նախագրային հայերենի ընդհանուր բնութագրի վերաբերյալ, • գրերի գյուտի և գրական լեզուների պատմական քերականության և բառագիտության վերաբերյալ: Դասընթացիլիարևները. ➢ ներկայացնելհայոց լեզվի ծագման և կազմավորման պատմությունը, ➢ բացատրել ցեղակցական կապերը, հայոց ժողովրդանունների ծագումնաբանությունը, ➢ բնութագրել հայերենի նախագրային շրջանը, գրական լեզուների պատմությունը, ➢ ներկայացնել պատմական բարբառագիտությունը, համեմատական ու պատմական քերականությունը և բառագիտությունը, ➢ բացատրել, պարզաբանել ձևաբանական և շարահյուսական շատ իրողությունների ծագումնաբանությունը, ➢ ներկայացնել պատմական ձևաբանությունը, համեմատական ու պատմական քերականությունը և բառագիտությունը, ➢ հասկանալևօգտագործելքննադատականվերլուծությանտեսություններիմեթոդները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բնութագրելուհայոց լեզվի ծագման ու զարգացման առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու հայոց լեզվի պատմության ուսումնասիրման տարբեր եղանակներնուկառուցվածքային առանձնահատկությունները, 3. դասակարգելու ու տարբերելու հայոց լեզվի զարգացման փուլերը, վերլուծելուլեզվաբանական տարբեր ուսումնասիրությունների արդյունքները, 4. բնութագրելու ձևաբանականևշարահյուսականհամակարգերիպատմականզարգացման ընթացքում տեղի ունեցած փոփոխությունները, 5. ներկայացնելու հայոց լեզվի պատմության խոնարհման համակարգի պատմական զարգացման ընթացքում տեղի ունեցած փոփոխությունները, 6. դասակարգելու և տարբերելու նախադասության նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամների, պարզ և բարդ նախադասությունների բնույթն ու արտահայտության ձևերը պատմական զարգացման ընթացքում:		

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու լեզվաբանականուպատմական վերլուծություններ, գնահատելուհայոց լեզվի ծագման ու զարգացման տեսությունները,
2. տարբերակելուհայոցլեզվիզարգացմանկառուցվածքայինառանձնահատկությունները, նկարագրելու հայերենի՝ որպես ազգային լեզվի կազմավորման և զարգացման պատմությունը, գրական լեզուների և բարբառների առաջացման ընթացքը՝ ձևավորման համարկիրառելով գործնական և ինքնուրույնաշխատանքիմեթոդները,
3. ներկայացնելու հայոց լեզվի զարգացման փուլերը, ծագմանտեսություններնու առանձնահատկությունները, ստուգաբանելուհայկականժողովրդանունները,
4. կատարելու ինքնուրույնհամեմատություններևվերլուծություններհայերենիպատմականքերականությանվերաբերյալ՝ հիմնվելովգրաբարի, միջինհայերենի, ևաշխարհաբարի՝ արևելահայուարևմտահայգրականտարբերակներիլեզվականհարուստաղբյուրներիվրա,
5. մեկնաբանելուհնդեվրոպականցեղակիցլեզուներիևհայերենիմերձակցությանաստիճանըտարբերլեզվականմակարդակներում՝ բառապաշարնքերականություն,
6. կիրառելու հայերենի պատմության վերաբերյալ գիտելիքները պրակտիկ գործունեության մեջ,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. ներկայացնելուևօգտագործելուքննադատականվերլուծությանտեսություններիմեթոդները,
2. ցուցաբերելուուսումնասիրմանոլորտումհետազոտություններիորակյիմացություն,
3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաղբյուրներիցհայթայթած տեղեկատվությունը,
4. օգտվելու է դասընթացին վերաբերող տպագիր և համացանցային ռեսուրսներից:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադյունք(ներ)ը.

Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները:

Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս:

Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ:

Բ1. Կիրառելու լեզվական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:

Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ:

Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:

Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր:

Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում:

Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկլավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Ստեղծագործաբարկիրառելուձեռքբերվածգիտելիքը, ընկալելուևտարածելունոր տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. խոսքային մեթոդներից՝ զրույց, երկխոսություն,
3. գործնականմեթոդներ (վարժություններ, տնայինառաջադրանքներ,
4. ինտերակտիվ-կառուցողականմեթոդներ (բանավեճ, դերայինխաղ, աշխատանքտեքստերիհետևյալն),
5. ինքնուրույն աշխատանք, բանավոր ներկայացում/պրեզենտացիա,անհատական ինքնուրույն նախագծի իրականացում, գրավորևբանավորստուգում, հարցում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատմանը նդհանուր ազմավարությունը. Ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը ստորոշվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր և բանավոր) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինար դասընթացներից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5- իդեպքում 1, 4- իդեպքում 0,75, 3- իդեպքում՝ 0,5, 2- ի դեպքում՝ 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը ստորոշվում է 4+4 սկզբունքով (բանավոր քննություն հարցատոմսերի միջոցով): Գնահատման չափանիշներն են՝ տեսական հարցերի ճիշտ պատասխանները և եզրահանգումները, խոսքի տրամաբանական կառուցվածքը, առարկայի ընդհանուր իմացությունը: Առավելագույն 2 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակի նկատմամբ տասնյական • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբերադրյունների ցանկի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթումն համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն, • ռեֆերատի ներկայացում:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայոց լեզվի պատմությունը՝ որպես գիտաճյուղ. լեզվի ուսումնասիրության աղբյուրները: Թեմա 2. Հայերենի պատմական զարգացման փուլերի ստորաբաժանումը և դրա վերաբերյալ կարծիքները: Թեմա 3. Լեզուների ծագման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 4. Հայերենի հնչյունական համակարգի պատմական զարգացումը: Թեմա 5. Հայերենի բառապաշարի պատմական զարգացումը: Թեմա 6. Հայերենի ձևաբանական և հոլովման համակարգի պատմական զարգացումը: Թեմա 7. Բայ. հայերենի դերբայները և նրանց պատմական զարգացումը: Թեմա 8. Խոնարհման համակարգի պատմական զարգացումը: Թեմա 9. Շարահյուսական համակարգի պատմական զարգացումը. կապակցման միջոցներ և եղանակներ. համա- ձայնություն. կառավարում /խնդրառություն/. առդրություն. շարադասություն: Թեմա 10. Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ. պարզ և բարդ նախադասություններ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբրահամյան Ա. , Գրաբարի ձեռնարկ, Երևան, 1976: 2. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Երևան, 1965: 3. Ջահուկյան Գ., Հայոց լեզվի պատմություն. Նախագրային շրջան, Երևան, 1987: 4. Աճառյան Հր., Հայոց լեզվի պատմություն, մաս 1-ին, Եր., 1940, մաս 2-րդ 1951: 5. Ղազարյան Ս., Հայոց գրական լեզվի պատմություն, Ա, Երևան, 1961: 6. Ղազարյան Ս., Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր ., 1981: 7. Ջահուկյան Գ., Հայոց լեզվի պատմություն /նախագրային շրջան/, Եր., 1987: 8. Ղազարյան, Հ. Ավետիսյան, Հայոց լեզվի պատմության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Եր.:		
0302/B47	Հայոց լեզվի ոճագիտություն	5ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	15/ 45/0	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է՝ • Ուսուցանել լեզվաբանական պատկերաստեղծող լեզվական միավորների՝ ոճայինների /հնչյուն, բառ, շարույթ, հոլովում, խոնարհում,, շարադասություն, նախադասություն/ ոճական դերերն ունենալությունը: • Բացահայտել և մեկնաբանել լեզվի դասակարգման հիմունքները և նրան վառանձնահատկությունները: • Լուսաբանել լեզվաբանական ոճի առանձնահատկությունները, պատկերավորման և արտահայտչական միջոցները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Բառային և քերականական հոմանշության քննությունը: Խոսքի դրսևորման եղանակների ու ձևերի, լեզվական, խոսքային իրողությունների, հեղինակների ստեղծագործությունների լեզվաոճական համակարգը վերլուծելու ունակությունների խթանումը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Գնահատելու ոճագիտություն առարկայի նպատակն ու խնդիրները, դասակարգելու ոճերը: 2. Զանազանելու պատկերավորման ու արտահայտչական միջոցները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		

1. Գնահատելու հնչյունի, բառի, շարույթի, ձևաբանական ու շարահյուսական կարգերի ոճական արժեքը: 2. Դասակարգելու և մեկնաբանելու գործառական ոճերն ու նրանց հատկանիշները: 3. Ոճական վերլուծության ենթարկելու գեղարվեստական բնագրերը: գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. Կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ: 2. Հաստատելու միջառարկայական կապեր: 3. Հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանություններից հայթայթած տեղեկատվությունը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. համագործակցային աշխատանք, 2. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում, 3. մտազրոհ, խմբային աշխատանք, 4. էլեկտրոնային դասախոսություն, 5. դասախոսություն, 6. գրավոր առաջադրանքներ/շարադրություն, էսսե, ռեֆերատ/, 7. գրական երկերի ոճական վերլուծություն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն: Թեստային աշխատանք: Առավելագույնը՝ 5 միավոր: 2-րդ ընթացիկ քննություն: Բանավոր քննություն: Առավելագույնը՝ 5 միավոր: Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 3+3+2+2 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորն ուսանողը վաստակում է բանավոր քննությունից, իսկ առավելագույն 2 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում կատարած ինքնուրույն աշխատանքի մակարդակին համապատասխան (անհատական թեմատիկ առաջադրանքներ և շարադրանքներ, օժանդակ գրականությունից մշակումներ, նախադասությունների վերլուծություններ, ռեֆերատ): Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ոճագիտության առարկան և խնդիրները: Լեզվական և խոսքային ոճեր: Ոճույթ: Թեմա 2. Ոճերի դասակարգումը: Իրադրական ոճեր: Թեմա 3. Գործառական ոճերի դասակարգումը: Թեմա 4. Հնչյունական ոճագիտություն: Թեմա 5. Բառագիտական ոճագիտություն: Թեմա 6. Ձևաբանական ոճագիտություն: Թեմա 7. Շարահյուսական ոճագիտություն: Թեմա 8. Շարահյուսական ոճագիտություն: Թեմա 9. Լեզվի պատկերավորման միջոցները: Թեմա 10. Լեզվի արտահայտչական միջոցները:

Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Եզեկյան Լ. Հայոց լեզվի ոճագիտություն. Եր., 2002: 2. Ավետիսյան Յուրի, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Ա և Գ գրքեր, ԵՊՀ, 201, 2015: 3. Մարության. Ա, Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր., 2000: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2000: 5. Պողոսյան Պ., Խոսքի մշակույթի ոճագիտության հիմունքներ, Ա, Բ, Եր., 1990, 1991: 6. Հեղ. Խումբ, Ակնարկներ հայոց լեզվի ոճաբանության, Եր. Եր., 1987:
--

0302/B42	Արևմտահայերեն	6ECTS կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	30/60 /0	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է • Ուսանողներին հաղորդել գիտելիքներ գրական հայերենի ճյուղերից մեկի՝ արևմտահայերենի վերաբերյալ մասնավորաբար դրանք համադրելով ուսանողներին արդեն ծանոթ արևելահայերենի՝ հնչյունաբանությունից, բառագիտությունից, ձևաբանությունից և շարահյուսությունից ձեռք բերած գիտելիքների հետ, • Զարգացնել ուսանողների բանավոր խոսքը՝ ընթերցած նյութը ստեղծագործաբար վերարտադրելու, քննարկելու, տարբեր թեմաներով զրույցներ անցկացնելու և երկխոսություններ կառուցելու միջոցով: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Բացահայտել հոմանիշների, հականիշների, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածության յուրահատկություններն արևմտահայերենում, կանխել բառագործածական սխալները, ➤ Մշակել արևմտահայերեն ինքնուրույն բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելու և տեքստեր կազմելու կարողություններ, զարգացնել լեզվաքերականական գիտելիքները խոսքի կառուցման ընթացքում կիրառելու հմտություն, ➤ Համեմատել արևելահայերենի և արևմտահայերենի հնչյունական և բառային համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները, մեկնաբանել ուղղախոսության - ուղղագրության նորմերը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. Ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու արևմտահայերենի հիմնական առանձնահատկությունները, 2. տարբերակելու արևելահայերենի և արևմտահայերենի հնչյունական և բառային համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները և մեկնաբանելու ուղղախոսության-ուղղագրության նորմերը, 3. կառուցելու արևմտահայերենի ինքնուրույն բանավոր և գրավոր խոսք և զարգացնելու լեզվաքերականական գիտելիքները խոսքի կառուցման ընթացքում կիրառելու հմտություն, Բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կառուցելու հարուստ բառապաշարով, շարահյուսորեն ճշգրիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք, 2. վերարտադրելու ընթերցած նյութը, անցկացնելու քննարկումներ և կառուցելու երկխոսություններ, 3. մշակելու շարադրություններ, ռեֆերատներ, գեկուցումներ և կապակցված շարադրանք ստեղծելու վերլուծական-դատողական գրավոր խոսքի, կարծիքի, գրական տիմանկարի նալստեղծագործական աշխատանքների միջոցով, 4. վերլուծելու արևմտահայ հեղինակների տարաբնույթ տեքստերը:
--

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր

աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, գործնական կամ սեմինար պարապմունքներ, քննարկումներ, հանձնարարված գրականության քննարկում, մասնակցություն արտասարանային քննարկումների, թեզերի կատարում և ինքնուրույն հետազոտությունների հանձնարարում, 2. գրավոր կամ բանավոր հարցումներ, բանավիճային քննարկումներ, հարց ու պատասխան, 3. նորագույն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և հեռավար ուսուցման մեթոդների կիրառում, 4. զեկույցի, էսսեի, խմբային կամ ինքնուրույն աշխատանքի, նախագծի հանձնարարում, 5. համագործակցային աշխատանքի կազմակերպում, 6. էվրիստիկական, մտազրոհ նվերլուծական մեթոդների կիրառում:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Դասընթացն ավարտվում է եզրափակիչ գնահատմամբ և ներառում է երկու ընթացիկ քննություն, որոնցից տուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր: Յուրաքանչյուր քննություն ներառում է առավելագույնը 3 հարց՝ 2+2+1 սկզբունքով, որտեղ 1 միավորը ձևավորվում է գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների արդյունքից: Ստուգման ձևերն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. Բանավոր հարցում: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ընթացիկ քննություն. Գրավոր աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+2 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորն ուսանողը վաստակում է բանավոր քննությունից, իսկ առավելագույն 2 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում կատարած ինքնուրույն աշխատանքի մակարդակին համապատասխան (անհատական թեմատիկ առաջադրանքներ և շարադրանքներ, օժանդակ գրականությունից մշակումներ, նախադասությունների վերլուծություններ, ռեֆերատ):		
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Հայերենի զարգացման փուլերը. Աշխարհաբարի կազմավորումը, գրապայքար. արևմտահայերենի ձևավորումը: Թեմա2. Արևմտահայերենի հնչյունական համակարգը. ուղղագրություն. բաղաձայնական համակարգի արտասանական առանձնահատկությունները. հնչյունափոխություն: Թեմա3. Արևմտահայերենի և արևելահայերենի բառապաշարային ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Դարձվածային միավորներ: Թեմա4. Արևմտահայերենի և արևելահայերենի ձևաբանական համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Թեմա 5. Արևմտահայերենի և արևելահայերենի շարահյուսական համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Սաքալետոյան Ռ.Կ., Արևմտահայերենի դասագիրք, Երևան, 2006: 2. Սաքալետոյան Ռ.Կ., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի բառապաշարային առանձնահատկությունները, Երևան, 2004: 3. Սաքալետոյան Ռ.Կ., Արևմտահայերեն-արևելահայերեն նոր բառարան, Երևան, 2011: 4. Ավետիսյան Յու., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի զուգադրական քերականություն, Երևան, 2007: 5. Ավետիսյան Յու., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի զուգադրական հնչյունաբանություն, Երևան, 2011: 6. Ավետիսյան Յու., Արևմտահայերենի քերականության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Երևան, 2011: 7. Չոլաքեան Յ., Արևմտահայերենի քերականություն (կանոնակարգ եւ խնդիրներ), Երևան, 2017:		

0302/B26	Լեզվաբանության հիմունքներ	4 ECTS կրեդիտ
3 ժամ/շաբ.	30 /15/0	
2-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ներկայացնել. • լեզվաբանական ընդհանուր կարգերը, լեզվի էության, գործառնության նույնարգացման հիմնական օրինաչափությունները, • աշխարհի լեզուների հնչյունական, բառային, ձևաբանական և շարահյուսական համակարգերի ընդհանուր առանձնահատկությունները, աշխարհի լեզուներն ունեցող աշխարհում լեզվաբանական հիմունքները, • ուսուցանել լեզվաբանության հիմունքների հանգուցային դրույթները, լեզվի բնութագրերն ու բնորոշումները, լեզվաբանության բաժինները, • լեզվի ծագումն ու զարգացումը, աշխարհի լեզուների դասակարգումները տարբեր		

լեզվաբնօրինակներում և կառուցվածքային տիպերում: Դասընթացի խնդիրները ➤ դիտարկել լեզվի բնութագրերն ու բնորոշումները, ➤ ներկայացնել լեզվաբանության ճյուղերն ու բաժինները, ➤ համեմատել լեզվաբանական հիմնական և կիրառական գիտություններն ու պարզությունները, ➤ ծանոթացնել լեզվաբանական հիմնական և կիրառական գիտություններին ու մակարդակներին, ➤ ներկայացնել աշխարհի լեզուները, դասակարգել ըստ լեզվաբանական խմբերի:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բնութագրելու «Լեզվաբանության հիմունքներ» առարկայի առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու լեզուների ծագման, զարգացման մասին տեսությունները, 3. դասակարգելու լեզվական կարգերը, աշխարհի լեզուները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. դասակարգելու աշխարհի լեզուները, 2. տարբերակելու և արժևորելու լեզվի բնութագրերն ու բնորոշումները, 3. ներկայացնելու լեզուների կառուցվածքային առանձնահատկությունները, բնութագրելու լեզվաբանության բաժինները, 2. ներկայացնելու լեզվական կարգերը, աշխարհի լեզուների դասակարգման չափանիշներն ու սկզբունքները, գ. քննական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու է դասընթացին վերաբերող տպագիր և համացանցային ռեսուրսներից:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Բ1. Կիրառելու լեզվական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ3. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստարկներ: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. անհատական և խմբային աշխատանք, անհատական և թիմային գիտահետազոտական աշխատանք, 3. ինքնուրույն աշխատանք, բանավոր ներկայացում/պրեզենտացիա (անհատական ինքնուրույն ախտագիտական), գրավոր բանավոր արձագանքում/հարցում/, 4. գնական մեթոդներից դիդակտիկ նյութերի ցուցադրում, ինտերակտիվ-կառուցողական մեթոդներից՝ աշխատանք բնագրի ու տեքստերի հետ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 ստուգում՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 10 միավոր: 1-ին ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 3 միավոր: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների) կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան, 2-րդ ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է գրավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը 2, 2, 2, 3 միավոր, քայլը 0,5 միավոր է: 1 միավոր տրվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (վարժությունների, առաջադրանքների, թարգմանությունների)

կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին համապատասխան: Գնահատման համար պահանջվող փաստերն են ինքնուրույն աշխատանքների, գործնական պարապմունքների գնահատականները:	
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Լեզվի բնութագիրը.	լեզվի բնորոշումը, լեզվի գոյության ձևերը:
Թեմա 2. Լեզուների ինչու նական համակարգերին մանություններն ու տարբերությունները, գրային համակարգեր:	Թեմա 3. Լեզուների բառային համակարգերը: Թեմա 4. Լեզուների ձևաբանական համակարգերը: Թեմա 5. Լեզուների շարահյուսական համակարգերը: Թեմա 6. Լեզվի ծագումը: Թեմա 7. Աշխարհի լեզուների դասակարգումը:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աղայան Է., Լեզվաբանության հիմունքներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 1987: 2. Ջահուկյան Գ., Լեզվաբանության պատմություն, հ.հ., 1-2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 1960-1962: 3. Աղայան Է., Հայլեզվաբանության պատմություն, հ.հ., 1-2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 1958-1962: 4. Պետրոսյան Հ., Հայերենագիտական բառարան, ԳԱԱ հրատ., Երևան, 1990: 5. Маслов Ю.С., Введение в языкознание, «Высшая школа», М, 1987. 6. Պետրոսյան Հ. և ուրիշներ., Լեզվաբանական բառարան, ԳԱԱ հրատ., Երևան, 1975:	

0302/B36	Ընդհանուր լեզվաբանություն	5ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	45/0/15	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ներկայացնել լեզվաբանական ուղղությունները, ուսումնասիրման մեթոդները, լեզվաբանական յուրահատկությունները, աշխարհի լեզուների ինչու նական, բառային, ձևաբանական և շարահյուսական համակարգերի ընդհանուր առանձնահատկությունները, աշխարհի լեզուներն ու նրանց բաշխումը լեզվաբանական ինքնուրույն:		
Դասընթացի խնդիրները. ➢ դիտարկել լեզվի բնութագրերն ու բնորոշումները, ➢ ներկայացնել ընդհանուր լեզվաբանության ճյուղերն ու բաժինները, ➢ համեմատել լեզվաբանական հիմնական կապի ցիտուսներն ու տարբերությունները, ➢ ծանոթացնել լեզուների կառուցվածքային առանձնահատկություններին ու մակարդակներին, ➢ ներկայացնել աշխարհի լեզուները, դասակարգել ըստ լեզվաբանական ինքնուրույն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բնութագրելու «Ընդհանուր լեզվաբանության» առարկայի առանձնահատկությունները, 2. բացատրելու լեզուների կառուցվածքային օրինաչափությունները, ծագումնաբանական և տիպաբանական առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնելու լեզվական համակարգերի և ենթահամակարգերի հարաբերակցությունը, 4. դասակարգելու լեզվական կարգերը, աշխարհի լեզուները,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. տարբերակելու և արժևորելու լեզվի կառուցվածքային միավորների բնութագրերն ու բնորոշումները, 2. գույքադրելու և համեմատելու հայերենի ու օտար լեզուների քերականական իմաստների արտահայտման ընդհանրություններն ու տարբերությունները թեքական, կցական և անջատական լեզուներում, 3. ներկայացնելու լեզվական կարգերը, աշխարհի լեզուների դասակարգման չափանիշներն ու սկզբունքները, 4. ճանաչելու ցեղակից լեզուների ընտանիքները, մասնավորապես՝ հնդեվրոպական լեզվաբանական ընտանիքի դուստր լեզուները,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու դասընթացին վերաբերող տպագիր և համացանցային ռեսուրսներից, 2. լեզվաբանական հետազոտության մեթոդների ու եղանակների գործադրումով կատարելու հետազոտական աշխատանքներ (կուրսային աշխատանք, զեկուցում, ավարտական աշխատանք):		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.		
Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները:		
Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական արդի մեթոդաբանական ուղղությունները:		
Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական		

վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. անհատական խմբային աշխատանք, անհատական և թիմային գիտահետազոտական աշխատանք, 3. ինքնուրույն աշխատանք, բանավոր ներկայացում/պրեզենտացիա (անհատական ինքնուրույն նախագծի իրականացում), գրավոր բանավոր քննարկում/հարցում/, 4. գնական մեթոդներից դիդակտիկ նյութերի ցուցադրում, ինտերակտիվ-կառուցողական մեթոդներից աշխատանք բնագրի ու տեքստերի հետ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Դասընթացն ավարտվում է եզրափակիչ գնահատմամբ և ներառում է երկու ընթացիկ քննություն, որոնք գրավոր են, յուրաքանչյուրը՝ 5 միավորառավելագույն արժեքով: Յուրաքանչյուր քննություն ներառում է առավելագույնը 3 հարց՝ 2+2+1 սկզբունքով, որտեղ 1 միավորը ձևավորվում է գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների արդյունքից: Եզրափակիչ բանավոր քննություն անց է կացվում հարցատոմսերով՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով (հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 4+ 3+3 միավորով):		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Լեզուների ուսումնասիրման մեթոդները: Թեմա 2. Լեզվաբանական ուղղությունները: Թեմա 3. Լեզվաբանական դպրոցները: Թեմա 4. Ընդհանուր և մասնավոր լեզվաբանություն: Թեմա 5. Պատմա-համեմատական լեզվաբանություն: Թեմա 6. Տիպաբանական լեզվաբանություն: Թեմա 7. Կառուցվածքային լեզվաբանություն: Թեմա 8. Ճանաչողական լեզվաբանություն:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աղայան Է. Բ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987: 2. Խաչատրյան Լ., Լեզվաբանության ներածություն, Եր., 2008: 3. Հյուբշման Հ., Հայագիտական ուսումնասիրություններ, Եր., 2004: 4. Ջահուկյան Գ. Բ., Հայոց լեզվի պատմություն, նախագրային ժամանակաշրջան, Եր. 1978: 5. Պետրոսյան Հ. Ջ., Հայերենագիտական բառարան, Եր. 1990: 6. Кодухов В.И., Введение в языкознание, М., 1973. 7. Маслов Ю.С., Введение в языкознание, М., 1982.		

0302/ B31	Լեզվական վերլուծության հիմունքներ	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ	15/ 45/0	
3-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել՝ • Ժամանակակից հայերենի լեզվական համակարգը: • Հնչյունաբանական վերլուծության հիմունքները: • Բառագիտական վերլուծության հիմունքները: • Ձևաբանական վերլուծության հիմունքները: • Շարահյուսական վերլուծության հիմունքները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Խորացնել ուսանողների գիտելիքները լեզվաբանության բաժինների ընդհանուր օրինաչափությունների մասին: ➤ Յուրացրած լեզվական մասնագիտական գիտելիքները հմտորեն կիրառել գործնականում: ➤ Կատարել նախադասությունների հնչյունաբանական, բառագիտական, ձևաբանական և		

շարահյուսական վերլուծություններ: Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. զանազանելու հնչյունափոխական, բառագործածական, շարահյուսական առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու հայոց լեզվի հնչյունաբանության, բառագիտության, ձևաբանության, շարահյուսական տարբեր բաժինների հիմնադրույթները նորանց ներքին կապերը, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու հնչյունաբանական, բառակազմական, ձևաբանական, շարահյուսական վերլուծություններ, 2. կատարելու ձևայինաբանական և բառակազմական վերլուծություն, բնագրերի հիման վրա ճիշտ տարբերակել տարբեր բառերի կրած ձևաիմաստային փոփոխությունները: 3. ուղղագրության և ուղղախոսության, ձևակազմության, շարահյուսության վերաբերյալ գիտելիքները և ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ: գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ, 2. հաստատելու միջառարկայական կապեր, 3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանությունների ցեղային թափանցիկ տեղեկատվությունը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Բ1. Կիրառելու լեզվական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. համագործակցային աշխատանք 3. ինքնուրույն առաջադրանքներ/ ռեֆերատ, աշխատանք գական երկերի վրա, էսսե, շարադրություն և այլն/ 4. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 5. գործնական առաջադրանքներ 6. մտազրույց և այլն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման ընդհանուր ազդեցությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր և բանավոր) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինար դասընթացներից: Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 4+4 սկզբունքով (բանավոր քննություն հարցատոմսերի միջոցով): Գնահատման չափանիշներն են՝ տեսական հարցերի ճիշտ պատասխանները և եզրահանգումները, խոսքի տրամաբանական կառուցվածքը, առարկայի ընդհանուր իմացությունը: Առավելագույն 2 միավորը՝ կլիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակի նկատմամբ • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբեր աղբյուրներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթումն համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն, ռեֆերատի ներկայացում:		

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Հնչյունաբանություն: Թեմա 2. Բառագիտություն: Թեմա 3. Ձևաբանություն: Թեմա 4. Շարահյուսություն:	
Հիմնական գրականության ցանկ	
1. Ասատրյան Մ. Ժամանակակից հայոց լեզու /Ձևաբանություն /,Եր.,1987: 2. Ասատրյան Մ. Ժամանակակից հայոց լեզու / շարահյուսություն/,Եր., 1987: 3. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր.,1965: 4. Աբրահամյան Ս., Պառնասյան Ն., Օհանյան Հ., Բաղիկյան Խ, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3,Շարահյուսություն, Եր.,1976: 5. Գարեգինյան Գ., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1991: 6. Պապոյան Ա., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2002: 7. Մարգարյան Ա., Հնչյունաբանություն, բառագիտություն, Եր.,1987: 8. Սուքիասյան Ա. Ժամանակակից հայոց լեզու/հնչյունաբանություն, բառագիտություն,բառակազմություն/,Եր. 2008:	

0302/ B20	Հայ ժողովրդի բանահյուսություն	5ECTSկրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	45/0/30	
1-ին կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել հայ ժողովրդի բանահյուսությունը, նրա բնորոշ առանձնահատկությունները, բանահյուսության և գեղարվեստական գրականության ու հասարակական մյուս գիտակարգերի փոխադարձ կապը, հայ բանագիտության սկզբնավորման ու զարգացման պատմությունը, ժանրային ամբողջական համակարգը: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Գնահատել հայ ժողովրդական բանահյուսությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր հինավուրց ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հնագույն, կենսունակ և հարուստ բնագավառ: ➤ Ուսումնասիրել հայ ժողովրդական բանահյուսությունը, մասնավորապես նրա վաղնջական տեսակները՝ առասպել, հմայական բանաձևեր, հեքիաթ, էպոս և այլն: ➤ Առանձնացնել բանահյուսական այն ստեղծագործությունները, որոնք գեղարվեստական սյուժեների, մոտիվների, կերպարների միջոցով կենդանի ու պատկերավոր խոսքով վերարտադրում են տարբեր պատմաշրջանների էթնիկամշակութային շատ իրողություններ: ➤ Պարզաբանել բանահյուսության կիրառական լայնահուն գործառնությունները: ➤ Բացահայտել և ճշգրիտ գնահատել բանահյուսության՝ որպես մի բարդ ու բազմանիստ մշակութային համակարգի խորքերում նստած պատմական ու մշակութային իրողությունները: Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու բանահյուսական ստեղծագործությունների ժանրային համակարգը, տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները: 2. Ճանաչելու բանավոր ստեղծագործությունների գեղարվեստական և աղբյուրագիտական նշանակությունը, սոցիալական էությունը, գաղափարական միտումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու հայ ժողովրդական բանահյուսությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հնագույն, կենսունակ և հարուստ բնագավառ: 2. Արժևորելու բանահյուսական ստեղծագործությունների գեղարվեստական, աղբյուրագիտական, պատմական-հասարակական դերը: գ. քննիչական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Բանահյուսական հարուստ նյութի իմացություն, վերլուծման և գնահատման կարողություն: 2. Ինքնուրույն վերլուծելու և գնահատելու բանահյուսական հարուստ նյութը, մասնավորապես նրա վաղնջական տեսակները՝ առասպելը, էպոսը, հմայական բանաձևերը, ծիսերգը, հեքիաթը, վեպը: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1.Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2.Ճանաչելու գրականագիտական և լեզվաբանական արդի մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա3.Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս: Բ1.Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:		

Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ4.Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուգադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման նուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ 8. բացատրական մեթոդ 9. էլեկտրոնային ուսուցում:		
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Ժողովրդական բանահյուսության առարկան ու հատկանիշները. բանահյուսության տարբերակումը գրավոր գրականությունից: Թեմա 2. Հայ բանահյուսության սեռերն ու ժանրերը: Թեմա 3. Բանագիտական դպրոցները: Թեմա 4. Հայ բանագիտությունը: Թեմա 5. Առասպելի ժանրը. վիպականն ու պատմականը հայ հին առասպելներում: «Պարսից պատերազմ», «Տարոնի պատերազմ» վեպերը: Թեմա 6. Հայ ժողովրդական էպոսը. էպոսի ժանրային առանձնահատկությունները. էպոսի պատումները: Թեմա 7. Հայ ժողովրդական հեքիաթները. հրաշապատում և իրապատում հեքիաթներ. դրանց մշակման եղանակները: Ավանդություններ և ավանդազրույցներ: Թեմա 8. Առակ, առած, ասացվածք, հանելուկ: Թեմա 9. Հայկական վիպական երգեր: Թեմա 10. Հայ ժողովրդական քնարերգություն. հայ գուսանական երգեր:		
Գնահատման մեթոդները Գնահատմանը նդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը բաժանվում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինարային խոսքերից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5-ի դեպքում՝ 1, 4-ի դեպքում՝ 0,75, 3-ի դեպքում՝ 0,5, 2-ի դեպքում՝ 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքի համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել ինտերյակ բաղադրիչներով. • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբեր աղբյուրներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթում և համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:		
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Աբեղյան Մ., Հին գուսանական ժողովրդական երգեր, Եր., 1931: 2. Աբեղյան Մ., Ժողովրդական խաղիկներ, Եր., 1940: 3. Աբեղյան Մ., Երկեր, հատոր Ա, Եր., 1966, հատոր Է, Եր., 1975: 4. Բուզանդ Փ., Պատմություն հայոց, Եր., 1968: 5. Գրիգորյան Գր., Հայ ժողովրդական բանահյուսություն, Եր., 1980: 6. Հայ բանահյուսություն. քրիստոմատիա, կազմեց խմբագրեց՝ Գր. Գրիգորյան, Եր., 1974:		

0302/B21	Գրականագիտության ներածություն	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	24 /0 /6	

1-ին կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել գրականագիտական հիմնական հարցերը, գրականության զարգացման օրինաչափությունները, գրական ժանրերը, չափաձոյի առանձնահատկությունները, տաղաչափական համակարգերը: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ներկայացնել գրականագիտական հիմնական հասկացությունները, ըմբռնումները, տերմինները, ➤ տարբերակել գրական սեռերը, ժանրերը, ուղղությունները, գրական երկերի առանձնահատկությունները, գրականության զարգացման միտումները, ➤ ուսումնասիրել գեղարվեստական ստեղծագործությունների կառուցվածքային տարրերը, լեզվական շերտերը, պատկերավորման-արտահայտչական համակարգը, ➤ արժևորել երկը գրականության զարգացման ընթացքի մեջ, ➤ լուսաբանել գրականության ընդհանուր տեսական հարցերը, ուսանողներին հաղորդակից դարձնել խոսքարվեստի նմուշներին:	
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. տարբերակելու գրականագիտական հիմնական հասկացությունները, 2. գնահատելու գրական գործընթացի բաղադրատարրերը, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու ցանկացած գեղարվեստական երկի գրականագիտական վերլուծություն: 2. տարբերակելու գրական ուղղություններն ու ժանրերը, 3. գնահատելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական նշանակությունը, գաղափարական առանձնահատկությունները, պատմական-հասարակական դերը. 4. արժևորելու հայ գրականության կամ նրա առանձին բաժինների զարգացման ընթացքը, 5. մեկնաբանելու գրականագիտական տեսական հասկացությունները, 6. կարևորելու ժամանակի գրաքննադատության նշանակությունը գեղարվեստական ստեղծագործությունների արժևորման գործընթացում. գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ճանաչելու հայ գրականության գեղարվեստական արժեքները, վերլուծելու գեղարվեստական ստեղծագործությունները, 2. մեկնաբանելու հայ գրականության պատմական-հասարակական դերը, գաղափարական միտումները:	
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքները արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործիքականացնելիս: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբերվածումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրություններին կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ,	

դեղուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Հանրագումարային քննություն, որը գնահատվում է 20 միավոր՝ $20=5+5+4+4+2$ (3 հարց՝ համապատասխանաբար 5, 5, 4 միավորներով, իսկ ինքնուրույն աշխատանքից (ռեֆերատ՝ 4, շարադրություն՝ 2) փոխանցվում է 6 միավոր, որն ուսանողը վաստակում է ուսումնառության ընթացքում: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գրականագիտությունը և նրա բաժինները: Գրականությունն արվեստների համակարգում: Թեմա 2. Գեղարվեստական պատկեր: Թեմա 3. Գրական երկի բովանդակության և ձևի միասնությունը: Թեմա 4. Թեմա, թեմատիկա, կառուցվածք, սյուժե, ֆաբուլա: Թեմա 5. Գեղարվեստական լեզվի առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Չափածոյի երկի կառուցվածքային առանձնահատկությունները: Թեմա 7. Գրական սեռեր և ժանրեր: Հիմնական գրականության ցանկ 1. Ջրբաշյան Է., Գրականագիտության ներածություն, 2001: 2. Ջրբաշյան Է., Գրականության տեսություն, 1980: 3. Ջրբաշյան Է., Գրականագիտություն, 1993: 4. Դոլուխանյան Ա., Գրականության տեսություն, 2006: 5. Ավետիսյան Զ., Գրականության տեսություն, 1998: 6. Ջրբաշյան Է., Մախչանյան Հ., Գրականագիտական բառարան, 1972:

0302/B25	Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն	7ECTS կրեդիտ
Ծածկ/շաբ.	60/0/30	
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ հին և միջնադարյան գրականության արժեքները, դեմքերին, լեզուն, գրական ժանրերն ու նրանց առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Գնահատել հայ միջնադարյան գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու մասնական շղթայի մի կարևոր փուլ: ➤ Առանձնացնել գրական այն նվաճումները, գործերն ու արժեքները, որոնք եական շանակություն են նույն ժամանակին, այլև դրանից հետո: ➤ Ժամանակաշրջանի գրական գործերի մոտենալու չափերի գեղագիտական ըմբռնումների մակարդակով, այլայն ժամանակների, որոնց մեջ ստեղծվել է տվյալ գործը: ➤ Պարզաբանել այն պատմական հանգամանքները կամ հեղինակային նպատակները, որոնք ներքին մղում են տվյալ հեղինակին ու պատճառ դարձել նրա երևան գալուն: Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ճանաչելու և ներկայացնելու հայ հին և միջնադարյան գրականության ժանրային համակարգը, տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական և աղբյուրագիտական նշանակությունը, գաղափարական առանձնահատկությունները, պատմական-հասարակական դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու հայ հին և միջնադարյան գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հնագույն, կենսունակ և հարուստ բնագավառ: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական, պատմական-հասարակական դերը: 3. Կատարելու ստեղծագործության գեղարվեստական շերտերի վերլուծություն, գրելու ստեղծագործական շարադրություններ: գ. քննադատական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Մատուցելու, վերլուծելու և գնահատելու հայ հին և միջնադարյան գրականության հարուստ նյութը: 2. Վերլուծելու գրական երկերի գաղափարական բովանդակությունը և կերպարային համակարգը: 3. Բանավիճելու և քննարկելու: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնական խնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս:		

Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և կրթական գործունեությանը կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման նուստումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ 8. բացատրական մեթոդ 9. էլեկտրոնային ուսուցում:
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Հայ մշակույթը մինչև 5-րդ դարը. Մեսրոպ Մաշտոցը և գրերի ստեղծումը. գրականության զարգացման հիմնական ուղղությունները: Թեմա 2. Ագաթանգեղոս, Փ.Բուզանդ, Մ.Խորենացի, Եղիշե, Ղ.Փարպեցի: Թեմա 3. Հայ գրականությունը 6-ից 9-րդ դդ. Մեբեոս, Հ.Մամիկոնյան, Ղևոնդ Երեց, Դ.Քերթոզ, եկեղեցական բանաստեղծությունը: Թեմա 4. Հայ գրականությունը 10-12-րդ դդ. Հովհ.Դրասխանակերտցի, Թովմա Արծրունի, Մ.Կաղանկատվացի, Գ.Նարեկացի, Գ.Մագիստրոս, Հ.Իմաստասեր, Ն.Շնորհալի, Մ.Գոշ: Թեմա 5. Հայ գրականությունը 13-16-րդ դդ. Վ.Այգեկցի, Ֆրիկ, Կ.Երզնկացի, Հ.Թլկուրանցի, Մ.Նաղաշ, Գ.Աղթամարցի, Ն.Քուչակ: Թեմա 6. Հայ գրականությունը 17-18-րդ դդ., Ն.Հովնաթան, Սայաթ-Նովա:
Գնահատման մեթոդները Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը բաժանվում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինարային աշխատանքներից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաճառական ամիջին գնահատականի (5-ի դեպքում 1, 4-ի դեպքում 0,75, 3-ի դեպքում 0,5, 2-ի դեպքում 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի արականացման ակարգակնի համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել հետևյալ բաղադրիչներով. • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբեր աղբյուրներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթում և համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Մ.Աբեղյան, Հայոց հին գրականության պատմություն, հտ. 1, Եր., 1944, հտ. 2, Եր., 1946, Երկեր, հտ. Գ, Եր., 1968, հտ. Դ, Եր. 1970: 2. Մ.Մկրյան, Հայի հին գրականության պատմություն (5-10-րդ դդ.), Եր., 1976, Երկեր, հտ. 1, Եր., 1987: 3. Մ.Մկրյան, Գրիգոր Նարեկացի, Եր., 1955 թ.: 4. Հ.Թամրազյան, Ն.Քուչակի բանաստեղծական աշխարհը, Եր., 2001 թ.:

5. Ա.Չոպանյան, Երկեր, Եր., 1966 թ.:
6. Սաֆարյան Վ., Հայ միջնադարյան գրականություն, Եր., 2016:
7. ՍևակՊ., Սայաթ-Նովա, Եր., 1987 թ.:

0302/B28	19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն-1	5 ECTSկրեդիտ
4 Ժամ/շաբ.	45/0/15	
3-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատումով	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 19-րդ դարի հայ գրականությունը, գրական ուղղությունները, հայ նոր գրականության ձևավորումը: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Գնահատել 19-րդ դարի առաջին կեսի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու միասնական շղթայի մի կարևոր փուլը: ➤ Առանձնացնել գրական այն նվաճումները, գործերն ու արժեքները, որոնք էական նշանակություն են ունեցել ոչ միայն իրենց ժամանակին, այլև դրանցի հետո ևս: ➤ Ժամանակաշրջանի գրական գործերին մոտենալ ոչ թե մեր օրերի գեղագիտական ըմբռնումների մակարդակով, այլ այն ժամանակների, որոնց մեջ ստեղծվել է տվյալ գործը: ➤ Պարզաբանել այն պատմական հանգամանքները կամ հեղինակային նպատակները, որոնք ներքին մղում են տվել տվյալ գրողին ու պատճառ դարձել նրա երևան գալուն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. ա.մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Ճանաչելու հայ նոր գրականության հարուստ նյութը, ժանրային համակարգը: 2. Նկարագրելու հայ նոր գրականության ձևավորման ընթացքը, պատկերացնելու նրա զարգացման առանձնահատկություններն ու հիմնական ուղղությունները: 3. Ներկայացնելու հայ նոր գրականության երկերի գեղարվեստական նշանակությունը, նշելու նրանց պատմական-հասարակական դերը, գաղափարական միտումները: բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու հայ նոր գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի կենսունակ և հարուստ բնագավառ: 2. Առանձնացնելու գրական այն բնագրերը, որոնք գեղարվեստական սյուժեների, մոտիվների, կերպարների միջոցով կենդանի ու պատկերավոր խոսքով վերարտադրում են տվյալ ժամանակաշրջանի ազգային-հասարակական կյանքի բազմաթիվ իրողություններ: 3. Վերլուծելու ու գնահատելու հայ գրականության նոր շրջանը սկզբնավորող և նրա զարգացման ընթացքը ապահովող դասական հեղինակների գործերը, կոտեսնի յուրաքանչյուր գրողի տեղն ու դերը տվյալ շրջանի գրականության զարգացման շղթայի մեջ: 4. Բացատրելու հայ նոր գրականության ձևավորման առանձնահատկությունը՝ դրանք համեմատելով գրական անցյալ շրջանի հետ, որոշելու նոր գրականությունը սկզբնավորող և նրա զարգացման ընթացքը ապահովող հեղինակներից յուրաքանչյուրի տեղն ու դերը տվյալ շրջանում: 5. Ինքնուրույն գնահատելու ու ցույց տալու գրական տվյալ շրջանի դասական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունները, գեղարվեստական արժեքը, նրանց պատմական-հասարակական դերը: գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. Մատուցելու, վերլուծելու և գնահատելու հայ հին և միջնադարյան գրականության հարուստ նյութը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1.Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3.Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս: Ա5.Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1.Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5.Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն		

ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրոհ 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ 8. էլեկտրոնային ուսուցում:		
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Հայժողովրդի պատմության կարևորությունը 19-րդ դարի սկզբին. հայլուսավորական շարժումը. Մխիթարյաններ. կլասիցիզմի հայ գրականության մեջ. հայ գրականության նոր շրջանի սկզբնավորումը: Թեմա 2. Հ.Ալամդարյան, Մ.Թադիսյան: Թեմա 3. Խ.Աբովյան, Ղ.Ալիշան: Թեմա 4. Հայ գրականությունը 1850-60-ական թթ.: Մ.Նալբանդյան: Թեմա 5. Ռ.Պատկանյան, Ս.Շահազիզ: Թեմա 6. Մ.Պետիկոշյան, Պ.Դուրյան:		
Գնահատման մեթոդները Գնահատման ներդաստնությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը ստորոշվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ընդհանուր վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինարի առնչությամբ՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5-ի դեպքում 1, 4-ի դեպքում 0,75, 3-ի դեպքում 0,5, 2-ի դեպքում 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը ստորոշվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքի և համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել հետևյալ բաղադրիչներով. • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբեր աղբյուրներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթում և համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:		
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Հայնոր գրականության պատմություն, հտ. 1, Եր., 1962, հտ. 2, Եր., 1962: 2. Հայվեպի պատմությունը (19-րդ դար), Եր., 2005: 3. Թադևոսյան Մ., Հայկական կլասիցիզմի տեսությունը, Եր., 1977: 4. Մակարյան Ա., Հ. Ալամդարյան, Եր., 2005: 5. Չոպանյան Ա., Երկեր, Եր., 1980: 6. Տերտերյան Ա., Հայկական սկզբներ, Եր., 1944: 7. Թամրազյան Հ., Բանաստեղծության հազարամյա խորհուրդը, Եր., 1986: 8. Թամրազյան Հ., Հայքնարերգուներ, Եր., 1996: 9. Մուրադյան Ս., Գրական հանգրվաններ, Գիրք Ա, Եր., 2003:		

0302/B34	19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն-2	7 ECTS կրեդիտ
7 ժամ/շաբ.	75/0/30	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 19-րդ դարի հայ գրականությունը, գրական երկերի ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ Գնահատել 19-րդ 70-80-ական թվականների հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու միասնական շղթայի մի կարևոր փուլ: ➤ Առանձնացնել գրական այն նվաճումները, գործերն ու արժեքները, որոնք էական նշանակություն են ունեցել ոչ միայն իրենց ժամանակին, այլև դրանից հետո ևս:		

➤ Ժամանակաշրջանի գրական գործերին մոտենալ ոչ թե մեր օրերի գեղագիտական ըմբռնումների մակարդակով, այլ այն ժամանակների, որոնց մեջ ստեղծվել է տվյալ գործը: ➤ Պարզաբանել այն պատմական հանգամանքները կամ հեղինակային նպատակները, որոնք ներքին մղում են տվել տվյալ գրողին ու պատճառ դարձել նրա երևան գալուն:
Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Գնահատելու 19-րդ դարի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի կենսունակ և հարուստ բնագավառ: 2. Վերլուծելու ու գնահատելու 19-րդ դարի հայ գրականության այդ շրջանի դասական հեղինակների գործերը: 3. Բացատրելու 19-րդ դարի հայ գրականության զարգացման առանձնահատկությունը՝ դրանք համեմատելով գրական անցյալ շրջանի հետ, որոշելու նրա զարգացման ընթացքը ապահովող հեղինակներից յուրաքանչյուրի տեղն ու դերը տվյալ շրջանում: 4. Ինքնուրույն գնահատելու ու ցույց տալու գրական տվյալ շրջանի դասական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունները, գեղարվեստական արժեքը, նրանց պատմական-հասարակական դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու 19-րդ դարի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հարուստ բնագավառ: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական, պատմական-հասարակական դերը: գ. ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ 1. 19-րդ դարի հայ գրականության հարուստ նյութի իմացություն, վերլուծման և գնահատման կարողություն:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման նուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրոհ 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ 8. էլեկտրոնային ուսուցում:
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Հայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 1870-80-ական թթ., գրական հոսանքները. «Մշակ» և «Մեղու» բանավեճը: Թեմա 2. Ռոմանտիզմը և ռեալիզմը հայ իրականության մեջ: Թեմա 3. Պ.Պոռշյան,

Ղ.Աղայան: Թեմա 4. Գ.Մունդուկյան, Բաֆֆի: Թեմա 5. Հակոբ Պարոնյան, Ծերենց: Թեմա 6. Ս.Տյուսաբ: Գնահատման մեթոդները Գնահատմանը նդհանուր ազմավարությունը. Ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինար դասընթացներից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5-ի դեպքում 1, 4-ի դեպքում 0,75, 3-ի դեպքում՝ 0,5, 2-ի դեպքում՝ 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակի համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել ինտերյուվու բաղադրիչներով. - անհատական թեմատիկ առաջադրանք, - տարբերաբնույթի թեմատիկ շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթում և համակարգում, - տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում: Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Հայնոր գրականության պատմություն, հտ. 1, Եր., 1962, հտ. 3, Եր., 1964: 2. Հայկական պատմությունը (19-րդ դար), Եր., 2005: 3. Թադևոսյան Մ., Հայկական կլասիցիզմի տեսությունը, Եր., 1977: 4. Տերտերյան Ա., Հայկական լեզու, Եր., 1944: 5. Մանուկյան Ս., Պ. Պոռոջյան, Եր., 1987: 6. Հարությունյան Գ., Պ. Պոռոջյան, Եր., 1972: 7. Ասատրյան Ա., Ղ. Աղայանի գեղարվեստական արձակը, Եր., 1961: 8. Սարիկյան Ս., Բաֆֆի, Եր., 1957: 9. Մկրտչյան Մ., Երկեր, հտ. 2, Եր., 1988:
--

0302/B39	XIX դարավերջի և XX դարասկզբի հայ գրականության պատմություն-1	6ECTS կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	75 / 0/ 15	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել XIX դարի 90-ական թվականների և XX դարի սկզբների հայ գրականությունը, գրական ուղղությունները: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ Գնահատել XIX դարի 90-ական թվականների և XX դարի սկզբների հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու միասնական շղթայի մի կարևոր փուլ: ➤ Առանձնացնել գրական այն նվաճումները, գործերն ու արժեքները, որոնք էական նշանակություն են ունեցել ոչ միայն իրենց ժամանակին, այլև դրանցի հետո ևս: ➤ Ժամանակաշրջանի գրական գործերին մոտենալ ոչ թե մեր օրերի գեղագիտական ըմբռնումների մակարդակով, այլ այն ժամանակների, որոնց մեջ ստեղծվել է տվյալ գործը: ➤ Պարզաբանել այն պատմական հանգամանքները կամ հեղինակային նպատակները, որոնք ներքին մղում են տվել տվյալ գրողին ու պատճառ դարձել նրա երևան գալուն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Մահմանելու և նկարագրելու գրական ուղղություններն ու ժանրերը: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական նշանակությունը, գաղափարական առանձնահատկությունները, պատմական-հասարակական դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու XIX դարի 90-ական թվականների և XX դարի սկզբների հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հարուստ բնագավառ: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական, պատմական-հասարակական դերը: գ. քննադատական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Մատուցելու, վերլուծելու և գնահատելու հայ նոր գրականության հարուստ նյութը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծությամբ:		

յուններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս:

Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ:

Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները:

Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:

Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ:

Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:

Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր:

Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ:

Գ3. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:

Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման կուրսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. քննարկում /բանավեճ
2. համագործակցային աշխատանք
3. մտազրոհ
4. վերլուծական մեթոդ
5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
6. գրավոր մեթոդ
7. բացատրական մեթոդ
8. էլեկտրոնային ուսուցում:

Համառոտ բովանդակությունը.

Թեմա 1. Հայհասարակական-քաղաքական կյանքը 19-րդ դարի 90-ական թթ. քննադատական ելակետով: **Թեմա 2.** Շիրվանզադե, Մուրացան: **Թեմա 3.** Նար-Դոս, Հ. Հովհաննիսյան: **Թեմա 4.** Ալ. Մատուրյան. 1890-ական թթ. գյուղագրությունը: **Թեմա 5.** Վրթանես Փափագյան: **Թեմա 6.** Ա. Արփիարյան, Տ. Կամսարական, Գ. Զոհրապ:

Գնահատման մեթոդները

Գնահատման ընդհանուր ազդեցությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր:

Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է: 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինարյա արձանագրությունից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5-ի դեպքում 1, 4-ի դեպքում 0,75, 3-ի դեպքում՝ 0,5, 2-ի դեպքում՝ 0):

Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակին համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել հետևյալ բաղադրիչներով.

- անհատական թեմատիկ առաջադրանք,
- տարբեր աղբյուրներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթում և համակարգում,
- տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն):

Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:

Հիմնական գրականության ցանկը.

1. Հայկական պատմությունը (19-րդ դար), Եր., 2005:
2. Հայնորգրականության պատմություն, հատոր 4, Եր., 1972, հատոր 5, Եր., 1979:
3. Թամրազյան Հր., Շիրվանզադե, Եր., 1978:
4. Մարինյան Ս., Մուրացան, Եր., 1976:
5. Հովսեփյան Գ., Նար-Դոս, Եր., 1961:
6. Օհանյան Ա., Վրթանես Փափագյան, Եր., 1976:
7. Հակոբյան Ս., Արփիար Արփիարյան, Վիեննա, 1922:

0302/ B44	XIX դարի 90-ական թվականներին XX դարի սկզբների հայ գրականության պատմություն-2	7ECTS կրեդիտ
7 ժամ/շաբ.	75/0/30	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատումով	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել XIX դարի 90-ական թվականներին XX դարի սկզբների հայ գրականությունը, գրական ուղղությունները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Գնահատել XIX դարի 90-ական թվականներին XX դարի սկզբների հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու միասնական շղթայի մի կարևոր փուլը: ➤ Առանձնացնել գրական այն նվաճումները, գործերն ու արժեքները, որոնք էական նշանակություն են ունեցել ոչ միայն իրենց ժամանակին, այլև դրանցի հետո: ➤ Ժամանակաշրջանի գրական գործերին մոտենալ ոչ թե մեր օրերի գեղագիտական ըմբռնումների մակարդակով, այլ այն ժամանակների, որոնց մեջ ստեղծվել է տվյալ գործը: ➤ Պարզաբանել այն պատմական հանգամանքները կամ հեղինակային նպատակները, որոնք ներքին մղում են տվել տվյալ գրողին ու պատճառ դարձել նրա երևան գալուն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Մահմանելու և նկարագրելու գրական ուղղություններն ու ժանրերը: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական նշանակությունը, գաղափարական առանձնահատկությունները, պատմական-հասարակական դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություն 1. Գնահատելու XIX դարի 90-ական թվականներին XX դարի սկզբների հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հարուստ բնագավառ: 2. Արժևորելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական, պատմական-հասարակական դերը: գ. քննադատական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Մատուցելու, վերլուծելու և գնահատելու հայ նոր գրականության հարուստ նյութը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		

Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռք բերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրույց 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ 8. էլեկտրոնային ուսուցում: Համառոտ բովանդակություններ. Թեմա 1. Հայաստանի պատմության և պատմագիտության հիմնական հասկացությունները: Թեմա 2. Հայաստանի պատմության, Ավ. Բասմալյան: Թեմա 3. Ե. Օտյան, Մ. Մեծարենց: Թեմա 4. Լևոն Շանթ (Մեղրույան): Թեմա 5. Սիմանյան, Դ. Վարուժան: Թեմա 6. Վ. Տերյան: Գնահատման մեթոդները Գնահատման ընդհանուր ազդեցություններ. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույնը 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույնը 1 միավորը՝ սեմինարի առարկաներից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5-ի դեպքում 1, 4-ի դեպքում 0,75, 3-ի դեպքում՝ 0,5, 2-ի դեպքում՝ 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույնը 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույնը 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի և իրականացման մակարդակի նկատմամբ (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել հետևյալ բաղադրիչներով. անհատական թեմատիկ առաջադրանք, տարբերակային խնդիրների շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթում և համակարգում, տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույնը 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հայտնի գրականության պատմություն, հատոր 5, Եր., 1979: 2. Հովհաննիսյան Գ., Ավետիք Բասմալյանի ստեղծագործական աշխարհը, Եր., 1969: 3. Փանոսյան Ս., Լևոն Շանթ, Եր., 2002: 4. Թամրազյան Հ., Բանաստեղծության հիմնական դասեր, Եր., 1986: 5. Թամրազյան Հ., Հայքնարերգուներ, Եր., 1996: 6. Թամրազյան Հ., Սիմանյան, Եր., 2003: 7. Վարդանյան Ն., Դանիել Վարուժանը «գրական հեթանոսությունը», Եր., 2006: 8. Գրիգորյան Կ., Վահան Տերյան, Եր., 1983: 9. Թամրազյան Հ., Վահան Տերյան, Եր., 1985: 10. Մկրտչյան Մ., Հովհ. Թումանյանի ստեղծագործությունը, Եր., 1981:		
--	--	--

0302/B45	Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-1	6 ECTS կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	45/0/ 30	
6-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացին պատասխան է ուսանողներին ներկայացնել նորագույն շրջանի հայ գրականությունը, նրա զարգացման միտումները, ժանրային առանձնահատկությունները, քննել ժամանակաշրջանի գրական-հասարակական կյանքը, պարզաբանել ժամանակի գրական ուղղությունները, հոսանքներն ու ոճերը, բավարարել ուսանողների հետաքրքրությունը նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմության վերաբերյալ, ուսումնասիրել պատմական դեպքերի և գրական երկերի աղբյուրները, Առաջին և Երկրորդ համաշխարհային պատերազմների, Հայոց ցեղասպանության, հայրենիքի ու ազգի ճակատագրի, մարդու բարոյական անկման թեմաները և դրանց գեղարվեստական արտացոլումը տարբեր գրողների ստեղծագործություններում, անդրադառնալ դասական գրողների արժեքավոր գրական երկերին: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Գնահատել 20-րդ դարի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու միասնական շղթայի կարևոր փուլ: ➤ Առանձնացնել և ուսումնասիրել գրական կյանքի այն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են դասական արժեքներ: ➤ Արժևորել ժամանակաշրջանի գրական գործերը, պարզաբանել ժամանակաշրջանի և պատմական		

հանգամանքների դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում: ➤ Պատկերացում կազմել նորագույն շրջանի հայ գրականության մեծարժեք գրական ժառանգության մասին: ➤ Վերլուծել և գնահատել նորագույն շրջանի դասական հեղինակների գործերը, տեսնել յուրաքանչյուր գրողի տեղն ու դերը տվյալ շրջանի գրականության զարգացման շղթայի մեջ:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բնութագրելու նորագույն շրջանի հայ գրականության կարևոր միտումները: 2. Ներկայացնելուայն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են դասական արժեքներ: 3. Արժևորելու այն գրական գործերը, որոնք գաղափարական առումով համամարդկային են, խտացնում են ազգային մտածողությունը, խոսում մարդու ներաշխարհի հետ, բացահայտում նրա հոգեկերտվածքը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու նորագույն շրջանի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության միասնական շղթայի կարևոր փուլ: 2. Ներկայացնելունորագույն շրջանի գրական կյանքի այն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են դասական արժեքներ: 3. Արժևորելու գրական կերպարների առանձնահատուկ դրսևորումները: 4. Պարզաբանելուժամանակաշրջանին պատմական հանգամանքների դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում: գ. քննհանրական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Բանավիճելու և քննարկելու ուսումնասիրվող երկերը: 2. Գնահատելու գրական երկերի գաղափարական բովանդակությունը: 3. Վերլուծելու գրական երկերի կերպարային ու պատկերակերտման համակարգը: 4. Պարզաբանելու ժամանակաշրջանի և պատմական հանգամանքների դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1.Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3.Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս: Ա4.Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5.Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները: Բ1.Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3.Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4.Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, դեկլարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ6.Ստեղծագործաբարկիրառելուձեռքբերվածգիտելիքը, ընկալելուևտարածելունոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցայինաշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրականմեթոդներ, էլեկտրոնայինուսուցում, գրավորաշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Գնահատմանընդհանուրազմավարությունը. ընթացիկ 2 ստուգում՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 10 միավոր: 1-ին ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է բանավոր: Որոշակիմիավորներ տրվում ենլսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակին համապատասխան, 2-րդընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Անցկացվում է բանավոր: Որոշակիմիավորներ տրվում ենլսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակին համապատասխան:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 20-րդ դարի սկզբին. պատմական իրադարձությունները, գրական-գեղարվեստական ուղղությունները, հոսանքները, նորագույն գրականության սկզբնավորումն ու առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Ե.Չարենց: Թեմա 3. Ակսել Բակունց: Թեմա 4. Դ.Դեմիրճյան: Թեմա 5. Ս.Զորյան:		
Հիմնական գրականության ցանկ 1. ԱղաբաբյանՍ.,Արդիհայգրականությանպատմություն, հ. 1, 2, 1986-1993: 2. ԱղաբաբյանՍ.,Սովետահայգրականությանպատմությունհ. 1, 2,1961-1965: 3. ԱղաբաբյանՍ., 20-րդդարիհայգրականությանզուգահեռականներումգիրք 1, 2, 1983-1984: 4. Սովետահայգրականությանպատմությունհ. 1, 2,1961-1965: 5. Թամրազյան Հր.,Սովետահայգրականությանպատմություն,1980: 6. Գասպարյան Դ., Բոդոսյան Ս., Սաֆարյան Վ., Հայ սովետական պոեզիայի պատմություն, 1987: 7. Հայնորգրականությանպատմությունհ. 3-5, 1963-1979:		

0302/B48	Նորագույնշրջանիհայգրականությանպատմություն-2	5 ECTSկրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	30/0/ 45	
7-րդկիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել նորագույն շրջանի հայ գրականությունը, նրա զարգացման միտումները, ժանրային առանձնահատկությունները, քննել ժամանակաշրջանի գրական-հասարակական կյանքը, պարզաբանել ժամանակի գրական ուղղությունները, հոսանքներն ու ոճերը, բավարարել ուսանողների հետաքրքրությունընորագույն շրջանի հայ գրականության պատմության վերաբերյալ, ուսումնասիրել պատմական դեպքերի և գրական երկերի աղբյուրները, Առաջին և Երկրորդ համաշխարհային պատերազմների, Հայոց ցեղասպանության, հայրենիքի ու ազգի ճակատագրի, մարդու բարոյական անկման թեմաները և դրանց գեղարվեստական արտացոլումը տարբեր գրողների ստեղծագործություններում, անդրադառնալ դասական գրողների արժեքավոր գրական երկերին: Դասընթացի խնդիրները՝ ➤ Գնահատել 20-րդ դարի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության երկար ու միասնական շղթայի կարևոր փուլ: ➤ Առանձնացնել և ուսումնասիրել գրական կյանքի այն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են դասական արժեքներ: ➤ Արժևորել ժամանակաշրջանի գրական գործերը, պարզաբանել ժամանակաշրջանի և պատմական հանգամանքների դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում: ➤ Պատկերացում կազմել նորագույն շրջանի հայ գրականության մեծարժեք գրական ժառանգության մասին: ➤ Վերլուծել և գնահատել նորագույն շրջանի դասական հեղինակների գործերը, տեսնել յուրաքանչյուր գրողի տեղն ու դերը տվյալ շրջանի գրականության զարգացման շղթայի մեջ:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բնութագրելու նորագույն շրջանի հայ գրականության կարևոր միտումները: 2. Ներկայացնելուայն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են դասական արժեքներ: 3. Արժևորելու այն գրական գործերը, որոնք գաղափարական առումով համամարդկային են, խտացնում են ազգային մտածողությունը, խոսում մարդու ներաշխարհի հետ, բացահայտում նրա հոգեկերտվածքը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու նորագույն շրջանի հայ գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր բազմադարյան գրականության պատմության միասնական շղթայի կարևոր փուլ: 2. Ներկայացնելունորագույնշրջանիգրական կյանքի այն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են դասական արժեքներ: 3. Արժևորելու գրական կերպարների առանձնահատուկ դրսևորումները:		

4. Պարզաբանելու ժամանակաշրջանին պատմական հանգամանքների դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում: գ. ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ 1. Բանավիճելու և քննարկելու ուսումնասիրվող երկերը: 2. Գնահատելու գրական երկերի գաղափարական բովանդակությունը: 4. Վերլուծելու գրական երկերի կերպարային ու պատկերակերտման համակարգը: 5. Պարզաբանելու ժամանակաշրջանի և պատմական հանգամանքների դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառի արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար, 3. քննարկում, բանավեճ, 4. համագործակցային աշխատանք, 5. մտազրոհ, 6. վերլուծական, 7. խոսքային, բացատրական մեթոդներ, 8. էլեկտրոնային ուսուցում, 9. գրավոր աշխատանք, շարադրություն, 10. բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Գնահատվում է 20 միավոր՝ երկու ընթացիկ և երեք ավարտական քննություններ և եզրափակիչ գնահատմամբ քննություն (5+5+10): Թե՛ ընթացիկ, թե՛ եզրափակիչ քննության ժամանակ որոշակի միավորներ փոխանցվում են ինքնուրույն աշխատանքներից:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայ նորագույն գրականությունը 20-րդ դարի 30-ական թվականներից հետո: Գ. Մահարի, Վ. Թոթովենց, Մ. Արմեն: Թեմա 2. Պատերազմական շրջանի գրականության ընդհանուր բնութագիրը: Թեմա 3. Ն. Զարյան, Հ. Շիրազ, Գ. Մարյան: Թեմա 4. Սփյուռքահայ գրականության սկզբնավորումը: Գաղթօջախները և գրական ուժերը: Թեմա 5. Կարոտի գրականություն. Համաստեղ և Հ. Մնձուրի: Թեմա 6. Նահանջի թեման. Շ. Շահնուր, Կ. Զարյան: Թեմա 7. Սփյուռքահայ գրականությունը հետպատերազմյան

տարիներին:
Հիմնական գրականության ցանկ 1. Աղաբաբյան Ս., Արդի հայ գրականության պատմություն, հ. 1, 2, 1986-1993: 2. Աղաբաբյան Ս., Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 1, 2, 1961-1965: 3. Աղաբաբյան Ս., 20-րդ դարի հայ գրականության գուգահեռականներում գիրք 1, 2, 1983-1984: 4. Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 1, 2, 1961-1965: 5. Թամրազյան Հր., Սովետահայ գրականության պատմություն, 1980: 6. Գաբրիելյան Վ., Միջուկային գրականության պատմություն, 2008: 7. Գասպարյան Դ., Բոդոսյան Ս., Սաֆարյան Վ., Հայ սովետական պոեզիայի պատմություն, 1987: 8. Հայնոթ գրականության պատմություն, հ. 3-5, 1963-1979:

0302/ B50	Արդի հայ գրականության պատմություն	6 ECTS կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	60/0/30	
7- րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է՝ Դասընթացին պատասկնելու սանտղներին ներկայացնել արդի և անկախության շրջանի հայ գրականությունը (1950-2000թթ.), այդ շրջանում ստեղծված երկերի ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի խնդիրները. ➤ ուսանողին ներկայացնել արդի հայ գրականության ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները, ➤ բնագրային երկերի ու ուսման սիրության հիման վրա զարգացնել վերլուծական կարողությունների ձևավորում, ➤ արդի հայ հեղինակների գեղարվեստական միջառքի այս տեսակետից գործությունների բնորոշ առանձնահատկություններին մեկնաբանում, գրական երկերի պատմական-հասարակական էության, գեղագիտական-փիլիսոփայական հարցադրումների կարևորության բացահայտում, ➤ տեքստի վերլուծության մեկնաբանության միջոցով գրված քիչ թվով առանձնահատկությունները բացահայտելու կարողության կատարելագործում, ➤ շարադրությունների, ռեֆերատների, գեկուցումների, վերլուծական-դատողական գրավոր խոսքի, կարծիքի, գրական էսսեի, քննարկելու, անկախի նախատեղծագործական աշխատանքների միջոցով կապակցված շարադրանք ստեղծելու կարողությունների մշակում, ➤ կարդացած ստեղծագործության վերաբերյալ տարբերակելու, քննարկելու, տարբերեման երկու կողմից ներկայացնելու, երկի խոսքի ու ներկայացնելու միջոցով ուսանողների բնական վերլուծական զարգացումն կատարելագործում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բնութագրելու արդի հայ գրականության առանձնահատկությունները, զարգացման միտումները, քննել ժամանակաշրջանի հասարակական-գրական կյանքը: 2. Ներկայացնելու 1950-2000թթ. անվանի հայ հեղինակներին, նրանց ստեղծագործությունների ընթանումը բնութագրելու, արդի հայ գրականության հիմնական ուղղությունները, հոսանքներն ու ճեղքները, գրական երկերի ժանրային ու գաղափարական առանձնահատկությունները: 3. Ներկայացնելու մարդու բարոյական և կարագի ընդունակ աշխատանքի մտածողության գեղարվեստական արտացոլումը արդի հայ գրականության տարբեր գործերի ստեղծագործություններում: 4. Դասակարգելու արդի հայ գրականության առանձնահատկությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կատարելու բնագրային երկերի վերլուծություններ: 2. Վերլուծելու և գնահատելու 20-րդ դարի երկրորդ կեսի հայ գրականության մի նոր շրջանը սկզբնավորող նրա զարգացման ընթացքն ապահովող դասական հեղինակների գործերը,		

տեսնելույուրաքանչյուրգործիտեղնուղերըտվյալշրջանիգրականությանզարգացմանշղթայիմեջ: 3. Կատարելուգրականագիտականուսումնասիրություններ: 4. Ներկայացնելու արդի հայ գրականության նշանավոր դեմքերին և նրանց ստեղծագործությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Գործնականում տարբերակելուերկերի ժանրային պատկանելիությունը: 2. Վերլուծելու գրական երկերի գաղափարական բովանդակությունը և կերպարային համակարգը: 3. Բանավիճելու և քննարկելու: 4. Օգտվելու մասնագիտական գրականությունից և տարաբնույթ բառարաններից:	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1.Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2.ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա4.Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1.Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3.Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4.Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորենվերլուծելուևգրահանգումներկատարելուտեսությունների, ուսումնասիրություններինկիրառականհիմնախնդիրներիվերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուզադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբարկիրառելուևեռքերվածգիտելիքը, ընկալելուևտարածելունոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար, 3. քննարկում, բանավեճ, 4. մտազրոհ, 5. վերլուծական, 6. խոսքային, բացատրականմեթոդներ, 7. էլեկտրոնայինուսուցում, 8. գրավորաշխատանք, շարադրություն, 9. բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:	Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատմանընդհանուրազմավարությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկքննությունների 5 միավորըտրոհվումէ4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորըուսանողըվաստակումէընթացիկքննությունից(գրավորտարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինարդասընթացներից՝ ըստընթացիկքննաշրջանումուսանողիվաստակածմիջինգնահատականի(5-իդեպքում 1, 4-իդեպքում 0,75, 3-իդեպքում՝ 0,5, 2-ի դեպքում՝ 0): Եզրափակիչգնահատման 10 միավորըտրոհվումէ8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողըվաստակումէ բանավորանցկացվողքննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակիընթացքումուսանողիկատարածիքնությունաշխատանքիիրականացմանմակարդակինհամապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորըկարողէձևավորվելիետևյալ բաղադրիչներով. • անհատականթեմատիկառաջադրանք, • տարբերաղբյուրներիցթեմայիշրջանակներումտեղեկատվությանհայթայթումևհամակարգում, • տրվածառաջադրանքիսահմաններումթեմատիկվերլուծություն):

Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:
Համառոտ բովանդակություն Թեմա 1. Հետպատերազմյան շրջանի առաջին տասնամյակի հայ գրականությունը: Անհատի պաշտամունքի քննադատությունից հետո գրական նոր շարժումը: Թեմա 2. 1960-80-ականների ընդհանուր բնութագիրը. Հ.Քոչար, Ս.Խանգաղյան, Մ.Սարգսյան, Հ.Մաթևոսյան, Վ.Պետրոսյան, Խ.Դաշտենց, Մ.Գալշոյան: Թեմա 3. 1960-80-ականների հայ պոեզիայի ընդհանուր բնութագիրը. Պ.Սևակ, Ս.Կապուտիկյան: Հ.Սահյան, Վ.Դավթյան: Թեմա 4. Անկախության շրջանի հայ գրականության առանձնահատկությունները: Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աղաբաբյան Ս., Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 2, Եր., 1975: 2. Գասպարյան Դ., Հայ սովետական գրականության պատմություն, Եր., 1987: 3. Արզումանյան Ս., Սովետահայ վեպը, Եր., 1986: 4. Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 2, Եր., 1965: 5. Գասպարյան Դ., Բողոքյան Ս., Սաֆարյան Վ., Հայ սովետական պոեզիայի պատմություն, Եր., 1987:

0302/B51	Հայ գրականության «հեթանոս» ավանդները	4ECTS կրեդիտ
4ժամ/շաբ.	45/0/15	
7-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուստնողներին ծանոթացնել Դ. Վարուժանի և հեթանոսական գրական շարժման առանձնահատկություններին և նրա ունեցած ազդեցությանը հայ գրականության վրա: Դասընթացի խնդիրները՝ ➢ Գնահատել հայ ժողովրդի նախաքրիստոնեական շրջանի հեթանոս աշխարհայացքի հիմքով ստեղծված հին առասպելաբանության ու վիպասանքի բնութենապաշտ ոգին: ➢ Բացատրել հեթանոսական գրական շարժման առաջացման պատճառների յուրահատկությունները: ➢ Առանձնացնել այն ստեղծագործությունները, որոնք միջնադարում և հետագայում վերականգնեցին բնության և մարդու գեղարվեստական մեծության վերածննդյան խորհուրդը: ➢ Մեկնաբանել հեթանոսական գրական շարժման գաղափարական շերտերը: Դասընթացի ավարտին ուսանողնունակ կլինի. ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Ներկայացնելու հեթանոսական գրական շարժման գաղափարական առանձնահատկությունները: 2. Արժևորելու և գնահատելու հեթանոս-բնապաշտ ոգով ներշնչված գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական նշանակությունը, պատմական-հասարակական դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու հայ «հեթանոս» գրականությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հետաքրքիր մի բնագավառ: 2. Արժևորելու հեթանոս-բնապաշտ ոգով ներշնչված գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական, պատմական-հասարակական դերը: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջադրյունները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա4. Իրականացնելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը՝ սահմանված նպատակներին ու խնդիրներին համահունչ: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ4. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստեր: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		

Կիրառվում են դասավանդման նուստումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրույց 4. դեղուկտիվ մեթոդ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ 8. բացատրական մեթոդ 9. էլեկտրոնային ուսուցում:		
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Արմտահայ գրականությունը 19-րդ դարավերջին և 20-րդ դարասկզբին: Թեմա 2. 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի գրական ուղղություններն ու հոսանքները: Թեմա 3. Հեթանոսական գրական շարժման ձևավորումն ու ձևավորման պատճառները: Թեմա 4. Դ.Վարուժանը որպես հեթանոսական գրական շարժման առաջավոր ներկայացուցիչ: Թեմա 5. Հեթանոսական գրական շարժման դրսևորումը հայ գրականության մեջ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Եզրափակիչ գնահատման 20 միավոր 5+5+5 սկզբունքով (բանավոր քննություն հարցատոմսերի միջոցով): Գնահատման չափանիշներն են՝ տեսական հարցերի ճիշտ պատասխանները և եզրահանգումները, խոսքի տրամաբանական կառուցվածքը, առարկայի ընդհանուր իմացությունը: Առավելագույն 5 միավոր կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակին համապատասխան • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբերաբլոկների ընթացքում իրենց անհատական մտայնության հայտայթումն համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն: ռեֆերատի ներկայացում:		
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Աբեղյան Մ., Հին գուսանական ժողովրդական երգեր, Եր., 1931: 2. Աբեղյան Մ., Երկեր, հատոր Ա, Եր., 1966, հատոր Ե, Եր., 1975: 3. Գաբրիելյան Վ., Դ. Վարուժան. կյանքը և գործը, Եր., 1978: 4. Գրիգորյան Վ., Շանթի դրամատուրգիան, Եր., 2002: 5. Դանիելյան Ս., Հեթանոսական գրական շարժման պատմությունից, Եր., 1988: 6. Թամրազյան Հ., Սիամանթո, Եր., 1964, 2002: 7. Հարությունյան Ս., Հին հայոց հավատալիքները, կրոնը, պաշտամունքն ու դիցարանը, Եր., 2001: 8. Պողոսյան Ե., «Հեթանոսական» գրական հոսանքը արևմտահայ գրականության մեջ, Պատմաբանասիրական հանդես, Եր., 1971, թիվ 4:		

0302/B41	Ռուս գրականության պատմություն	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	45/0/15	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ռուս գրականության սեռային և ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի խնդիրները. ➢ Ռուս գրականության զարգացման փուլերի և ռուսական ժողովրդական բանավոր ստեղծագործությունների իմացությունը: ➢ 18-րդ և 19-րդ դարերի ռուսական պոեզիայի ու արձակի լավագույն նմուշները ճանաչելը, ընթերցելն ու մեկնաբանելը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Նկարագրել ռուսական լուռուսագրականության զարգացման փուլերն ու ռուսական ժողովրդական բանավոր ստեղծագործությունները: 2. Ներկայացնել ռուսական գրական կյանքի այն գեղարվեստական նվաճումները, որոնք դարձել են ռուսական արժեքներ: 3. Արժևորել ռուսական գրական կերպարների առանձնահատուկ դրսևորումները: 4. Պարզաբանել ռուսական շրջանի նպատակահանգամանքների դերը գրական ստեղծագործություններ իրականացման գործընթացում:		

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ներկայացնել լուռ ու սգրականության նշանավոր դեմքերին նրանց ստեղծագործությունները: 2. Վերլուծել լուռ ու սգրականների գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական շերտերը: 3. Գնահատել ու գրական երկերի գաղափարական բովանդակությունը: 2. Վերլուծել ու գրական երկերի կերպարային ու պատկերակերտման համակարգը գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Բանավիճելու քննարկելու ու սումմա սիրվող երկերը: 2. Պարզաբանելու 18-19-րդ դարերի ռուսական արձակի լուսավեգիայի դերը գրական ստեղծագործությունների ամբողջացման գործընթացում:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինար դասընթացներից: Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակի համապատասխան (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել հետևյալ բաղադրիչներով. • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբեր աղբյուրներից թեմայի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթումն համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ռուս գրականության զարգացման փուլերը: Թեմա 2. Ռուսական ժողովրդական բանավոր ստեղծագործությունների գեղարվեստական առանձնահատկությունները: Թեմա 3. «Ասք Իգորի գնդի մասին» էպոսը: Թեմա 4. 18-րդ դարերի ռուսական արձակն ու պոեզիան: Թեմա 5. 19-րդ դարերի ռուսական արձակն ու պոեզիան:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Аникин В.П., Русское устное народное творчество, М., 2001.

2. Лихачев Д.С., Исследования по древнерусской литературе, Л., 1986.
3. Благой Д.Д., История русской литературы XVIII в., М., 1960.
4. Поспелов Г.Н., История русской литературы XIX века (1840-1860), М., 1981.
5. Гаспаров М.Л., Русская поэзия серебряного века, 1890-1917 гг., М., 1993.
6. Крук И.Т., Русская литература XX века. Дооктябрьский период, Л., 1991.
7. Соколов А.Г., История русской литературы конца XIX – начала XX века, М., 1988.

0302/B49	Հայ գրաքննադատության պատմություն	6ECTSկրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	60 /0/15	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ գրաքննադատական մտքի պատմությունը, օգնել ուսանողներին առավել ամբողջական դարձնելու հայ գրական քննադատության և գրականագիտության պատմության իմացությունը, առանց որի հնարավոր չէ հասկանալ և պատկերացնել քննական, գեղագիտական ու գրականագիտական մտքի զարգացման ընթացքը, հայ գրականության մեջ տեղի ունեցող փոփոխություններն ու զարգացումը: Դասընթացի խնդիրները ➢ Ուսանողներին ներկայացնել հայ գրական քննադատության զարգացումն ու օրինաչափությունները, հատկանշական կողմերն ու տարբերակիչ առանձնահատկությունները: ➢ Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր գիտելիքները՝ կապված քննական, գեղագիտական, գեղարվեստական մտքի զարգացման հետ: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու հայ գրաքննադատական մտքի սկզբնավորումը, զարգացման ընթացքը: 2. Թարկելու հայ գրաքննադատության պատմության զարգացման հիմնական ուղղությունները՝ նկարագրելով դրանց բնորոշ առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կատարելու գրաքննադատական վերլուծություններ՝ կիրառելով այդ ոլորտին բնորոշ մեթոդները: 2. Ցուցաբերելու ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն: 3. Բացատրելու գիտական տեսությունների ստուգման փորձարարական միջոցների արդյունքները: 4. Ծավալելու ինքնուրույն և ստեղծագործական գործունեություն տվյալ առարկայական ոլորտում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Հակադրել, մշակել, ընդհանրացնել և մեկնաբանել քննադատական տարբերաբանությունների ցիկլայթյաթած տեղեկատվությունը: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական արդի մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ3. Բացատրելու և հանրությանը ներկայացնելու հայոց լեզվի և գրականության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, խնդիրներ, փաստարկներ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները պրակտիկ գործունեություն ծավալելու ընթացքում: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		

1. դասախոսություն, 2. խոսքային մեթոդներից՝ զրույց, երկխոսություն, 3. ինքնուրույն աշխատանք, բանավոր ներկայացում/պրեզենտացիա, անհատական ինքնուրույն նախագծի իրականացում, գրավոր բանավոր ստուգում, հարցում: Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Գնահատման ընդհանուր ազմավարությունը. Ընթացիկ 2 քննություն՝ գրավոր տարբերակով, յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 5 միավոր, եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը 10 միավոր: Ընթացիկ քննությունների 5 միավորը տրոհվում է 4+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 4 միավորը ուսանողը վաստակում է ընթացիկ քննությունից (գրավոր տարբերակ) և առավելագույն 1 միավորը՝ սեմինար դասընթացներից՝ ըստ ընթացիկ քննաշրջանում ուսանողի վաստակած միջին գնահատականի (5- ի դեպքում 1, 4- ի դեպքում 0,75, 3- ի դեպքում՝ 0,5, 2- ի դեպքում՝ 0): Եզրափակիչ գնահատման 10 միավորը տրոհվում է 8+1+1 սկզբունքով, որտեղ առավելագույն 8 միավորը ուսանողը վաստակում է բանավոր անցկացվող քննությունից, առավելագույն 1 միավորը՝ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման մակարդակի նկատմամբ (օրինակ՝ 1 միավորը կարող է ձևավորվել ինտերյակ բաղադրիչներով. • անհատական թեմատիկ առաջադրանք, • տարբերաբանություններից մեկի շրջանակներում տեղեկատվության հայթայթումն համակարգում, • տրված առաջադրանքի սահմաններում թեմատիկ վերլուծություն): Առավելագույն 1 միավորը՝ ռեֆերատի ներկայացում: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Քննադատության առաջացումը հնագույն ժամանակներում. անջատումը գրականությունից, փիլիսոփայությունից և մյուս գիտություններից: Թեմա 2. Հայ գրաքննադատության ձևավորումը, նախնական միաձուլվածությունը պատմագրությանը: Թեմա 3. Մ.Խորենացի, Հ.Մանդակունի, Գ.Նարեկացի, Հովհ.Սարկավազ Իմաստասեր: Թեմա 4. Լուսավորական քննադատություն. Մ.Թադիսյան, Խ.Աբովյան, Գ.Ախվերդյան, Մ.Նազարյան, Մ.Նալբանդյան: Թեմա 5. Գրաքննադատությունը 1870-80-ական թթ.: Բաֆֆի, Հ.Պարոնյան, Գր.Արծրունի: Թեմա 6. Ստ.Պալասանյան, Ղ.Աղայան, Ա.Արփիարյան, Գ.Զոհրապ: Թեմա 7. Գրաքննադատությունը 19-րդ դարավերջին և 20-րդ դարասկզբին. Ալ.Շիրվանզադե, Լ.Մանվելյան, Վրթ.Փափագյան, Մ.Մեծարենց, Ա.Հարությունյան, Ա.Չոպանյան: Թեմա 8. Լեո, Հ.Թումանյան, Ա.Տերտերյան, Դ.Վարուժան, Վ.Տերյան, Ստ.Շահումյան: Թեմա 8. Արդի հայ գրաքննադատությունը: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Թամրազյան Հր., Հայ քննադատություն, Գիրք Ա, 1981, Գիրք Բ, 1985, Գիրք Գ, Եր., 1989: 2. Մնացականյան Լ., 20-րդ դարասկզբի արևմտահայ գրական քննադատությունը, Եր., 1991: 3. Քալանթարյան Ժ., Հայ գրականագիտության պատմություն, Եր., 1986:
--

0302/ B37	Գրականության տեսություն	5 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	45/0/15	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է լուսաբանել գրականության ընդհանուր տեսական հարցերը, բացահայտել կյանքի ն գրականության ն հարաբերակցությունը: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ Ուսանողների մեջ ձևավորել գրականագիտական ու գեղագիտական հիմնախնդիրների, գրական ուղղությունների, հոսանքների, սեռերի ու ժանրերի, գրականության վերլուծության մեթոդների վերաբերյալ իմացություն: ➤ Ուսանողների մեջ ձևավորել և զարգացնել գրականության զարգացման ընթացքի մեջ գրական երկերը գնահատելու, նրանց կառուցվածքային տարրերը, գեղարվեստական արժանիքները վերհանելու հմտություններ: ➤ Ուսանողներին հաղորդակից դարձնել խոսքարվեստի ն մուշներին: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն. 1. Բնութագրելու գրականության գեղագիտական բնույթը: 2. Սահմանելու գրողի ստեղծագործական նպատակը պայմանավորող գեղագիտական իդեալը: 3. Սահմանելու գրականության ընդհանուր և մասնավոր ըմբռնումները: 4. Ցուցադրելու գրականության և արվեստի տեսակների, գրականության և ժողովրդական բանահյուսության կապը: 5. Նկարագրելու գրականության ազգային և համամարդկային բնույթը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ. 1. Կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ:		

2. Ներկայացնելու գրական-գեղարվեստական ուղղություններին առաջացման պատմական պայմանները ու անհիմնական առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ. 1. Վերլուծելու անտիկ աշխարհի, միջնադարի և վերածննդի գեղագիտական-գրականագիտական միտքը: 2. Տարբերակելու գեղագիտական հիմնական կատեգորիաները՝ գեղեցիկը, վեհը, ողբերգականը և կոմիկականը: 3. Ներկայացնելու և կիրառելու գրական սեռերի ու ժանրերին առանձնահատկությունները:	
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղղությունները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային մեթոդները (դասախոսությունը, բացատրումը, պատմումը, ընթերցումը, զրույցը, երկխոսությունը և այլն), 2. զննական մեթոդները (դիդակտիկ նյութերի ցուցադրումը, դիտումը և այլն), 3. տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ (մակածում), դեդուկտիվ (արտածում), անալոգիա և այլն), 4. ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական-ցուցադրական, պրոբլեմային-որոնողական), 5. ինտերակտիվ-կառուցողական մեթոդները (բանավեճ, դերային խաղ, աշխատանք բնագրի հետ և այլն), 6. քննադատական մտածողության մեթոդները, 7. ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները:	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն (գրավոր, 5 /4+1/ միավոր առավելագույն արժեքով): 2-րդ ընթացիկ քննություն (գրավոր, 5 /4+1/ միավոր առավելագույն արժեքով): Եզրափակիչ քննություն (բանավոր, 10/8+2 / միավոր առավելագույն արժեքով): Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները գրավոր են, յուրաքանչյուրը՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Յուրաքանչյուր ընթացիկ քննության հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց (յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր) և սեմինարին ակտիվությունը (1 միավոր): Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Եզրափակիչ քննության հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց (յուրաքանչյուրը՝ 2 միավոր) և ինքնուրույն աշխատանքը (2 միավոր): Առավելագույն 20 միավորը ձևավորվում է այսպես. 20 = 5 (4 / I ընթ. քնն./ + 1 /սեմ./) + 5 (4 / II ընթ. քնն./ + 1 /սեմ./) + 10 (8 /եզր. քնն./ + 2 /ինքն./):	
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գրականագիտություն և գեղագիտություն: Գրականության գեղագիտական բնույթը: Թեմա 2. Գեղագիտական միտքը անտիկ շրջանում, միջնադարում և վերածննդի շրջանում: Թեմա 3. Գեղագիտական կատեգորիաներ. գեղեցիկը, վեհը, ողբերգականը, կոմիկականը: Թեմա 4. Գրականությունը որպես արվեստի տեսակ. սեռեր և ժանրեր. գրականության ընդհանուր և մասնավոր դրոշմում	

երը: Գրականությունը նախատեսված է ստանդարտները: Գրականությունը ներառում է գրականության ազգային և համառոտ կային բնույթը: Գրական ստեղծագործությունները: Գրական երկերի բազմազանության պատճառները: Հայկական սեռ, քնարական սեռ, դրամատիկական սեռ: Գրական ստեղծագործությունների փոխանցումը: Գրական տեսակներ (ժանրեր): Գրական ժանրերի զարգացումը: Ժանրային համակարգի ըմբռնումը: Հայկական ժանրեր. դիցաբանական գրույց, առասպել, լեգենդ, ավանդություն: Հայկական ժանրեր. հեքիաթ, ժողովրդական էպոս: Հայկական ժանրեր. վեպ, վիպակ: Հայկական ժանրեր. պատմվածք, նովել, ակնարկ: Քնարական ժանրեր. ներբող, եղերերգություն, հովվերգություն, էպիգրամ, էպիտաֆիա, ուղերձ, պարոդիա: Քնարերգության թեմատիկա ժանրում: Քնարական էպիկական ժանրեր. առակ, բալլադ, պոեմ: Դրամատիկական ժանրեր. ողբերգություն, կատակերգություն, դրամա: Թեմա 5. Գրական-գեղարվեստական ուղղություններ. կլասիցիզմ, կլասիցիզմի առաջացման պատմական պայմանները, կլասիցիզմի հիմնական գծերը: Ռոմանտիզմ: Սենտիմենտալիզմ (նախառոմանտիզմ): Ռոմանտիզմի պատմական ճակատագիրը: Կյանքի ռոմանտիկական արտացոլման առաջնահատկությունները: Ռեալիզմը Վերածնության դարաշրջանում, Լուսավորության շրջանում և 19-րդ դարում: Կյանքի ռեալիստական արտացոլման հիմնական գծերը: 19-20-րդ դարերի այլ գրական հոսանքներ. նատուրալիզմ, ֆուտուրիզմ, մոդեռնիզմ, ակմեիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, սյուրռեալիզմ, էքզիստենցիալիզմ: Միմվոլիզմի բերնարևմտավոր պականություն: Միմվոլիզմի դրսևորումները հայ գրականության մեջ:	
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավետիսյան Ջ., Գրականության տեսություն, Եր., 1998: 2. Բոքս Յու., Գեղագիտություն, Եր., 1982: 3. Գրական ժանրեր. պատմական զարգացումը և ժամանակակից վիճակը, Եր., 1973: 4. Գրական ստեղծագործություն: Վերլուծության ուղիները և կարգը, Եր., 1983: 5. Ջրբաշյան Հ., Գրականագիտության ներածություն, Եր., 2011: 6. Ջրբաշյան Հ., Գեղագիտություն և գրականություն, Եր., 1983: 7. Ջրբաշյան Հ., Գրականության տեսություն, Եր., 1972: 8. Ուելլեք Ռ., Ուորրեն Օ., Գրականության տեսություն, Եր., 2008:	

0302/B32	Անտիկ և վերածննդի արտասահմանյան գրականություն	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	45/0/15	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ընդհանուր գիտելիքներ հաղորդել անտիկ և Վերածննդի դարաշրջանի գրականության պատմության, գրական կարևոր ուղղությունների, գրական խոշորագույն երևույթների և գրական զարգացման ընդհանուր ընթացքի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Ներկայացնել անտիկ և Վերածննդյան դարաշրջանը որպես հումանիստական շարժման մեծ ժամանակաշրջան, հումանիստ գրողների հայացքները և ստեղծագործությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ընկալելու Ռենեսանսի գրական միտքը, հումանիստական մտածողությունը և նկարագրելու նրա գրական բարձրագույն ստեղծագործությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Թվարկելու և մեկնաբանելու գրական ստեղծագործությունների կերպարային համակարգը: 2. Վերլուծելու ժամանակի գրական ստեղծագործությունների գաղափարական հարցադրումները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կատարելու համեմատական վերլուծություն հայ և Վերածննդի գրականության ստեղծագործությունների միջև: 2. Օգտվելու տեսական նյութից և կատարելու ադապտացիաներ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում		

կատարածուսումնասիրությանարդյունքները:		
Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:		
Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:		
Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում:		
Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ:		
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:		
Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ ստուգումը</i> գրավոր է: Ընթացիկ ստուգման հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից՝ համապատասխանաբար 3,3,4 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է: <i>2-րդ ընթացիկ ստուգումը</i> բանավոր է: Ընթացիկ ստուգման հարցատոմսը բաղկացած է 4 հարցից՝ համապատասխանաբար 3,3,2,2 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Անտիկ գրականության առարկան, համառոտ պատմական ակնարկ, նախահոմերոսյան Հունաստանը: Հոմերոսյան հարցի պատմությունը, Հոմերոսի ստեղծագործությունը: Թեմա 2. Անտիկ շրջանի պոեմները, բանաստեղծությունը, քնարերգության առաջացումը, հումոր և երգիծանք: Թեմա 3. Թատրոնը և դրամայի ծագումը, ողբերգություններ և կատակերգություններ: Թեմա 4. Անտիկ աշխարհի կործանումը, քրիստոնեական գրականության սկզբնավորումը: Թեմա 5. Միջնադարյան մշակույթի առանձնահատկությունները, աստվածաբանական-փիլիսոփայական երկեր: Թեմա 6. Լեզենդներ և վարքագրություններ, հոգևոր դրամա, էպիկական պոեմներ, ասպետական վեպ: Թեմա 7. Դանթե, Պետրարկա, Բոկաչիո, Է.Ռոտերդամցի, Ֆ.Վիյոն, Ֆ.Ռաբլե: Թեմա 8. Պիկարոյական վեպ, հովվերգական վեպ, պատմական ողբերգություններ, փիլիսոփայական պիեսներ, քնարերգություն:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ի.Մ.Տրոնսկի, Մաս առաջին, Հունական գրականության պատմություն: 2. Ի.Մ.Տրոնսկի, Մաս երկրորդ, Հռոմեական գրականության պատմություն: 3. Մամիկոնյան Հ., Արտասահմանյան գրականության պատմություն, Վերածնության դարաշրջան, 1961: 4. Ս.Սողոմոնյան, Արտասահմանյան գրականության պատմություն, Երևան, 1981: 5. Արտամոնով Ս.Դ., թարգմ. Հ.Բախչինյան, 17-18-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն, Երևան, ԵՊՀ, 1986: 6. https://library.anau.am/images/stories/grqer/Grakanutyun/mamikomyan-art-gr-pat.pdf		

0302/B35	17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	5 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	45/0/15	
4-րդ կիսամյակ	Առանցքային և զննահատման	
Դասընթացին պատկան Էուսանողներին ընդհանուր գիտելիքներ հաղորդել Կլասիցիզմի դարաշրջանի գրականության պատմության, գրական խոշորագույն երևույթների և զարգացման ընդհանուր ընթացքի վերաբերյալ:		
Դասընթացի խնդիրները ➤ Ծանոթացնել 18-րդ դարի անգլիական կլասիցիզմի առանձնահատկություններին, կլասիցիստական և նեոկլասիցիստական գրականության գլուխգործոցներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ըմբռնելու և գնահատելու գեղարվեստական ստեղծագործությունների արժանիքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		

1. Թվարկելու մեկնաբանելուկլասիցիզմիդարաշրջանիգրականստեղծագործություններիկերպարայինհամակարգը:	և
2. Վերլուծելուժամանակիգրականստեղծագործություններիգաղափարականհարցադրումները:	
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ	
1. Կատարելուհամեմատականվերլուծությունհայ Վերածննդիգրականությանստեղծագործություններիմիջև:	և
2. Օգտվելուտեսականնյութից և կատարելուադապտացիաներ:	
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.	
Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.	
Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները:	
Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս:	
Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները:	
Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:	
Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:	
Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում:	
Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
Գ3. Քննադատորենվերլուծելուևգրահանգումներկատարելուտեսությունների, ուսումնասիրություններինկիրառականհիմնախնդիրներիվերաբերյալ:	
Գ6. Ստեղծագործաբարկիրառելուձեռքբերվածգիտելիքը, ընկալելուևտարածելունոր տեղեկատվությունը:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցայինաշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրականմեթոդներ, էլեկտրոնայինուսուցում, գրավորաշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
1-ին ընթացիկ ստուգումը գրավոր է: Ընթացիկ ստուգման հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից՝ համապատասխանաբար 3, 3, 4 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:	
2-րդ ընթացիկ ստուգումը բանավոր է: Ընթացիկ ստուգման հարցատոմսը բաղկացած է 4 հարցից՝ համապատասխանաբար 3,3,2,2 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:	
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Կլասիցիզմի առաջացումը. կլասիցիզմի տեսությունը: Թեմա 2. Անգլիական վեպի ձևավորումը և զարգացումը 18-րդ դարում: Թեմա 3. Ֆրանսիական լուսավորչական գրականություն. պայքար կլասիցիզմի դեմ: Թեմա 4. Ռոմանտիզմի պատմական նախադրյալները. ռոմանտիզմի փիլիսոփայական ակունքները: Թեմա 5. Անհատի նշանակության բարձրացումը Գյոթեի փիլիսոփայության մեջ: Թեմա 6. Գրականության պատմականության տեսակետը: Թեմա 7. Քաղաքական երգիծանքը գրականության մեջ: Թեմա 8. Ռոմանտիկական քնարերգություն:	
Հիմնական գրականության ցանկ.	
1. 19-րդ դարի արտասահմանյան գրականության պատմություն, խմբ. Ս. Վ. Տուրանի:	
2. Սոդոմոնյան Ս., Արտասահմանյան գրականության պատմություն, Երևան, 1981:	
3. Արտամոնով Ս.Դ., թարգմ. Բախչինյան Հ., 17-18-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն, Երևան, ԵՊՀ, 1986:	

0302/B40	19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	4 ECTS կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	45/0/15	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացինպատասկն ԷուսանողներինընդհանուրգիտելիքներհաղորդելԼուսավորությանդարաշրջանիգրականությանպատմության , գրականխոշորագույներնույթյունների և գրականզարգացմանընդհանուրընթացքիվերաբերյալ:		

Դասընթացի խնդիրները.	
➤ Ներկայացնել Լուսավորության նախարարության 20-րդ տարածքային տնօրինության կողմից ներմուծողության ժամանակաշրջան, դարաշրջանի գործողների հայացքները և ստեղծագործությունները:	և
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1. Ընկալելու Լուսավորության նախարարության կողմից ներմուծողության ժամանակաշրջան, դարաշրջանի գործողների հայացքները:	և
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1. Թվարկելու և մեկնաբանելու գրական ստեղծագործությունների կերպարային համակարգը:	
2. Վերլուծելու ժամանակի գրական ստեղծագործությունների գաղափարական հարցադրումները:	
գ. քննադատական/փոխանցելի կարողություններ	
1. Կատարելու համեմատական վերլուծություն հայ	և
Վերածննդի գրականության ստեղծագործությունների միջև:	
2. Օգտվելու տեսական նյութից և կատարելու ադապտացիաներ:	
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.	
Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.	
Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները:	
Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս:	
Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները:	
Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները:	
Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:	
Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում:	
Գ2. Մայրենի և ուրիշ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրաքննադատական կատարելությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:	
Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
1-ին ընթացիկ քննությունը գրավոր է: Ընթացիկ ստուգման հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից՝ համապատասխանաբար 2,2,1 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:	
2-րդ ընթացիկ քննությունը բանավոր է: Ընթացիկ ստուգման հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից՝ համապատասխանաբար 2,2,1 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:	
Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Եզրափակիչ քննության հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց (յուրաքանչյուրը՝ 2 միավոր) և ինքնուրույն աշխատանքը (2 միավոր):	
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Անցում ռոմանտիզմից դեպի ռեալիզմ: Նատուրալիզմի, սիմվոլիզմի առաջացումը: Երաժշտության և պոեզիայի հարաբերությունների հարցը սիմվոլիզմի տեսության մեջ: Թեմա 2. Սյուրռեալիզմի դրսևորումը: Թեմա 3. Հետպատերազմյան շրջանի գրականությունը: Ֆրանսիական «աբսուրդի» թատրոնը: Թեմա 4. Ֆրանսիական, անգլիական, ամերիկյան, իսպանական, լատինաամերիկյան գրականության զարգացման միտումները, ժանրային առանձնահատկությունները, հեղինակների նորարարությունները:	
Հիմնական գրականության ցանկ.	
1. 20-րդ դարի արտասահմանյան գրականության պատմություն,	
2. Зарубежная лит-ра 20-го века, под. ред. Л.Г. Андреева.	

0302/B 53	Հայերենի իմաստավորությունը	2ECTSկրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
- Դասընթացին պատասկներեննուսանողներին հնարավորություն ընձեռել խորանալու իմաստաբանություն առարկայի տեսական հարցադրումների կողմից քննության մեջ, խորացնել և մոդելացնել սովորողներին ըմբռնումները բառի մաստիքնության եղանակների ու հարմարների մասին: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ Համակարգել իմաստաբանություն առարկայի հարցադրումների շրջանակները, ➤ ամբողջացնել լեզվի բառագիտական մակարդակի իմաստաբանությունը բաժնի վերաբերյալ գիտելիքները, ➤ զարգացնել խոսքի կառուցման հետադարձ չվորդերը երևույթները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. Սահմանելու բառի մաստիքնության հիմունքները: 2. Ներկայացնելու բառի մաստիքնության պատմական զարգացման և փոփոխության օրինակափոփոխությունները: 3. Վերաբառադրելու բառի մաստիքնության փոփոխությունները: <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. Իր գրավոր և բանավոր խոսքում օգտագործելու ձեռք բերած գիտելիքները, բառի մաստիքնությունը բնորոշ բոլոր երևույթները կիրառել խոսքում: 2. Բացահայտելու «Իմաստաբանություն» գիտական ղեկը հայերենի կառուցվածքային տարբերակարդակների միավորների համակարգում: <i>գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ</i> 1. Կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ: 2. Հաստատելու միջառարկայական կապեր: 3. Հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանությունների ցիկլային տեղեկատվությունը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռք բերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 3. բացատրական մեթոդ 4. համագործակցային աշխատանք		

5. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 6. մտազրոհ 7. ռեֆերատներ:
Գնահատման մեթոդները Նախատեսվածքնություններն ավարտվել են՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համը բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ/:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակությունը Թեմա1. Բառագիտությունը՝ որպես լեզվաբանության բաժին. իմաստաբանություն: Թեմա 2. Բառիմաստի փոփոխության հիմունքները. սկզբնական կամ հիմնական նշանակություն: Բառերի նշանակության փոփոխությունն իբրև հետևանք մշակույթի փոփոխության: Թեմա3. Բառիմաստի փոփոխության ճանապարհները: Թեմա 4. Բառակապակցությունների նշանակության փոփոխությունը և վերլուծվելը դարձվածքների: Թեմա 5. Համանուն բառերի ծագումը: Նույնանիշ բառեր: Նույնանիշ բառերի տարբերակումը: Բառերի կորուստ:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր, 1965: 2. Աղայան Էդ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Երևան, 1984: 3. Հր. Աճառյան, Լիակատար քերականություն, հ. 1-6: Եր. 1955- 71: 4. Աղայան Էդ.Բ., Ընդհանուր հայկական բառագիտություն, Եր., 1984: 5. Առաքելյան Վ.Դ., Խաչատրյան Ա. Հ., Էլոյան Ս. Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, հ.1, Եր., 1979: 6. Խաչատրյան Լ., Հետաքրքիր շարժվող բառագիտություն, Երևան, 2010: 7. Մարգարյան Ա.Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1990:

0302/B53	Դարձվածաբանություն	2ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել դարձվածքային միավորները/ԴՄ/, տարբերակել բառերի ազատ նկարագրող բառակապակցություններից, հարադրություններից, սահմանել այն: • Դասակարգել ԴՄ-ները՝ ա/ըստ դարձվածքային սերտաձման, բ/դարձվածքային միասնության, գ/դարձվածքային կապակցություն, դ/դարձվածքային արտահայտություն: • Կարևորել ԴՄ-ների՝ խոսքը դիպուկ, արտահայտիչ ու պատկերավոր դարձնող ճաշակաճանաչողական և առանձնահատկությունները գործառական բովանդակությամբ: • Բանավոր և գրավոր խոսքում կիրառել հայերենի՝ դարձվածքներով հարուստ շտեմարանը: Դասընթացի խնդիրները. ➢ գուցադրել ոչ վերաիմաստավորված բառակապակցությունները և ԴՄ-ները, ➢ ճանաչել նրանց բառակազմական, ձևաբանական և շարահյուսական առանձնահատկությունները, ➢ գնահատել նրանց հաղորդակցական արժեքը, բազմիմաստությունը, հոմանիշների ու հականիշների հարուստ համակարգը և կիրառել խոսքում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Գնահատելու դարձվածաբանության առարկան, նպատակը, խնդիրները, արժեքները ու նրա գործածությունը խոսքում: 2. Ձևաորոշելու դարձվածքն ու բառը, դարձվածքն ու բառակապակցությունը, դարձվածքն ու համադրական բարդությունը, լուսաբանելու դարձվածքի իմաստը: 3. Ձանազանելու և օրինակներով հստակեցնելու դարձվածքների դասակարգման հիմունքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Համեմատելու դարձվածքի և բառի, դարձվածքի և բառակապակցության, դարձվածքի և համադրական բարդության առանձնահատկությունները: 2. Դասակարգելու դարձվածքները և մեկնաբանել նրանց հատկանիշները: 3. Գրավոր և բանավոր խոսքում գործածելու դարձվածքային հոմանիշներ, համանուններ, հականիշներ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. համագործակցային աշխատանք 2. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 3. մտազրույց և այլն: Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համր բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ/: Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Դարձվածաբանության առարկան, նպատակը, խնդիրները: Թեմա 2. Դարձվածք և բառ, դարձվածք և բառակապակցություն, դարձվածք և համադրական բարդություն, դարձվածքի իմաստ: Թեմա 3. Դարձվածքների դասակարգումը: Թեմա 4. Դարձվածային տարբերակներ, հոմանիշներ, համանուններ, հականիշներ: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աղայան Էդ., Ջահուկյան Գ. և ուրիշներ, Հայոց լեզու, 1-ին մաս. Ա պրակ Եր., 1980: 2. Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ1/Հնչյունաբանություն, բառագիտություն/, Եր., 1979: 3. Բաղիկյան Խ. Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 200: 4. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /հնչյունաբանություն, բառագիտություն/, Եր., 1993: 5. Մուրվալյան Ա., Հայոց լեզվի դարձվածաբանություն և բայակազմություն, Եր., 1959: 6. Սուքիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու/հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/Եր., 1999:		
---	--	--

0302/B57	Ժամանակակից հայերենի նորաբանությունները	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30 /0 /0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ժամանակակից հայերենի բառային նորաբանություններին, խորացնել ամբողջացնել սովորողների ըմբռնումները նորաբանությունների քննության եղանակների, կազմության ու հատկանիշների մասին: Ներկայացվում է նորաբանության՝ իբրև գիտության ձևավորումը, լուսաբանվում են արդիական մեթոդների կիրառությամբ կատարվող լեզվական ուսումնասիրությունները և նրանց դերը նորաբանագիտության՝ իբրև ինքնուրույն գիտության կայացման գործում:		

Դասընթացի խնդիրները. ➤ ամբողջացնել լեզվի բառազիտական մակարդակի՝ նորաբանությունների վերաբերյալ գիտելիքները, ➤ ներկայացնել բառապաշարում նորաբանությունների տեղն ու դերը, գնահատել նրանց հաղորդակցական արժեքը, ➤ տարբերակել նորաբանությունների բառակազմական եղանակները ու ճանապարհները, ➤ լեզվաբանության բնագավառում մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքներին ու հմտություններին ապահովումը:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Ներկայացնել նորաբանաբանության պատմական զարգացման և փոփոխության օրինաչափությունները: 2. Կարևորել նորաբանաբանության նորաբանաբանության տեղն ու դերը: 3. Մեկնաբանել նորաբանաբանության կառուցումը նորաբանությունների հատկանիշները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կատարել նորաբանությունների (հեղինակային և դիպվածային) բառակազմական տարբեր վերլուծություններ: 2. Մեկնաբանել նորաբանությունների տեղն ու դերը բառակազմական օրինաչափությունները: գ. ընդհանրական / փոխանցելի կարողություններ 1. Կատարել լեզվաբանական հետազոտություններ: 2. Հաստատել ու միջառարկայական կապեր: 3. Հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաբանությունների ցիկլային շրջանում տեղեկատվությունը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբերությունները Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբանության տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվություն:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 3. բացատրական մեթոդ 4. համագործակցային աշխատանք 5. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 6. մտազրոհ 7. ռեֆերատներ:
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Յուրաքանչյուր ստուգում ներառում է առավելագույնը 4 հարց՝ յուրաքանչյուրը 2, 3, 3 միավորով, 2 միավորը ձևավորվում է ինքնուրույն աշխատանքների արդյունքից (առաջադրանքների կատարում, ռեֆերատ) կատարման մակարդակին համապատասխան:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակությունը Թեմա 1. Բառապաշարի փոփոխությունները: Թեմա 2. Արդի հայերենի նորաբանությունները: Թեմա 3. Նորաբանությունների բառակազմական կաղապարները:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աղայան Էդ. Բ., Ընդհանուր և հայկական բառագիտություն, Եր., 1984:
2. Էլոյան Ս., Արդի հայերենի նորաբանությունների բառարան, Երևան, 2002թ.:
3. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Երևան, 1993թ.:
4. Մարտիրոսյան Ա., Արդի հայերենի նորաբանությունների բառակազմական կաղապարները, Երևան, 2007:
5. Սուքիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, 1982:

0302/ B57	Գրաբարի և արդի արևելահայերենի ընդհանրություններն ու տարբերությունները	2ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 /0/ 0	
7-րդ կիսամյակ	Առանցքային գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել գրաբարի ու արդի արևելա- հայերենի հնչյունական, բառային և քերականական համակարգերի համեմատական քննությունը՝ զարգացնելով լեզվի նշված շրջանների վերաբերյալ նրանց նախապես ձեռք բերած գիտելիքների հիման վրա ընդհանրացումներ ու հետևություններ անելու ունակությունները: Դասընթացը կօգնի բակալավրի կրթական ծրագրի հայոց լեզու և գրականություն մասնագիտությամբ ուսանողներին ընդհանրացնել և ի մի բերել իրենց գիտելիքները լեզվի այս շրջափուլերի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ ուսանողին ներկայացնել գիտելիքների անհրաժեշտ պաշար մասնագիտացման առարկայի շրջանակում՝ պահանջվող չափորոշիչներին համապատասխան, ➤ հայերենի երկու կարևորագույն շրջափուլերի հնչյունական, բառային և քերականական իրողությունների քննությամբ ամրապնդել ուսանողների իմացությունը, զարգացնել համադրելու, հակադրելու և տրամաբանական եզրահանգումներ կատարելու կարողությունը, ➤ լեզվաբանության բնագավառում մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքներ իրուհի մտություններ հապահովումը, ➤ տեսական գիտելիքների կիրառությունը գործնականում: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Նկարագրելու, համեմատելու գրաբարի և արդի հայերենի հնչյունական, բառային և քերականական համակարգերի առանձնահատկությունները, պատկերացնելու դրանց տարբերությունները, առաջացած նոր հնչյունական, բառապաշարային, իմաստաբանական և քերականական իրողությունները: 2. Մեկնաբանելու նշված լեզվական կարգերի յուրահատկությունները, ներկայացնելու դրանց տարբերակիչ գծերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու, համեմատելու և բացատրելու գրաբարով և արդի հայերենով գրված տեքստերում հանդիպող լեզվական տարբեր իրողություններ, հասկանալու դրանց նշանակությունը, բնութագրելու հանդիպող քերականական ձևերը, բացատրելու դրանց տարբերությունները: 2. Պարզաբանելու և ներկայացնելու հայերենի երկու շրջափուլերի քերականական կառուցվածքի յուրահատկությունները, համեմատել դրանք և անել անհրաժեշտ հետևություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տեքստում բացատրելու և վերլուծելու լեզվական տարբեր իրողությունները: 2. Զանազան ելույթով իրողություններին հատուկ առանձնահատկությունները և գործնականում կիրառելու դրանց վերաբերող տեսական գիտելիքը: 3. Հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու նշված լեզվական կարգերի յուրահատկությունները մեր լեզվի երկու փուլերում և գործնականում կիրառելու դրանց վերաբերող տեսական գիտելիքը: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրությունները. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման		

մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3.Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 3. բանավեճ 4. զրույց 5. խմբային աշխատանք:		
Գնահատման մեթոդները. Նախատեսված քննությունը բնավորել՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համը բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ/:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գրաբարի նարդիարեն լեզու հայերենի հնչյունական համակարգերի զուգադրական քննություն: Թեմա 2. Բառապաշարի պատմական զարգացումը. իմաստափոխություն: Թեմա 3. Բառակազմական կաղապարների փոփոխություններ: Թեմա 4. Գրաբարի ձևաբանական համակարգը արդի արեն լեզու հայերենի համակարգի զուգադրությամբ: Թեմա 5. Գրաբարի և արդի արեն լեզու հայերենի շարահյուսական համակարգերի զուգադրական քննությունը:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ա.Աբրահամյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Երևան, 1976: 2. Ս.Աբրահամյան, Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Երևան, 1969: 3. Մ.Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Երևան, 1983: 4. Ս.Ղազարյան, Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Երևան, 1981: 5. Ս.Ղազարյան, Հայոց գրական լեզվի պատմություն, Երևան, 1961: 6. Ս.Ղազարյան, Հ. Ավետիսյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Երևան, 1986: 7. Ա.Պապոյան, Խ. Բադիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Երևան, 2003: 8. Գ.Սևակ, Ժամանակակից հայերենի համառոտ պատմություն, Երևան, 1948:		

0302/ B53	Հայոց տեղանվանագիտություն	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանցքային գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայոց տեղանունների ստուգաբանական նախնական և բառակազմական քննությանը: Դասընթացը կօգնի բակալավրի կրթական ծրագրի հայոց լեզու և գրականություն մասնագիտությամբ ուսանողներին ընդլայնել մտահորիզոնը, հետաքրքրություն առաջացնել տեղանվանագիտության վերաբերյալ և ձեռք բերել որոշակի գիտելիքները հայկական տեղանունների վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➢ ուսանողի ներկայացնել գիտելիքների անհրաժեշտ պաշար մասնագիտացման առարկայի շրջանակում՝ պահանջվող չափորոշիչներին համապատասխան, ➢ ընդհանուր տեղեկություններ տալ տեղանվանագիտության վերաբերյալ, ներկայացնել նրա առնչությունը այլ գիտաճյուղերի հետ, հայոց տեղանունների ուսումնասիրման նույնատիպ ասպարզման եղանակները, ➢ լեզվաբանության բնագավառում մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքների ու հմտությունների ապահովումը, ➢ տեսական գիտելիքների կիրառությունը գործնականում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		

1. Նկարագրելու, պատկերացնելու հայոց տեղանունների բառակազմական և ստուգաբանական օրինաչափությունները: 2. Մեկնաբանելու, բացատրելու տեղանունների ստեղծման օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու հայոց տեղանունները և բացատրելու դրանց բառակազմական և ստուգաբանական առանձնահատկությունները: 2. Համապատասխան տեսական նյութի գործածությամբ քննելու, պարզաբանելու և տարբերակելու հայկական և օտար ծագման տեղանունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու տեղանվանագիտությանը վերաբերող նյութերը: 2. Ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական զեկուցումներ:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 3. բանավեճ 4. զրույց 5. խմբային աշխատանք:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համը բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ/:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ընդհանուր ակնարկ տեղանվանագիտության մասին: Տեղանվանագիտության կապն այլ գիտաճյուղերի հետ: Թեմա 2. Տեղանունների ուսումնասիրման լեզվական տեսանկյունը: Թեմա 3. Հայոց տեղանունների դասակարգումներն ու ուսումնասիրման եղանակները: Թեմա 4. Գործնական տեղանվանագիտություն:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Կ. Ավետիսյան, Աշխարհագրական անունների բացատրական բառարան, Եր., 1983: 2. Ն. Դիլբարյան, Հայոց տեղանունների իմաստակառուցվածքային քննություն, Եր., 2016: 3. Թ. Հակոբյան, Ս. Մելիք-Բախշյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ. 1-5, Եր., 1986-2000: 4. Ս. Մելիք-Բախշյան, Հայոց պաշտամունքային վայրերը, Եր., 2009: 5. Ն. Պողոսյան, Հայերենի տեղանունների բառակազմությունը և հարակից հարցեր, Եր., 2005: 6. Ն. Պողոսյան, Տեղանվանագիտության համառոտ դասընթաց, Եր., 2008:

0302/ B57	Միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգը	2ECTS կրեդիտ
Ժամ/շաբ.	30/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն Էուսանողներին ծանոթացնել միջին հայերենի հոլովական և խոնարհման համակարգերին և գրաբարի ու ժամանակակից հայերենի նույն համակարգերի հետ համեմատելով՝ ներկայացնել դրանց առանձնահատկությունները:Դասընթացը կօգնի բակլավրի կրթական ծրագրի հայոց լեզու և գրականություն մասնագիտությամբ ուսանողներին համալրելու իրենց գիտելիքները նաև լեզվի այս շրջափուլի՝ միջին հայերենի քերականության վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ ուսանողին ներկայացնել գիտելիքների անհրաժեշտ պաշար մասնագիտացման առարկայի շրջանակում՝ պահանջվող չափորոշիչներին համապատասխան, ➤ միջին հայերենի երկու կարևորագույն քերականական կարգերի յուրացմամբ հարստացնել ուսանողների իմացությունը նշված քերականական կարգերի պատմական զարգացման վերաբերյալ, ➤ լեզվաբանության բնագավառում մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքներ իրականացնելու համար պահանջարկները, ➤ տեսական գիտելիքների կիրառությունը գործնականում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Զանազանելու, լուսաբանելու միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերի առանձնահատկությունները, պատկերացնելու դրանց տարբերությունները գրաբարի նույն քերականական համակարգերի համեմատ, առաջացած նոր քերականական ձևերը: 2. Մեկնաբանելու նշված քերականական կարգերի յուրահատկությունները, ներկայացնելու դրանց տարբերակիչ գծերը ժամանակակից հայերենի համեմատ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կարդալու և թարգմանելու միջին հայերենով գրված տեքստերը, հասկանալու դրանց բովանդակությունը, բնութագրելու հանդիպող քերականական ձևերը, բացատրելու դրանց առաջացումը: 2. Պարզաբանելու և ներկայացնելու միջին հայերենի քերականական կառուցվածքի յուրահատկությունները: 3. Տարբերակելու միջին հայերենի բառաձևերի քերականական իմաստները և դրանք արժևորելու հանդիպած կառույցներում, ինչպես նաև համեմատելու դրանք լեզվի մյուս փուլերի միևնույն իրողությունների հետ և անելու անհրաժեշտ հետևություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Բացատրելու և վերլուծելու հոլովման և խոնարհման քերականական կարգերը՝ տեքստում իրենց քերականական հատկանիշներով: 2. Զանազանելու դրանց հատուկ քերականական առանձնահատկությունները և գործնականում կիրառելու դրանց վերաբերող տեսական գիտելիքը: 3. Հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու նշված քերականական կարգերի յուրահատկությունները մեր լեզվի տարբեր փուլերում և գործնականում կիրառելու դրանց վերաբերող տեսական գիտելիքը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս:		

Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 3. բանավեճ 4. զրույց 5. խմբային աշխատանք:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Նախատեսված քննություններ և 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համր բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ընդհանուր ակնարկ միջին հայերենի քերականության վերաբերյալ: Թեմա 2. Գրաբարի և միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Թեմա 3. Միջին հայերենի հոլովները: Թեմա 4. Միջին հայերենի հոլովումները: Թեմա 5. Բայը միջին հայերենում: Միջին հայերենի դերբայները, կրավորականի կազմությունը միջին հայերենում: Թեմա 6. Միջին հայերենի բայական եղանակները և նրանց ժամանակները:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ակնարկներ միջին գրական հայերենի պատմության, Ա, Բ, Եր., 1972, 1975: 2. Կարսոտ Յ., Կիլիկյան հայերենի պատմական քերականություն, Եր., 2002: 3. Ղազարյան Ս., Միջին հայերեն, գիրք 1, Եր., 1960: 4. Ղազարյան Ս., Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր., 1981: 5. Ղազարյան Ս., Հայոց գրական լեզվի պատմություն, Երևան, 1967:		

0302/B55	Ժամանակակից հայերենի կետադրության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30 /0 /0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի կետադրության հիմունքները: Դասընթացի խնդիրները. ➢ Ներկայացնել արդի հայերենի կետադրական երևույթները, դրանց հետ առնչվող նշանները և քերականական իրողությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Կիրառելու հայերենի կետադրական կանոնները՝ կենդանի ու արտահայտիչ ընթերցելու, լիարժեք հնչերանգով բանավոր խոսք կառուցելու համար: 2. Զուգորդելու քերականական իրականությունները և կետադրական նշանները՝ գրագետ գրավոր խոսք կառուցելիս: 3. Անսխալ կիրառելու մեջբերվող խոսքի կետադրությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Օգտագործելու հայերենի տրոհության, առոգանության և բացահայտության նշանները՝ ըստ համապատասխան կանոնակարգերի: 2. Կատարելու տեքստերի կետադրական վերլուծություններ: 3. Կետադրելու համր տեքստեր: գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ 1. Կատարելու լեզվաբանական գրավոր հետազոտություններ ու վերլուծություններ: 2. Հաստատելու միջառարկայական կապեր: 3. Մակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբերաղբյուրներից հայթայթած տեղեկատվությունը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.		

Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. բացատրական մեթոդ 3. համագործակցային աշխատանք 4. տեսադրվագաշարերի գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 5. մտազրոհ 6. ռեֆերատներ:		
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համը բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ/:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Համառոտ բովանդակությունը Թեմա 1. Տրոիկոսի նշաններ: Թեմա 2. Առոգանության նշաններ: Թեմա 3. Բացահայտության նշաններ: Թեմա 4. Կետադրական նշանների հանդիպադրում:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Յուրի Ավետիսյան, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, 2014: 2. Հովհ. Զաքարյան, Կետադրական բառարան/ուսումնական տեղեկատու., Եր., 2013: 2. Ա. Սարգսյան, Հայերենի կետադրությունը, Եր., 2012: 3. Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2008:		

0302/B55	Հայերենի ուղղագրության պատմություն	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 / 0 / 0	
6-րդ կիսամյակ	Առանցքային գիտելիքներ	
Դասընթացի նպատակներ՝ • Մեկնաբանելիս հայերենի ուղղագրության պատմությունը դասակարգման հիմունքները: • Լուսաբանելիս հայերենի՝ 1922թ. և 1940թ. ուղղագրական բարեփոխությունները: • Պարզաբանել ժամանակակից հայերենի ուղղագրության կանոնները. • ա/ Չայնալորների, բաղաձայնների կենդանի ուղղագրությունը, • բ/ Մեծատառերի ուղղագրությունը, • գ/ Բառերի զգծիկով, անջատ և միասին գրվող բառերի ուղղագրությունը, • դ/ Տողադարձիկանոնները, • Գրավոր խոսքը գրեթե անխառն ուղղագրական սխալներից: Դասընթացի խնդիրները ➢ Ծանոթացնել այբուբենում և ուղղագրության մեջ կատարված և կատարվող փոփոխություններին, կանոնակարգերին: ➢ Բացահայտել ուղղագրական գույքաձևությունները,		

➤ Գրավոր խոսքում բացառել ուղղագրական սխալները: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. Ճանաչելու տառադարձությունն ու գրադարձությունը, վերարտադրելու գրային նշանի արտահայտումը: 2. Բացատրելու և գործառնելու հայերենի ուղղագրության և ուղղախոսության կանոնները: <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. Բացատրելու ուղղագրական բարդություն ունեցող բառերի գրությունը, 2. Անսխալ տողադարձելու, ճիշտ գործածելու բառերը, 3. Ճիշտ գրելու և արտասանելու օտարազգի բառերը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. համագործակցային աշխատանք 2. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 3. մտազրոհ և այլն 4. գրավոր գործնական բազմաբնույթ աշխատանքներ, բառային թելադրություն, թեստային աշխատանքներ, ռեֆերատներ, զեկուցումներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Նախատեսված քննությունը քանակորէ՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համը բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների վերլուծություններ/:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Տառադարձություն, գրադարձություն: Օտար տառերի ու բառերի արտասանությունն ու գրությունը: Թեմա 2. Ձայնավորների ուղղագրությունը ժամանակակից հայերենում: Ուղղագրության պատմական կամ ավանդական և հնչյունական գրություններ: Թեմա 3. Բաղաձայնների ուղղագրությունը: Թեմա 4. Մեծատառերի, գծիկով, անջատ և միասին գրվող բառերի ուղղագրությունը: Թեմա 5. Տողադարձի կանոնները: Հապավում: Համառոտագրություն:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբեղյան Մ., Երկեր, հ. Զ, Եր., 1985: 2. Աղայան Էդ., Ջահուկյան Գ. և ուրիշներ, Հայոց լեզու, 1-ին մաս. Ա պրակ Եր., 1980: 3. Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, /Հնչյունաբանություն, բառագիտություն/, Եր., 1979: 4. Բարսեղյան Հ., Հայերենի ուղղագրության հարցերը հայագիտության և գրականության դասականների քննությամբ, Եր., 2004: 5. Գյուլբուդաղյան Ս., Հայերենի ուղղագրության պատմություն, Եր., 1973: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու / հնչյունաբանություն, բառագիտություն/, Եր., 1993:

7. Սուբիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու/հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/Եր., 1999:
--

0302/ B55	Ռուս-հայերեն թարգմանության խնդիրներ	2ECTS կրեդիտ
2ժամ/շաբ.	30/0/ 0	
6-րդ կիսամյակ	Առանցքային գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ռուս-հայերեն թարգմանության ընթացքում ծագող բառապաշարային և քերականական խնդիրները լեզվաոճական խնդիրներին և դրանց հաղթահարման միջոցներին ու եղանակներին: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիքն օգտագործելու 1. Նկարագրել թարգմանության ընթացքում ծագող բառապաշարային և քերականական խնդիրները: 2. Բացատրել ռուսական և հայերեն միջոցներն ու եղանակները: 3. Մատնանշել տարբեր ժանրերի թարգմանական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Տարբերակել բառապաշարի տարբեր շերտերի թարգմանության առանձնահատկությունները: 2. Վերլուծել քերականական խնդիրները թարգմանության նախնական խնդիրները: 3. Գործնականում կատարել թարգմանություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Համակարգել թարգմանության նախնական խնդիրները: 2. Մեկնաբանել լեզվական համակարգային տարբերություններին առնչվող խնդիրները:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գնահատելու մեկնաբանական տեսություններին, ուսումնասիրություններին կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. տեքստերի նախաթարգմանական վերլուծություն 3. թարգմանություն թարգմանությունների քննարկում:		
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ/գործնական գրություններ, ռեֆերատ, ուղղագրություն ու կետադրություն պարունակող համը բնագրեր, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ, նախադասությունների		

վերլուծություններ/:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Թարգմանության գործընթացի առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Ռուս-հայերեն թարգմանության հնչյունաբանական և վանկաշեշտային խնդիրներ: Թեմա 3. Թարգմանության բառապաշարային խնդիրներ: Թեմա 4. Թարգմանության ձևաբանական խնդիրներ: Թեմա 5. Թարգմանության շարահյուսական խնդիրներ: Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ա.Նազարյան, Հ.Բաղդասարյան, Թարգմանաբանական ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2000: 2. С. Влахов, С. Флорин, Непереводимое в переводе, М., 2003. 3. А. Швейцер, Перевод и лингвистика, М., 1973. 4. Р. Миняй-Белорутяев, Теория и методы перевода, М., 1996. 5. Л. Бархударов, Язык и перевод, М., 1975.

Հայ գրականություն

0302/B52	13-18-րդ դարերի հայ քնարերգությունը	2ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/ 0/ 0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց քննացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության առանձնահատկություններին և նրա հետագա ավանդներին: Դասընթացի խնդիրներն են՝ ➤ Գնահատել 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության հոգեբանական և պոետական արժանիքները: ➤ Բացատրել 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության բովանդակային և տաղաչափական առանձնահատկությունները, կապը ժողովրդական ստեղծագործության հետ: ➤ Առանձնացնել հիշյալ ժամանակաշրջանում ստեղծված այն ստեղծագործությունները, որոնք նշանակալից դեր են ունեցել թե՛ ժամանակի և թե՛ հետագա դարերի հայ քնարերգության համար: ➤ Մեկնաբանել 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության նմանություններն ու էական տարբերությունները մինչև այդ եղած բանաստեղծական գործերից:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. ա. Մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. Ներկայացնելու 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության բովանդակային, տաղաչափական առանձնահատկությունները, հիմնական մոտիվները: 2. Ներկայացնելու 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության ժանրային համակարգը, տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները, ժողովրդական երգերի հետ ունեցած կապը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգությունը՝ այն դիտարկելով որպես մեր ժողովրդի գեղարվեստական հոգևոր մշակույթի հետաքրքիր մի բնագավառ: 2. Արժևորելու 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության գեղարվեստական, պատմական-հասարակական դերը: գ. քննադատական/ փոխանցելի կարողություններ 1. Վերլուծելու և գնահատելու 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության հարուստ նյութը:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն		

ակադեմիական ոլորտներում: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուգադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:		
Համառոտ բովանդակությունը. Թեմա 1. Համառոտակնարկ հայի ինքնարերգության վերաբերյալ: Թեմա 2. Միջնադարյան հայքնարերգության ընդհանուր բնութագիրը: Թեմա 3. Միջնադարյան տաղերգուներ: Թեմա 4. Ֆրիկ, Հ. Երզնկացի, Կ. Երզնկացի, Հ. Թլկուրանցի, Ն. Քուչակնայլը: Թեմա 5. 13-18-րդ դարերի հայքնարերգության տաղաչափական համակարգերը:		
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնադրությունների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ/:		
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Աբեղյան Ա., Հին գուսանական ժողովրդական երգեր, Եր., 1931: 2. Աբեղյան Մ., Հայոց հին գրականության պատմություն, հտ. Դ, Եր., 1970: 3. Թամրազյան Հր., Ն. Քուչակի բանաստեղծական աշխարհը, Եր., 2001 թ.: 4. Մկրյան Մ., Երկեր, հատ. 2, Եր., 1988: 5. Մադոյան Ա., Միջնադարյան հայկական պոեմը, Եր., 1985: 6. Չոպանյան Ա., Երկեր, Եր., 1966 թ.: 7. Սաֆարյան Վ., Հայ միջնադարյան գրականություն: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2016:		

0302/B52	Հայկական տաղաչափություն	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայկական տաղաչափության առանձնահատկություններին: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ներկայացնել չափածոյի թեմատիկ և կառուցվածքային առանձնահատկությունները, ➤ բնութագրել տաղաչափական համակարգերը, ➤ տարբերակել բանաստեղծության տեսակները, ➤ ուսումնասիրել բանաստեղծական տան տեսակները, ➤ կարևորել տաղաչափության դասական ավանդների դերը, ➤ արժևորել չափածոյի պատկերավորման-արտահայտչական հնչյունային միջոցների կարևորությունը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բնութագրելու տաղաչափության հիմնական օրինաչափությունները: 2. Տարբերակելու տաղաչափական համակարգերը: 3. Կարևորելու հայկական տաղաչափության առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Զանազան ելուբանաստեղծությունների տեսակները բանաստեղծական տան բնորոշ հատկանիշները: 2. Կատարելու չափածո ստեղծագործությունների տաղաչափական վերլուծություն: 3. Մեկնաբանելու տաղաչափության տեսական հասկացությունները: 4. Վերլուծելու և գնահատելու չափածո երկերի տաղաչափական առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Հիմնավորելու տաղաչափության կարևորությունը չափածո երկի գեղարվեստական համակարգում,		

պատկերացնելու տաղաչափական համակարգերի կարևորությունը հայ քնարերգության մեջ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում : Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու որ տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:		
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով, որից 5 միավոր կփոխանցվի ինքնուրույն աշխատանքից (20 = 5 + 5 + 5 + 5): Հարցատումը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ/:		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Է. Ջրբաշյան, Գրականագիտության ներածություն, Ե., ԵՊՀ հրատ., 2011: 2. Ջրբաշյան Է., Վահան Տերյանի տաղաչափական համակարգը, 1995: 3. Ջահուկյան Գ., Խլղաթյան Ֆ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, 2007: 4. Գրականագիտության ներածություն, Քրեստոմատիա, Ե., 1984: 5. Г. Л. Абрамович, Введение в литературоведение, М., 1979: 6. Введение в литературоведение, Под ред., Л. М. Крупчанова, М., 2005:		

0302/B52	Հայ և ընդհանուր դիցաբանություն	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել առասպելներին և նրանց առանձնահատկություններին, առասպելների արտացոլմանը գրականության մեջ: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ներկայացնել լիայն ընդհանուր դիցաբանության առանձնահատկությունները, պատմական, տեսական և մեթոդաբանական հիմնահարցերը, ➤ անդրադառնալիայ կական առասպելներին, ➤ խորացնել գիտելիքները առասպելների, նրանց դասակարգման հիմունքների, կիրառությունների մասին, ➤ ուսանողների մոտ ձևավորելու ուսման և կանոնադրական հետազոտական գործընթացների գնահատման,		

իրականացման հմտություններ: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. Մասնագիտական գիտելիքի մագուրություն 1. Ներկայացնելու առասպելների ծագումնաբանական և կառուցվածքային առանձնահատկությունները: 2. Նշելու առասպելների զարգացման ու տրանսֆորմացիայի ուղիները: 3. Նկարագրելու հայ և ընդհանուր առասպելաբանության հիմնական գծերը: 4. Թվարկելու հայ և ընդհանուր առասպելները: բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Բնութագրելու դիցաբանության հիմնական առանձնահատկությունները: 2. Կարևորելու առասպելաբանության դերը: 3. Գնահատելու դիցաբանության ուսումնասիրման և հետազոտման գործընթացները: 4. Դասակարգելու դիցաբանության հիմնական սկզբունքները, հայեցակարգերը և հիմնախնդիրները: 5. Կատարելու առասպելների ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ: 6. Կատարելու տարբեր ժողովուրդների դիցաբանությունների համեմատական զննության: գ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կատարելու բնագրային ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ: 2. Օգտագործելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաները դիցաբանական ուսումնասիրություններ կատարելիս: 3. Կատարելու դիցաբանական երկերի շուրջ հետազոտական աշխատանք:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով, որից 5 միավոր կփոխանցվի ինքնուրույն աշխատանքից (20 = 5 + 5 + 5 + 5): Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ/:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աբեղյան Մ., Երկեր, հհ. Ա, Բ, Դ, Ե., 1966-1970:

2. Աբեդյան Մ., Հայ ժողովրդական առասպելները Մ.Խորենացու Հայոց պատմության մեջ, Վաղարշապատ, 1899:
3. Ալիշան Ղ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Ե., 2002:
4. Գալստյան Գ.Մ., Դիցաբանական անունների և դարձվածքների համառոտ բացատրական բառարան, Ե., 1966:
5. Կուն Ն., Հին Հունաստանի լեգենդներն ու առասպելները, Ե., 1979:
6. Հարությունյան Ս., Հայ հին վիպաշխարհը, Ե., 1987:
7. Հարությունյան Ս., Հայոց հին հավատալիքները, կրոնը, պաշտամունքն ու դիցարանը, Ե., 2001:
8. Мифы народов мира, Энциклопедия, Электронное издание, М. 2008.

0302/B54	20-րդ դարասկզբի իրադարձությունները հայ նորագույն գրականության մեջ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 /0 /0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել 20-րդ դարասկզբի պատմական դեպքերի արտացոլմանը ժամանակակից գրականության մեջ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
➤ Ուսանողին ներկայացնել 20-րդ դարասկզբի պատմական իրադարձությունների արձագանքները հայ գրականության մեջ: Քննել ժամանակաշրջանի հասարակական-գրական կյանքը, պարզաբանել ժամանակի գրական հոսանքները, ուղղություններն և մեթոդները: ➤ Մեկնաբանել պատմական դեպքերի և գրական երկերի աղերսները, Առաջին համաշխարհային պատերազմի, Հայոց ցեղասպանության, հայրենիքի ու ազգի ճակատագրի, մարդու բարոյական անկման թեմաները և դրանց գեղարվեստական արտացոլումը տարբեր գրողների ստեղծագործություններում: ➤ Բացահայտել գրական երկերի պատմական-հասարակական դերը, գեղագիտական-փիլիսոփայական հարցադրումների կարևորությունը ժամանակաշրջանի գրականագիտական մտածողության մեջ: ➤ Կատարել գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա.մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. Նկարագրելու 20-րդ դարասկզբի պատմա-քաղաքական իրավիճակը (դրությունը Արևելյան Արևմտյան Հայաստանում, հայոց հարցին ախպատությունն ու ընթացքը, հայոց ցեղասպանության կազմակերպմանն ախաղաղյալներն ու հետևանքները և այդ դեպքերի արտացոլմանը հայ գրականության մեջ): 2. Մտաբերելու, պատկերացնելու և նկարագրելու դարասկզբի գրական-գեղարվեստական հոսանքները, ուղղությունները, մեթոդները: 3. Բնութագրելու և հատկապես պաշտամունքի տարիները ներկայացնելու կործանարար հետևանքները: 5. Մեկնաբանելու գրականության ազգայնագիտական և սոցիալական հիմքերը:		
բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կատարելու գեղարվեստական ստեղծագործությունների ու գրական կերպարների գրականագիտական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ: 2. Լուսաբանելու և ներկայացնելու գրական երկերի պատմական-հասարակական դերը, գեղագիտական-փիլիսոփայական հարցադրումների կարևորությունը ժամանակաշրջանի գրականագիտական մտածողության մեջ: 3. Վերլուծելու և գնահատելու 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության մի նոր շրջանը սկզբնավորող և նրա զարգացման ընթացքն ապահովող դասական հեղինակների գործերը, բնութագրելու յուրաքանչյուր գրողի տեղն ու դերը տվյալ շրջանի գրականության զարգացման շղթայի մեջ, զուգահեռներ անցկացնելու պատմական իրադարձությունների և այդ իրադարձություններն արտացոլող գեղարվեստական երկերի միջև:		
գ.ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)		
1. Կատարելու գրականագիտական տարբեր հետազոտություններ ու վերլուծություններ: 2. Հաստատելու միջառարկայական կապեր: 3. Մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու գրականագիտական տարբեր աղբյուրների ցայտաբանությունները:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաբայությունները.		
Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.		
Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները:		

Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրություններին կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. համագործակցային աշխատանք 2. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 3. մտազրույցի և այլն 4. գրավոր գործնական բազմաբնույթ աշխատանքներ, բառային թելադրություն, թեստային աշխատանքներ, ռեֆերատներ, զեկուցումներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Նախատեսված ընթացքում ընթանալով՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, սեմինար պարապմունքների գնահատականներ/:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Պատմական ժամանակաշրջանը. Ցեղասպանության հանգամանքներն և ընթացքը. Ազգային-ազատագրական շարժումը: Թեմա 2. 1930-ական թթ. Հասարակական-գաղափարական մտայնությունը, հակասությունները և դժվարությունները: Թեմա 3. Ինքնակենսագրական վեպը՝ որպես ապրվածի արտահայտություն: Թեմա 4. Անհատի պաշտամունքի տարիների սահմանափակումները, կաշկանդումները և դաժանությունները: Թեմա 5. Հետագա անդրադարձները պատմական դեպքերին: Ցեղասպանության և պատմական դեպքերի արտացոլումը ժամանակակից գրականության մեջ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աղաբաբյան Ս., Արդիականություն և գրականություն, Երևան, 1965: 2. Աղաբաբյան Ս., XX դարի հայ գրականության զուգահեռներում, Գիրք Ա, Երևան, 1983, Գիրք Բ, Եր. 1984: 3. Աղաբաբյան Ս., Հայ սովետական գրականության պատմություն, Երևան, 1986: 4. Ավետիսյան Զ., Նորագույն գրականության զարգացման միտումները, Երևան, 2002: 5. Գաբրիելյան Վազգեն, Միջուկաբանական գրականություն, Երևան, 2008: 6. Թամրազյան Հ., Սովետահայ գրականության պատմություն. հ. 1, Եր, 1964, հ. 2, Երևան. 1965: 7. Մուրադյան Ս., Գրական հանգրվաններ, Գիրք Ա, Երևան, 2003, Գիրք Բ, Երևան, 2007, Գիրք Գ, Երևան, 2010:		

0302/B54	Ֆրանսահայ գրականությունը 1920-60-ական թվականներին	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 /0 /0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները, ծանոթացնել վերոնշյալ գրականության նշանավոր գործիչների ստեղծագործություններին: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ներկայացնել 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության մնայուն արժեքները, գաղափարական հարցադրումները, գեղարվեստական արժանիքները,		

➤ տարբերակել 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության առանձնահատկությունները, զարգացման միտումները, ➤ ուսումնասիրել գեղարվեստական ստեղծագործությունների կառուցվածքային տարրեր-ը, պատկերավորման-արտահայտչական համակարգը, ➤ արժևորել երկը գրականության զարգացման ընթացքի մեջ, ➤ լուսաբանել 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության հիմնախնդիրները, ուսանողներին հաղորդակից դարձնել 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության արժեքավոր նմուշներին:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Թվարկելու 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության հայտնի ներկայացուցիչներին: 2. Դիտարկելու ֆրանսահայ գրականության գաղափարաբովանդակային շերտերն ու ժանրային առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Բնութագրելու և համեմատելու ֆրանսահայ գրողների գրական ըմբռնումները, ստեղծագործական մոտեցումները: 2. Գնահատելու գրական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունները, պատմական-հասարակական դերը, գեղարվեստական նշանակությունը: 3. Կատարելու գեղարվեստական երկի գրականագիտական վերլուծություն: գ. ընդհանրական / փոխանցելի կարողություններ 1. Կիրառելու համեմատական վերլուծության մեթոդը՝ դասակարգելու և գուգորդելու համար հայ և համաշխարհային գրական ավանդները, 2. Մեկնաբանելու և ուրվագծելու ֆրանսահայ գրական նոր սերնդի զարգացման ու դրսևորման միտումները: 3. Հմտորեն օգտագործելու և խմբավորելու մասնագիտական ու տեսական գրականությունը:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և կրթական գործունեությանը կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը :
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. դասախոսություն, քննարկում, բանավեճ, խմբային աշխատանք, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, բանավոր հարցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Հանրագումարային քննություն, որը գնահատվում է 20 միավոր (5+5+4+2+3+1): Անցկացվում է բանավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 3 առաջադրանք՝ համապատասխանաբար 5, 5, 4 միավորով: 2, 3, 1 միավորների տեղաբաշխումը կատարվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (ռեֆերատների, առաջադրանքների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման

մակարդակին և ուսանողի հաճախումների փաստին համապատասխան:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1 . Ֆրանսահայ գաղթօջախի կազմավորումը, քաղաքական, տնտեսական և հոգևոր կառուցվածքը: Գաղթօջախի զարգացման միտումները 1920-60-ական թթ: Թեմա 2 . Ֆրանսահայ գրական մամուլը: Թեմա 3. 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ բանաստեղծությունը: Թեմա 4 . 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ արձակը: Թեմա 5 . 1970-ական թթ. ֆրանսահայ գրական նոր սերունդը: Հիմնական գրականության ցանկ 1. Ադդարյան Գ., Վազգեն Շուշանյան, Բեյրութ, 1966: 2. Գաբրիելյան Վ., Սփյուռքահայ գրականություն, Եր., 2008: 3. Շահնուր Շ., Երկեր: 2 գրքով, Եր., 1982-1985: 4. Շահնուր Շ., Նահանջը առանց երգի, Եր., 1994: 5. Շուշանյան Վ., Երկու վիպակ. Ճերմակ Վարսենիկ: Մթին պատանություն, Եր., 1983: 6. Շուշանյան Վ., Ընտրանի, Եր., 2010:

0302/B56	Հայ մատենագրություն	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ մատենագիտությանն ու մուշների ներանցառանձնահատկություններին: Դասընթացի խնդիրները. ➤ ներկայացնել հայ մատենագիտության առանձնահատկությունները, պատմական, տեսական և մեթոդաբանական հիմնահարցերը, ➤ ուսանողներին մոտձևավորել ուսումնական հետազոտական գործընթացների գնահատման, իրականացման հմտություններ, ➤ խորացնել գիտելիքները մատյանների, նրանց դասակարգման հիմունքների, կիրառությունների մասին, ➤ անդրադառնալիս իրականացվող հայ մատենագիտությանը և տեղեկությունների հաղորդելիս ստիպարքերի մասին, ➤ ներկայացնել հայ պարբերական մամուլի սկզբնավորմանն ախաղրյալները, ➤ Միխայիլայան առաջին մատենագրության սկզբնավորման բնորոշ առանձնահատկությունների մեկնաբանում, ➤ անդրադառնալիս հայ մատենագրության հետազոտարգացմանը և արդի վիճակին: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու հայ մատենագիտության պատմությունը, մատենագիտական բնույթի աշխատանքների սկզբունքները, օրինաչափությունները: 2. Թվարկելու մատենագիտական հիմնական սկզբունքներն ու մեթոդները: 3. Նկարագրելու մասնագիտական հաստատությունների մասնագետ-մատենագետներին ներկայացվող պահանջները: 4. Բնութագրելու հայ մատենագիտության հիմնական առանձնահատկությունները: 5. Կարևորելու հայ մատենագիտության դերը: 6. Ներկայացնել հայ գրատպության պատմությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Գնահատելու մատենագիտական ուսումնասիրման և հետազոտման գործընթացները: 2. Կատարելու մատենագիտական աշխատանքներ: 3. Օգտագործելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մատենագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: 4. Թվարկելու և բնութագրելու հայ մամուլի պատմության գրատպության զարգացման փուլերը: 5. Կազմելու հայ մամուլի առանձին պարբերականների մատենագիտությունը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Բնութագրելու հայ մատենագիտության զարգացման ընթացքը: 2. Կիրառելու մատենագիտական գիտելիքները պրակտիկայում: 3. Աշխատելու մատենագիտական հաստատությունում: 4. Նկարագրելու հայ մատենագիտության էական գծերը: Հիմնավորելու հայ մատենագիտության կարևորությունը հայ գրականության պատմության համակարգում:		

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Համառոտ բովանդակությունը Թեմա 1. Հայ մատենագիտության մասին առաջին տեղեկությունները: Թեմա 2. Հայ տպագրության մատենագիտություն և տեղեկություններ տպագիր հնատիպ գրքերի մասին: Թեմա 3. Հայ պարբերական մամուլի սկզբնավորումը: Թեմա 4. Մխիթարյան առաջին մատենագրության սկզբնավորումը: Թեմա 5. Հայ մատենագրության հետագա զարգացումը և արդի վիճակը:		
Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք՝ համապատասխանաբար 4, 4, 4, 4 միավորով: 4 միավորի տեղաբաշխումը կատարվում է լսարանային և ինքնուրույն աշխատանքների (ռեֆերատների, առաջադրանքների կատարում, լսարանային գնահատման միավորից հանված միջին) կատարման մակարդակին և ուսանողի հաճախումների փաստին համապատասխան:		
Հիմնական գրականության ցանկը Վ. Աղաբաբյան, Հայմատենագիտության պատմություն, Ե., 2017: Ռ. Իշխանյան, Հայմատենագիտության պատմություն, հատոր 1-3, Ե., 1964-1968: Ռ. Իշխանյան, Հայգիրքը 1512-1920թթ., 1981: - Հր. Կոստիկյան, Մատենագիտության հիմունքներ, Ե., 1968: Ա. Կարինյան, Ակնարկներ հայ պարբերական մամուլի պատմության, հատոր 1-2, Ե., 1956-1960: Ա. Բաբայան, Հայգիրքը և տպագրությունը, Ե., 1963:		

0302/B54	Գեղարվեստական երկի վերլուծության սկզբունքները	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 / 0 / 0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակներ՝ նպաստել, որ ուսանողը կարողանա կատարել գրական ստեղծագործությունների գրականագիտական ուսումնասիրություն , տարանջատելու և կարևորել գրական երկի և լրիկառուցվածքային տարրերի դերն ու նշանակությունը, հստակեցնել գրական երկի գնահատման չափանիշները, արժևորել այն տեղի դերը ստեղծագործության զարգացման համար: Դասընթացի խնդիրները. - կարևորել գրական երկի վերլուծության սկզբունքները, - ուսումնասիրել գեղարվեստական ստեղծագործությունների կառուցվածքային տար-րերը, լեզվական շերտերը, պատկերավորման-արտահայտչական համակարգը, - հասկանալ վերլուծման տարբեր եղանակների առանձնահատկությունները, - արժևորել երկը գրականության զարգացման ընթացքի մեջ,		

➤ կատարել արձակ ու չափածո գրական ստեղծագործությունների համակողմանի վերլուծություն:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Տարբերակելու բնագրի գրականագիտական վերլուծության սկզբունքները: 2. Զանազանելու գրական երկի կառուցվածքային բաղադրատարրերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կատարելու գեղարվեստական երկի գրականագիտական վերլուծություն: 2. Գնահատելու գրական ստեղծագործությունների գեղարվեստական նշանակությունը, գաղափարական առանձնահատկություններն ու հասարակական դերը: 3. Մեկնաբանելու գրականագիտական հասկացությունները, օգտագործելու դրանք գրական երկերի վերլուծության ժամանակ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Ճանաչելու հայ գրականության գեղարվեստական արժեքները, կարևորելու գրական երկի վերլուծության առանձնահատկությունները: 2. Բացատրելու հայ գրականության զարգացման գաղափարական միտումները:
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1.Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3.Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5.Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները: Բ1.Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ5.Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորենվերլուծելուևգրահանգումներկատարելուտեսությունների, ուսումնասիրություններինկիրառականհիմնախնդիրներիվերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբարկիրառելուևէռաբերվածգիտելիքը, ընկալելուևստարածելունոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցայինաշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրականմեթոդներ, էլեկտրոնայինուսուցում, գրավորաշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդներ Նախատեսվածքնությունըբանավորէ՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով, որից 5 միավոր կփոխանցվի ինքնուրույն աշխատանքից (20 = 5 + 5 + 5 + 5): Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ/:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գրականստեղծագործությանվերլուծմանսկզբունքները:Թեմա 2. Վերլուծման համակողմանի մոտեցումներ:Թեմա 3. Գրական երկերի վերլուծման ժամանակակից եղանակները:
Հիմնական գրականության ցանկ 1. ԱվետիսյանԶ., Գրականստեղծագործությանհոգեբանություն, 2011: 2. ԱվետիսյանԶ., Գրականությանտեսություն, 1998:

3. ԱվետիսյանԶ., Տեքստաբանություն, 2003:
4. ԴոլուխանյանԱ., Գրականությանտեսություն, 2006:
5. ՋահուկյանԳ., ԽլղայանՖ., Հայոցլեզվիտճաբանություն, 2007:
6. ՋրբաշյանԷ., Գրականությանտեսություն, 1980:
7. ՋրբաշյանԷ. ՄախչանյանՀ., Գրականագիտականբառարան,1972:

0302/B 56	Նորագույն շրջանի հայ պոեմը	2 ECTSկրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 /0 /0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է կարևորել պոեմի ժանրի դերը նորագույն շրջանի հայ գրականության մեջ, ընդգծել նրա զարգացման միտումները, ժանրային առանձնահատկությունները, ուսումնասիրել նորագույն շրջանի հայ պոեմի կարևոր նմուշները: Դասընթացի խնդիրները. ➤ Արժևորել պոեմի ժանրի կարևորությունը նորագույն շրջանի հայ գրականության մեջ, ➤ Առանձնացնել ուսումնասիրել նորագույն շրջանի հայ պոեմի դասական նմուշները, ➤ Գնահատել նորագույն շրջանի ու շագրավ պոեմները, պարզաբանել ժամանակաշրջանի նպատակահանգամանքների դերը դրանց ամբողջացման գործընթացում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի ա. մասնագիտական գիտելիքնիմացություն 1. Բնութագրել նորագույն շրջանի հայ պոեմի գեղարվեստական առանձնահատկությունները: 2. Ներկայացնել նորագույն շրջանի հայ պոեմի կարևոր նմուշների գաղափարական շերտերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ներկայացնել նորագույն շրջանի հայ պոեմի գեղարվեստական նվաճումները: 2. Կարևորել ժամանակաշրջանի նպատակահանգամանքների դերը նորագույն շրջանի հայ պոեմի ամբողջացման գործընթացում: 3. Կատարել նորագույն շրջանի հայ գրականության արժեքավոր պոեմների գրականագիտական վերլուծություններ: 4. Վերլուծել պոեմների գաղափարական ու գեղարվեստական շերտերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Բանավիճել ու քննարկել ուսումնասիրվող երկերը: 2. Վերլուծել պոեմների կերպարային ու պատկերակերտման համակարգը: 3. Ըմբռնել պոեմների սյուժետային ընդհանրացումները:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ:		

Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռք բերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասական դրաման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված քննություններ և 20 միավոր առավելագույն արժեքով, որից 5 միավոր կփոխանցվի ինքնուրույն աշխատանքից (20 = 5 + 5 + 5 + 5): Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ/:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Պոեմի ժանրի համառոտ բնութագիրը: Պոեմի ժանրը հայ դասական գրականության մեջ: Թեմա 2. Հայ պոեմը 1940-50-ական թթ.: Թեմա 3. Պոեմի ժանրի վերելքը 1960-ական թթ.: Թեմա 4. Հայ պոեմը 1970-80-ական թթ.: Պոեմի ժանրի ժամանակակից զարգացումները:
Հիմնական գրականության ցանկ 1. Աղաբաբյան Ս., Արդի հայ գրականության պատմություն, հ. 1, 2, 1986-1993: 2. Աղաբաբյան Ս., Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 1, 2, 1961-1965: 3. Աղաբաբյան Ս., 20-րդ դարի հայ գրականության զուգահեռականներում գիրք 1, 2, 1983-1984: 4. Գասպարյան Դ., Բողոքյան Ս., Սաֆարյան Վ., Հայտնի տական պոեզիայի պատմություն, 1987: 5. Գրիգորյան Ս., Ժամանակակից խորհրդահայ պոեմը, 1990: 6. Հայնորգրականության պատմություն, հ. 3-5, 1963-1979: 7. Ջրբաշյան Է., Պոեմի ժանրը սովետահայ գրականության մեջ, 1955:

0302/B56	Քննադատության տեսություն	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ	30/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քննադատության տեսության հիմունքներին: Դասընթացի խնդիրները. - ուսանողներին ներկայացնել գրաքննադատության տեղն ու դերը գրականագիտության համակարգում, - ծանոթացնել քննադատության մեթոդներին, ընդգծել գեղարվեստական երկի գնահատման չափանիշները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիքն իմացություն - Նկարագրելու գրաքննադատության տեսության հիմնական խնդիրները: - Բացատրելու քննադատության տեղը և դերը գրականագիտության համակարգում: - Քննարկելու գրաքննադատական տարբեր ուղիներն ու նրանց հիմնական նյութերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Տարբերակելու գրաքննադատական տարբեր մեթոդների կողմնորոշիչ հատկանիշները: - Վերլուծելու և գեղագիտորեն արժևորելու գրական երկերը ստաբիլ մեթոդների պահանջներին: - Գործնականում իրականացնելու գրաքննադատական վերլուծություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Համակարգելու գրաքննադատական հասկացությունների վերաբերյալ տվյալներ: - Մեկնաբանելու գրական երկի վերլուծության սկզբունքները:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Այս դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնական խնդիրները: Ա2. Ճանաչելու լեզվաբանական և գրականագիտական մեթոդաբանական ուղիները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և		

գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5.Դրսերելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. դասախոսություն, սեմինար, քննարկում, բանավեճ, համագործակցային աշխատանք, մտազրոհ, ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, վերլուծական, խոսքային, բացատրական մեթոդներ, էլեկտրոնային ուսուցում, գրավոր աշխատանք, շարադրություն, բանավոր հարցում, զեկուցում, զրույց: Գնահատման մեթոդները Նախատեսված քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով, որից 5 միավոր կփոխանցվի ինքնուրույն աշխատանքից ($20 = 5 + 5 + 5 + 5$): Հարցատոմսը պարունակում է տվյալ առարկայի կրթական վերջնարդյունքների շրջանակներում տեսական նյութին և գործնական կարողություններին վերաբերող, ուսանողի ինքնուրույնությունն ու ստեղծագործական ունակություններն արտացոլող առաջադրանքներ /ռեֆերատ, ստեղծագործական բնույթի շարադրանքներ/: Համառոտ բովանդակություն Թեմա 1. Քննադատությունն իբրև հասարակության հոգևոր դաստիարակության և գեղագիտական իդեալի արմատավորման միջոց. քննադատության ծագումն ու զարգացման նախադրյալները: Քննադատության տեղը գրականագիտության համակարգում: Թեմա 2. Քննադատության մեթոդները: Քննադատության ժանրերը պատմական զարգացման ընթացքում: Թեմա 3. Գեղարվեստական երկի գնահատության չափանիշները: Հիմնական գրականության ցանկը 1. Քալանթարյան Ժ., Քննադատությունն իբրև գործնական գրականագիտություն, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., ԵՊՀ իր., 2017: 2. Տուրիշևա Օ.Ն., Արտասահմանյան գրականագիտության տեսությունը և մեթոդաբանությունը, ուսումնական ձեռնարկ/ռուս. թարգմ. Ա.Ջրբաշյան/, Եր. ԵՊՀ իր., 2017: 3. Գրականության տեսության արդի խնդիրներ, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., ԵՊՀ իր., 2016: 4. Սարխյան Ս., Գրականագիտական մեթոդները, «ՎԷԻ» համահայկական հանդես, 2017, հ.1 5. Ոսկանյան Ա., Հասկացման նախաստիճիկությունը, Եր., ԵՊՀ իր., 2015: 6. Древнегреческая литературная критика, изд., Моаква, 1975.
--

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐ

0302/B58	Կուրսային աշխատանք - 1	2 ECTS կրեդիտ
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Կուրսային աշխատանք - 1-ի նպատակն է՝ նպաստել մասնագիտական ոլորտում ստացված տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունների զարգացմանը, զարգացնել մասնագիտական հետազոտություն կատարելու ունակություններ և ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, զարգացնել կոմունիկացիոն հմտություններ, զարգացնել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության ունակություններ, զարգացնել գրավոր և բանավոր խոսքի ներկայացման որակները: Կուրսային աշխատանք - 1-ի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - Բացահայտելու հետազոտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Վերլուծելու և համակարգելու մասնագիտական տեղեկություն: - Գնահատելու մասնագիտական երևույթները, օբյեկտները, պրոցեսները: - Կազմելու հետազոտական նախագծեր: - Ներկայացնելու մասնագիտական հաշվետվություններ՝ գրավոր և բանավոր կերպով: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Աշխատելու ինքնուրույն: - Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		

Կուրսային աշխատանք – 1-ը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Կուրսային աշխատանքի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1.Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3.Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5.Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարածուսումնասիրությանարդյունքները: Բ1.Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3.Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5.Դրսերելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1.Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3.Քննադատորենվերլուծելուևքննադատելու մեկնաբանական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4.Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ6.Ստեղծագործաբարկիրառելուևձեռքբերվածգիտելիքը, ընկալելուևտարածելունոր տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. խորհրդատվություններ/ուղղորդում		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով. • տեխնիկական չափանիշներ՝ 0-3 միավոր • բովանդակային չափանիշներ՝ 0-7 միավոր • ներկայացման/պաշտպանության չափանիշներ՝ 0-10 միավոր		
Կուրսային աշխատանք - 1-ի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. 1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. հետազոտություն 3. արդյունքների համակարգում 4. աշխատանքի կազմում 5. պաշտպանություն		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1.ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում		
0302/B59	Կուրսային աշխատանք - 2	2 ECTS կրեդիտ
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Կուրսային աշխատանք - 2-ի նպատակն է՝նպաստել մասնագիտական ոլորտում ստացված տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունների զարգացմանը,զարգացնել մասնագիտական հետազոտություն կատարելու ունակություններ և ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, զարգացնել կոմունիկացիոն հմտություններ,զարգացնել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության ունակություններ,զարգացնել գրավոր և բանավոր խոսքի ներկայացման որակները,նախապատրաստել ավարտական աշխատանքին:		
Կուրսային աշխատանք -2-ի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բացահայտելու հետազոտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ,		

հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Վերլուծելու և համակարգելու մասնագիտական տեղեկույթը: - Գնահատելու մասնագիտական երևույթները, օբյեկտները, պրոցեսները: - Կազմելու հետազոտական նախագծեր: - Ներկայացնելու մասնագիտական հաշվետվություններ՝ գրավոր և բանավոր կերպով: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Աշխատելու ինքնուրույն: - Ստաժելում մասնագիտորեն:		
Կուրսային աշխատանք – 2-ը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Կուրսային աշխատանքի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Խորհրդատվություններ/ուղղորդում		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով. - տեխնիկական չափանիշներ՝ 0-3 միավոր - բովանդակային չափանիշներ՝ 0-7 միավոր - ներկայացման/պաշտպանության չափանիշներ՝ 0-10 միավոր		
Կուրսային աշխատանք - 2-ի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. - թեմայի որոշում և հաստատում - հետազոտություն - արդյունքների համակարգում - աշխատանքի կազմում - պաշտպանություն:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում		

0302/B60	Մասնագիտական պրակտիկա	6 ECTS կրեդիտ
----------	-----------------------	---------------

8-րդ կիսամյակ	Ստուգարք
Մասնագիտական պրակտիկայի նպատակն է ուսանողներին • հնարավորություն ընձեռել ակադեմիական ուսուցման ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ աշխատանքային միջավայրում, • ամբողջացնել ակադեմիական գիտելիքները և մասնագիտական հմտությունները • զարգացնել մասնագիտական աշխատանքային հմտությունները, • ծանոթանալ պոտենցիալ գործատուներին, • ձեռք բերել աշխատանքային փորձ, • ձեռք բերել անհրաժեշտ տեղեկույթ ավարտական աշխատանքների կատարման համար:	
Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները աշխատանքային գործընթացներում: 2. Կատարելու գործնական-աշխատանքային առաջադրանքներ: 3. Ստուգելու սեփական գիտելիքները: 4. Հավաքելու մասնագիտական տեղեկույթ ավարտական աշխատանք գրելու համար: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կատարելու ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքներ և առաջադրանքներ: 2. Աշխատելու թիմում: 3. Հաղորդակցվելու մասնագիտորեն:	
Մասնագիտական պրակտիկան ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Մասնագիտական պրակտիկայի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և կրթական համայնքում տեղեկատվություն տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և զուգադրելու հմտություններ: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը: Գ5. Կատարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Արտադրական պրակտիկայի ավարտին ստուգարքն անց է կացվում բանավոր, յուրաքանչյուր ուսանողի ներկայացրած հաշվետվության հիման վրա: Հաշվետվությունը բաղկացած է հետևյալ փաստաթղթերից. 1. արտադրական պրակտիկայի օրագիր,	

2. ուսանողի կողմից գրի առնված քանակի ուսական նյութեր, 3. արձանագրությունների տեսք:
ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻՆ ԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՖԻԼՈՍՓԻԱԿԱՆ ՖԻԼՈՍՓԻԱ Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. Նախապատրաստական փուլում կազմակերպվում է դասընթաց ուսանողների և պրակտիկայի պատասխանատուների մասնակցությամբ, պարզաբանելու պրակտիկայի նպատակները, խնդիրները, նրա անցկացման ժամկետները: Ծանոթացման փուլում իրականացվում են լսարանային պարապմունքներ, պրակտիկանտերին ծանոթացնելու նրանց իրավունքներին և պարտականություններին, ընդհանուր գծերով ներկայացնելու այն վայրերի պատմությունները, որտեղ նախատեսվում են այցելություններ: Արտադրական պրակտիկայի նախնական փուլում նախատեսվում է աշխատանքի հետևյալ բովանդակությունը. • ուսանողներին ծանոթացնել արտադրական պրակտիկայի պայմաններին, • պլանավորել պրակտիկանտի աշխատանքները, • բացահայտել ուսանողների նախնական գիտելիքները, • օգնել պրակտիկանտին՝ ցուցադրական և զննական պարագաների պատրաստման գործում: Հիմնական փուլում իրականացվում են պրակտիկայի ծրագրով նախատեսված աշխատանքները, առաջադրանքները: Արտադրական պրակտիկայի հիմնական փուլը նախատեսվում է անցկացնել վեց փուլով՝ ըստ ներքոնշյալ ժամանակացույցի (Բերդ քաղաքի պատմության և կենցաղի թանգարան, Յլիկ Ամրամի բերդ, այցելություն Տավուշի մարզային գրադարան, Երևանի Մ. Մաշտոցի անվան մատենադարան, Երևանի Ե. Չարենցի տուն-թանգարան, Խ. Աբովյանի տուն-թանգարան, Դսեղի Հ. Թումանյանի տուն-թանգարան, բանահավաքչական աշխատանքներ մարզի գյուղերում): Վերլուծական փուլում կատարվում է նախորդ փուլերից ստացված արդյունքների մշակում, վերլուծություն և համակարգում: Ամփոփիչ փուլում պրակտիկայի անցկացման վերաբերյալ կազմվում է հաշվետվություն: Պրակտիկայի ընթացքում ուսանողները կծանոթանան թանգարանների կառուցվածքին, գործունեությանը, ֆոնդերին, հեղինակների գործունեությանը, ստեղծագործությանը, մատենագիտական ձեռագրերին, ինչպես նաև մասնակցի լինելու թանգարանի միջոցառումներին (կամ իրենց նախաձեռնությամբ կկազմակերպվեն միջոցառումներ): Պրակտիկայի շրջանակներում ուսանողները կկատարեն ինստիտուցիոնալ գործնական աշխատանքներ՝ գրականագիտական, լեզվաբանական վերլուծություններ, քննարկումներ:
Դասընթացի ուսումնական նյութերը. • պրակտիկայի մեթոդական ուղեցույց (տպագիր կամ էլեկտրոնային), • պրակտիկայի անցկացման մեթոդների վերաբերյալ դասախոսություններ կամ դրանց սղագրերը (տպագիր կամ էլեկտրոնային), • օժանդակ, բաշխիչ, դիդակտիկ, տեղեկատու նյութեր, անհրաժեշտ համակարգչային ֆայլեր, ծրագրեր, էլեկտրոնային ուսումնամեթոդական նյութեր, տեսահոլովակներ, տեսաերիզներ, մուլտիմեդիա նյութեր:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում

0302/B61	Ավարտական աշխատանք	20 ECTS կրեդիտ
8-րդ կիսամյակ	Պաշտպանություն	
Ավարտական աշխատանքի նպատակն է արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջադրելու հմտությունները:		
Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բացահայտելու ավարտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ձևակերպելու գիտական խնդիրներ: 2. Կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		

1. Աշխատելու ինքնուրույն: 2. Մտածելում ասնագիտորեն և քննադատաբար:
Ավարտական աշխատանքը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ավարտական աշխատանքի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. Բացահայտելու լեզվաբանական և գրականագիտական (մասնագիտական) բնագավառների արդի հիմնարար հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները, տվյալ կրթական ոլորտի հիմնախնդիրները: Ա3. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր իրականացնելիս: Ա5. Հիմնավորելու լեզվաբանական և գրականագիտական բնագավառներում կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Բ1. Կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները: Բ2. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու բանասիրությանը վերաբերող բազմաթիվ հարցեր, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, համակարգելու և ցուցաբերելու քննական մոտեցում բանասիրական տարբեր փաստերի, տարաբնույթ տեքստերի նկատմամբ: Բ3. Օգտագործելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս: Բ5. Դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցում՝ մասնագիտական խնդիրներին տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար և ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական-հետազոտական գործունեություն ակադեմիական ոլորտներում: Գ1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները գործնական գործունեություն ծավալելիս, տարբեր աղբյուրներից մասնագիտական արդիական տեղեկատվություն հայթայթելու և կիրառելու հմտություններ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և գրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. Մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու կարողություն հանրության հետ, լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը գնահատելու և գուգադրելու հմտություններ: Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ6. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Խորհրդատվություններ/ուղղորդում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Տե՛ս «ԵՊՀ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:
Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. 1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. հետազոտություն 3. արդյունքների համակարգում 4. նախապաշտպանություն 5. աշխատանքի կազմում 6. պաշտպանություն:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. հոկտեբեր 12-ի թիվ 1 նիստում (հասանելի է հետևյալ հղմամբ՝ http://documentation.y-su.am/wp-content/uploads/2017/10/karg-1-4.pdf 24. 01. 2018, ժամը 12:30 դրությամբ)